

ÚJ

KÖZNEVELÉS

ÉRTÉKTEREMTŐ OKTATÁSI TÁJÉKOZTATÓ HAVILAP

71. ÉVFOLYAM / 4. SZÁM | 2015. ÁPRILIS

ARANY JÁNOS
PROGRAMOK

GAZDASÁGI
ÉS PÉNZÜGYI
NEVELÉS

FIATALOK PÉNZÜGYI
KULTÚRÁJA

PÉNZ7 PROGRAM

GAZDASÁGI JÁTÉKOK

PEDAGÓGUS-TOVÁBBKÉPZÉSEK

HORVÁTH ILONA

TUDATOSAN A PÉNZÜGYEKBEN

OFI
OKTATÁSKUTATÓ
ÉS FEJLESZTŐ
INTÉZET

OKTATÁSKUTATÓ
ÉS FEJLESZTŐ
INTÉZET

Az oldalon a kísérleti tankönyvek megtekintésére és letöltésére is lehetőség van, továbbá kiegészítő digitális tartalmak, óravázlatok is elérhetőek.

etananyag.ofi.hu

tankonyvkatalogus.ofi.hu

A tankönyvjegyzéken szereplő kiadványokról néhány oldalas betekintő és rövid ismertető, valamint vásárlási információk állnak rendelkezésre.

Az okos és az ostoba

Horváth Vanda szerkesztőbizottsági tag

Hónapra pontosan 8 évvel ezelőtt izgatottan ültem Zugló egyik autókereskedésében egy kedves ügyintézővel szemben, és alig vártam, hogy túlessünk a végeláthatatlannak tűnő papírozáson, és enyém lehessen végre a rég vágyott tejeskávé színű kisautó. Szégyen, nem szégyen, elismerem, hogy amikor a szalon képviselője elémtolta a papírokat, amiken az ajánlott autóhitel-konstrukciók szerepeltek, semmi mást nem néztem, csak azt, hogy adott időtávon melyiknél a legalacsonyabb a havi törlesztő. Rábökttem hát a svájci frank alapú konstrukcióra, és az aláírástól számított pár napon belül már vígan suhantam a tavaszi szélben a világ (számomra) legszebb autóján. Aztán alig telt el szűk másfél év, és baljós hírek kezdtek érkezni a világgazdaságból, majd kis idő múltán arra is rájöttem, hogy talán jobban át kellett volna gondolnom a döntésemet. Száz szónak is egy a vége, egy luxusautó árán jutottam hozzá a városi kisautóhoz.

Az én rossz döntésem (és még a világon sokmillió sorstársamé) forintmilliókban kifejezhető, és jobb híján igyekszem úgy felfogni, hogy ez volt az én pénzügyi tudatosságra nevelő programom. Harmincöt éves vagyok, de hiszem, hogy sosem késő tanulni, azóta minden pénzügyi döntésem előtt kikérem hozzáértők véleményét, és még az így kapott tanácsokat is igyekszem ellenőrizni a neten fellelhető információk alapján. Mondják, hogy az okos ember a más kárán tanul, az ostoba a sajátjában sem. De talán akkor vagyunk a legokosabbak, ha a következő generációk kezébe olyan tudást adunk, amivel a mi hibáinkból tanulhatnak.

A mi felelősségünk, hogy rendszerezzük és csatornázzuk azokat a tapasztalatokat és információkat, amik ismeretében a fiatalok megalapozott döntéseket lesznek képesek hozni a saját és családjuk pénzügyi akcióit illetően, hiszen a mi érdekünk is az, hogy egy tudatos, a változó (pénzügyi) világhoz alkalmazkodni tudó társadalom formálódjon. Európában rengeteg program, információs tartalom születik, így a módszertant illetően remek előljárókkal találkozhatunk, de aktuális lapszámunk bizonyítja, hogy hazánkban is kiváló és követendő kezdeményezések vannak.

Jelen lapszámunkból többek között megtudhatják, milyenek a középiskolások pénzügyi és gazdasági ismeretei; ötletet meríthetnek általános iskolásoknak való gazdasági játékokhoz; informálódhatnak a pénzügyi tudást népszerűsítő – és az Európai Pénzhéthez kapcsolódó – Pénz7 programsorozatról; és megismerkedhetnek Dr. Horváth Ilona tanárnővel, a PénzSztár verseny oktatási szakértőjével, aki hihetetlen lelkesedéssel vetette bele magát a pénzügyi tudatosság népszerűsítésébe.

BEKÖSZÖNTŐ

- 1 Horváth Vanda: Az okos és az ostoba

AKTUÁLIS

KÉPESÍTÉSI KERETRENDSZER

- 3 Az európai és a magyar képesítési keretrendszer

OKTATÁS-NEVELÉS

- 5 Kórházpedagógia
8 Ökoiskolai nevelési-oktatási program

VAN ÚJ A NAT ALATT

ARANY JÁNOS PROGRAMOK

- 10 15 éves az Arany János Tehetséggondozó Program (AJTP)
12 Az AJTP és „kistestvérei”
13 Az AJTP intézményi együttműködése
14 Egy „Aranyos” diák története

A HÓNAP TÉMÁJA:
GAZDASÁGI ÉS PÉNZÜGYI NEVELÉS

- 15 Bevezető
16 Horváth Ilona pénzügyi és közgazdasági alapismeretek tanár
21 Középiskolás fiatalok pénzügyi kultúrája (Econventio – SZTE GTK)
25 Pénz7 programsorozat (EMMI, Magyar Bankszövetség, Pénziránytű Alapítvány)
31 Pedagógus-továbbképzések
32 Gazdasági és pénzügyi nevelés a Nat-ban
34 Aczél Petra: Hiteles
35 Balázs Géza: Nettó iskolai tudás
36 Játékok és feladatok általános iskolásoknak

A MI VILÁGUNK

- 41 Fenyő D. György: 44 tanács osztályfőnököknek
45 Évfordulók
46 Iránytű
48 Programajánló

5

Kórházpedagógia

Vannak gyerekek, akik hetekig, hónapokig, sőt évekig fekszenek kórházban. A tanuláshoz viszont nekik is joguk van. **László Márta** kórházpedagógus mesél e hivatás szépségeiről és kihívásairól.

10

Arany János Programok

2000-ben indult az AJTP, melynek célja, hogy a hátrányos helyzetű térségekből érkező fiatalok nevelése és oktatása a teljes személyiségre irányuljon. A program jelenleg 23 intézmény-párban működik, és mára mintegy 3000 tanuló számára nyújt komplex támogatást.

21

Középiskolás fiatalok pénzügyi kultúrája

Idén ötödik alkalommal készült felmérés hazánkban, melyből kiderült, hogy meglehetősen hiányosak a 14–18 éves fiatalok pénzügyi ismeretei.

Riportunkból megtudhatják a felmérés részleteit, valamint azt, hogy az Econventio és az SZTE GTK szerint miként orvosolhatók a hiányok.

OFI

OKTATÁSKUTATÓ
ÉS FEJLESZTŐ
INTÉZET

IMPRESSZUM

Felelős szerkesztő: Pálfi Erika • **Főszerkesztő:** Balatoni Kinga Cecília • **Szerkesztőbizottsági tagok:** Aczél Petra elnök, Balatoni Monika, Gloviczki Zoltán, Horváth Vanda, Indri Gyula, Ötvös Zoltán • **Tanácsadó testület:** Bagdy Emőke, Gáspár Mihály, Lányi András, Lévai Balázs • **Szerkesztő:** Indri Dániel • **Layout tervek:** Salt Communications Kft. • **Tördelés:** Pattantyus Gergely • **Olvasószerkesztők:** Dobos Zsuzsanna, Gyimesné Szekeres Ágnes • **Megrendelés/hirdetés:** Biró Anita, Telefon: [06-1] 235-7220/117, E-mail: kiado@ofi.hu • **Felelős kiadó:** Kaposi József

Szerkesztőség: 1143 Budapest, Szobránc utca 6–8., Telefon: [06-1] 235-7276, E-mail: koznevel@ofi.hu, Internet: www.ofi.hu • **Kiadja:** Oktatókutató és Fejlesztő Intézet • **Nyomda:** Komáromi Nyomda és Kiadó Kft. (2900 Komárom, Igmándi u. 1.) • **Terjesztés:** Magyar Posta Zrt. **Előfizetés:** az Oktatókutató és Fejlesztő Intézet címen. Az Új Köznevelés lapszámait minden iskola egy példányban ingyenesen megkapja. **További példányszámok rendelése,** illetve egyéb megrendelések esetén egy lapszám ára 600 Ft • **Címoldalon:** Horváth Ilona (Fotó: Nagy Gábor) **Fotók:** Europress Fotóügynökség

Kéziratokat nem őrzünk meg és nem küldünk vissza. Meg nem rendelt cikkekért nem áll módunkban honoráriumot fizetni.

Terjedelem: 3,5 ív • **Készült:** 4700 példányban • **ISSN 2064-0625**

Összehangolt képeségek

Európai Képesítési Keretrendszer

Szöveg: **Stöckert-Kozák Annamária** | Fotó: Hügyecz Enikő Henriett

Nemsokára minden bizonyítványba bekerül egy hivatalos pecsét, amelyből kiderül, hogy a dokumentum milyen szintű végzettséget takar. Az európai, illetve a Magyar Képesítési Keretrendszer (MKKR) létrejöttét, céljait **Narancsik Ágnes**, az MKKR köznevelési szakértői csoportjának kulcsszakértője, az Oktatáskutató és Fejlesztő Intézet (OFI) TÁMOP 3.1.1 projektjének szakmai minőségbiztosítási munkatársa világítja meg számunkra.

– A képesítési keretrendszer igénye bő tíz évvel ezelőtt merült fel az Európai Unióban. Ennek oka az volt, hogy a tagállamokban megszerzhető képesítések, bizonyítványok, oklevelek alig voltak megfeleltethetők egymásnak. Bár már létezett az Europass, a szakképzésben az ISCED, és egyéb rendszerek, ezek kevésnek bizonyultak. Egy olyan keretrendszerre volt szükség, amelybe nemcsak a felsőoktatásban és a szakképzésben, illetve a felnőttképzésben, hanem a köznevelésben is megszerzhető képesítés, részképesítés, bizonyítvány is besorolható. Fontos volt az is, hogy ne csak az iskolarendszerben, hanem a nonformális, informális tanulásban megszerzhető bármilyen végzettség is elismerhető és átlátható legyen. Egyértelműnek kell lennie ugyanis: egy bizonyítvány milyen szintű, mire jogosít, mit tud, és mire képes az, aki rendelkezik vele – ezért kidolgozták az Európai Képesítési Keretrendszert (EKKR). Ez egy metakeretrendszer, vagyis csak úgy érvényes, ha az egyes tagállamok is kidolgozzák a saját keretrendszerüket, és a kettőt megfeleltetik egymásnak. Így a különböző végzettségek a nemzeti képesítési keretrendszer különböző szintjeire vannak besorolva, amely szintek megfeleltethetők az európaival.

– Magyarország mikor kapcsolódott be a munkába?

– 2005-ben hazánkban rendeztek egy nagyszabású nemzetközi konferenciát, amelyen meghatározták a nemzeti és az európai keretrendszerek célját, eszközeit, célcsoportjait, üzeneteit. Idehaza kialakultak a munkacsoportok, igyekeztünk összefogni **a köznevelési rendszert, a szakképzést, a felsőoktatást és a felnőttképzést**. Tudtuk, hogy ennek a négy szegmensnek együtt kell dolgoznia azon, hogy a keretrendszer egységes legyen, egészsként működjön.

– Kinek lehet fontos a képesítési keretrendszer?

– A keretrendszerek célcsoportját elsősorban a **tanulók** jelentik. A lényeg, hogy bárki, bármilyen papírhoz, képesítéshez, bizonyítványhoz, oklevélhez jut, azt el tudja ismertetni Európa más országaiban is. Ugyancsak célcsoportot képeznek a **munkaadók**, akik számára a keretrendszereken keresztül értelmezhetővé válik a munkavállaló papírja. A két nagy célcsoporton kívül mindenki mást is érint a keretrendszer: a szakmapolitikusokat, a tartalmi szabályozáson dolgozó szakértőket, a tanárokat, oktatókat, a képzési programfejlesztőket, a felnőttképzési és tanár-továbbképzési programfejlesztőket.

– A különböző végzettséget adó bizonyítványokat milyen szempontok alapján lehet besorolni egy egységes rendszerbe?

– A besorolás akkor lehetséges, ha tudjuk, mi a tanulás kimenete, mi a tanulási eredmény. Ehhez viszont paradigmaváltás szükséges, hiszen a poroszos oktatási rendszerben hagyományosan a tanulási célokat határozzák meg, a tanulás-tanítás folyamatát szabályozzák. A képesítési keretrendszer segítségével ugyanakkor meg tudjuk mondani, hogy a bizonyítvány tulajdonosa **a) mit tud, b) mire képes, c) milyen mértékű autonómiával és felelősségvállalással rendelkezik** a saját működését és munkáját illetően. E három szempont alapján írhatók le az európai képesítési keretrendszer egyes szintjei. Mi, magyarok még egy negyedik szempontot is hozzátettünk ehhez a 2005-2006-os fejlesztés során, ez pedig az attitűd. Vagyis, hogy **milyen a tanuláshoz, a munkához, a kihívásokhoz való hozzáállása** annak, aki kézhez kapta az adott

bizonyítványt. Az EKKR – ahogy a magyar képesítési keretrendszer is – nyolc szinten határozza meg a képesítéseket.

– A magyar képesítési keretrendszert egy 2012-es kormányrendelet fogadta el. Ezt milyen szakmai munka előzte meg?

– 2011 végén a köznevelésben, a szakképzésben és a felsőoktatásban is elindult egy-egy minőségfejlesztést célzó uniós program. Vagyis három szektorban három program futott az MKKR fejlesztésére, annak ellenére, hogy elvi szinten a három, illetve a negyedik – a felnőttoktatási – szektornak együtt kellett volna dolgoznia. Ezt azonban nem engedte az EU-s támogatási rendszer logikája. Bár mindenki a saját munkáját végezte, a szektorok természetesen összedolgoztak. A munkákat *Szlamka Erzsébet* és *Loboda Zoltán* fogta össze, akik a szektorok között rendszeres szakmai kommunikáció fenntartására törekedtek. A fejlesztési munka gyakorlatilag 2014 végén fejeződött be.

– A köznevelés területén mi alapján és hogyan történt a szintek meghatározása?

– Első lépésként arról született döntés, hogy a nyolc szint közül az első négy szint tartozik a közneveléshez. Az érettségit könnyű volt besorolni: ez az EKKR 4-es szintjének felel meg. A többi azonban nem volt ilyen egyértelmű: Magyarországon nincsenek a minimum szintek deklarálva, például, hogy pontosan milyen minimumtudással, képességekkel kell rendelkeznie annak, aki megkap egy 8. osztályos bizonyítványt. Ezért a tartalmi szabályozókat tekintettük kiindulópontnak. Az első szintet a szakképzés bemenetéhez, vagyis a 6. osztályhoz kapcsoltuk, a 2. szintet a 8. év végi, a 3. szintet pedig a 10. év végi bizonyítványhoz. – Utóbbi sajnos nem egyértelmű, mert teljesen mást takar ez a végzettség egy szakiskolában, egy gimnáziumban, és méginkább mást, ha egy felnőtt megy vissza tanulni, hogy munka mellett érettségit szerezzen. Emellett az sem látszik a rendszerben – és erre az EU-s szakértők is rámutattak az ún. megfeleltetési jelentés előkészítése során –, ha valaki sajátos nevelési igényű, vagy informális módon szeretne bekapcsolódni a keretrendszerbe. A gyakorlatban megszerzett tapasztalatait, képességeit, attitűdjét nem lehet elszámoltatni. Pedig a világ éppen afelé tart, hogy kinyissa az oktatási rendszert, ami így az egész életen át való tanulást szolgálja. A szintleírások mellé egy problémalistát is készítettünk. Ebben a dilemmáinkat írtuk le: mivel mindenki tanulási célokban gondolkodik, nehéz relevánsan és érvényes módon megfogalmazni kimeneti eredményeket. Emellett megvizsgáltuk a különböző tantárgyak tartalmi szabályozóit is. Azt tapasztaltuk, hogy a négy szinten nem lehet végigvezetni még az elvárt tanulási célokat sem. 6. osztálytól az érettségiig nincs egy

meghatározott íve az elvárt tudásnak, képességeknek bizonyos területeken.

– A három szektorban kidolgozott szintleírásokat egy egységes nemzeti keretrendszerré is össze kellett hangolni. Ez miként alakult?

– A szakmai egyeztetések folyamatosan zajlottak, így a keretrendszer szektorok közötti összefésülése 2014-ben történt meg. Ekkor tapasztaltuk meg igazán, hogy a szektorok mennyire nem épülnek egymásra. Ez volt az uniós szakértők másik fontos észrevétele. A velük való megbeszélésen részt vett *Pölöskei Gáborné*, a köznevelési intézményrendszer fejlesztéséért felelős helyettes államtitkár, valamint *Kaposi József*, az OFI főigazgatója is – hiszen az MKKR kidolgozása idején kezdődött és ma is tart az OFI-ban a TÁMOP 3.1.1 tartalmi szabályozási és módszertani fejlesztési célú projekt is. Nagy eredményként könyvelhetjük el, hogy az MKKR-t befogadta az EU. Az egyeztetési és fejlesztési folyamat végén, 2015 februárjában benyújtottuk a megfeleltetési jelentést, amit az illetékes szervek megtárgyaltak és elfogadtak, majd ennek nyomán elkezdődik a hazai jogszabály előkészítése. Reméljük, nemsokára a bizonyítványokban ott lesz a pecsét: ez a végzettség az MKKR és az EKKR mely szintjével egyenértékű. Az MKKR nagy lehetőség, melynek köszönhetően a Magyarországon kiadott bizonyítványokat elismerik Európában.

– A szakmai munka ezzel lezárult?

– Nem, a megfeleltetési jelentés elfogadása csak az első lépés – de nagy lépés –, azonban még hosszú út áll előttünk. Valószínűleg bizonyos mértékig át kell alakítani a magyar keretrendszert, mert a 10 évvel ezelőtt kidolgozott megfogalmazások már nem kompatibilisek az azóta eltelt nagy volumenű változásokkal és a részletes szakmai munka során kiderült jellemzőkkel. Dinamikus mozgásba kell hozni az MKKR-t, hogy megfelelően töltsse be feladatát. Egyrészt fontos, hogy minden érintett tudjon róla, hogy létezik, és hogy miként lehet használni. Másrészt bízunk benne, hogy komoly visszahatása lesz a tartalmi fejlesztésre, hogy a felszínre került problémákat orvosolni lehessen. Ebben nagyon jól alakult az együttműködés a TÁMOP 3.1.1-ben, ami a 21. századi közoktatás-fejlesztést, tartalmi és módszertani megújítást tűzte ki célul. Fontos feladat a kimeneti eredményekben való gondolkodás megtanulása a tartalomfejlesztés és a képzésfejlesztés minden területén. Elkezdődött az a fajta szakmai együttműködés szektorokon belül és a szektorok között is, aminek már régen itt volt az ideje. Erre jó példa a 2015. május 6-i konferencia, amely a MKKR különböző célcsoportjai számára érthető módon, gyakorlati megközelítéssel mutatja be az MKKR jelentőségét és hasznát. A konferenciát a Tempus Közalapítvány rendezte a MOM Kulturális Központban. Érdemes elmenni, és ott tájékozódni bővebben a témáról.

Gyógyító tanulás

„Egy jó kórházpedagógus rengeteget tehet a gyerek gyógyulásáért”

Szöveg: Csűrös Csilla

Munkája a hivatása: lelkesen, nagy odaadással és szeretettel, örök jobbitó szándékkal, szívós elszántsággal végzi – több mint húsz éve már kórházpedagógusként. A Fővárosi Iskolaszanatórium Általános Iskola tantestületének tagja, a Kórházpedagógusok Egyesületének (KOPE) egyik motorja, az Európai Kórházpedagógusok Egyesülete (HOPE) magyarországi képviselője. **László Márta** emellett kápolnaőr, a Csodalámpa Alapítvány önkéntese. Szülők és gyerekek Márta nénijével a Heim Pál Kórház bejáratánál találkoztunk, ahol a betegfelvevő pult mellett faliújság vonzza magára a tekintetet; rátűzve gyerekrajzok, levelek, rajta a felirat: Suli a kórházban. Az egyik papíron gyerekes írással ez olvasható: „A kórházi tanulás izgalmas, jó, a tanár kedves, okos és szép.”

– Ezt a kolléganőmnek írták – *mondja mosolyogva* –, de kaptam, kapok én is hasonlót, sokat. Nagy örömöm például, hogy felvették a középiskolába azt a kislányt, aki épp a felvételre készülés idején került az ortopédiára néhány hétre. Elhozta az összes feladatlapot, együtt megoldottuk őket, aztán sikeresen felvételizett. Szép levélben köszönte meg. Jó helyen van ez a faliújság azért is, mert aki belép a kórházba, rögtön megtudja, hogy itt tanulni is lehet. Akinek be kell feküdnie a kórházba, rögtön kap egy tájékoztatót, hogy hozza a tanzsereit, mert a kórházban tanítás folyik. Bár én inkább betegség melletti korrepetálásnak mondanám, mert itt a tanulás-tanítás egészen más, mint az iskolában. Játékosan történik, hiszen fontos, hogy kedvet kapjanak a tanuláshoz, és legyenek sikerélményeik. Célja, hogy a gyerekek érezzék a folytonosságot, azt, hogy az élet megy tovább, annak ellenére, hogy kórházba kerültek. A tarisznyám mindig tele van apró kincsekkel, feladványokkal, dobókockával, csokival. Tizenöt éve dolgozom a Heim Pál Kórházban, 10–18 év közötti gyerekekkel foglalkozom, jelenleg hét fekvőbeteg-osztályt látok el. Egy alsós kolléganőm van, és egy felsős kollégám.

– Hogyan lesz valaki kórházpedagógus?

– Huszonöt évvel ezelőtt történt. Egy belvárosi általános iskolában tanítottam matematika–fizika szakos tanárként, amikor egyszer odajött hozzám az egyik tanítványom édesanyja azzal, hogy „Márta néni, magát az Isten is kórházpedagógusnak teremtette! Épp most van nálunk üresedés, jöjjön hozzánk dolgozni!” Azt sem tudtam akkor még, hogy ilyesmi létezik – mi az, hogy kórházpedagógus? –, de elgondolkodtam rajta, megtesztet az ötlet, s mondtam: próbáljuk meg! Az első tanév eléggé különös volt, hiszen egy nyüzsgő belvárosi általános iskola után a csöndes budakeszi

gyermek-rehabilitációs szanatóriumban találtam magam – amelyet azóta, sajnos, megszüntettek –, ahol volt egy miniiskola, kis csengővel, délutáni rövidített órákkal. Nagyon szerettem kijárni. Öt év után kerültem ide, illetve néha más kórházakba is küldenek, mert matek–fizika szakos tanárból hiány van. E tárgyak mellett – középfokú nyelvvizsgám lévén – németből is „használható” vagyok. Nagyon megszerettem ezt a munkát, mert itt, a betegség mellett tudok a legtöbbet segíteni, ez számomra nagyon fontos. A legfontosabb. Több osztályt is ellátunk, s olykor kevésnek is bizonyulunk, hiszen ez az ország legnagyobb kórháza, de igyekszünk súlyozni a feladatokat. Nyilvánvalóan a hosszú időn át bent fekvőkkel foglalkozunk elsősorban, hiszen van, aki hetekig, hónapokig, sőt évekig fekszik kórházban. A ta-

nuláshoz viszont minden gyermeknek joga van, annak is, aki csak néhány napot tölt kórházban. Sajnos, rájuk nem mindig jut idő, mert kevesen vagyunk. Itt, a Heim Pálban mindenképpen.

– Az állandó mosolya munkaeszköz?

– Nem mosolygok mindig, tudok haragudni is. De a gyerekekre soha! Csak akkor keseredem el, ha meg nem értésre talállok a munkámat, a jobbító törekvéseimet illetően. Ebben a kórházban nagyon jó dolgozni: minden osztályon szeretettel fogadnak, kiváló az együttműködés, a kórházi vezetés is mindenben támogató. Mindig nekünk kell alkalmazkodnunk a kezelésekhöz, a vizitekhez, hiszen a legfőbb szempont természetesen a gyerekek testi gyógyulása, aztán a lelki felépülésük, csak utána jön a tanulás, de a három jól kiegészíti egymást, tulajdonképpen együtt hatékonyak igazán.

” *A kórházpedagógia a pedagógiának egy vékony, ám annál fontosabb szelete, mert segít elkerülni a hospitalizálódást, nem szakítja ki a gyermeket a normális életritmusából, értelmes elfoglaltságot biztosít neki, és ez a gyógyulását is felgyorsítja.*

– Ön hogy tanult bele ebbe a munkába?

– Autodidakta módon képeztem magam, mert kórházpedagógus-képzés sajnos nincs Magyarországon, és a munkahelyünkről jobbára csak szaktárgyi továbbképzésekre lehet jelentkezni, holott a pszichológiai ismeretektől kezdve a gyásztanácsadásig elég sok mindenre lenne szükség. Ebben a hivatásban nagyon fontos a megfelelő személyiség kiválasztása, de a felvételnél megfelelő alkalmassági szűrő nincs.

Most néhány lelkes kollégával azon dolgozunk, hogy legyen ilyen képzés itthon is. Jó hír, hogy az ELTE Bárczi Gusztáv Gyógypedagógiai Kara élénken érdeklődik iránta. Jó lenne, ha a döntéshozók is felismernék, hogy milyen nagy szükség van rá. Hiszen a kórházpedagógia a pedagógiának egy vékony, ám annál fontosabb szelete, mert segít elkerülni a hospitalizálódást, nem szakítja ki a gyermeket a normális életritmusából, értelmes elfoglaltságot biztosít, ezzel a gyógyulását is felgyorsítja. Sajnos, nincs utánpótlás – az országban körülből ötvenen foglalkozunk kórházpedagógiával –, pedig nagyon nem mindegy, hogy ki és milyen felkészültséggel kerül a beteg gyermek közelébe.

Egy jó kórházpedagógus rengeteget tehet a gyerek gyógyulásáért. Nagyfokú empátia, tapintat, szeretet, türelem kell ehhez a munkához: én igazából hivatásnak tekintem. Ezek a legfontosabb jellemzői egy jó kórházpedagógusnak. No, és a rugalmasság, mert itt pillanatok alatt kell felmérni, hogy milyen a gyerek aznapi állapota, és alkalmazkodni a helyzethez. Mi, újjítani akaró kórházpedagógusok úgy gondoljuk, a beteg gyermekeket nem tananyagközpontúan kell tanítanunk, hanem ennél sokkal komplexebben. Teljes értékű pedagógusként kell helyt állnunk a kórházban, ahol a felzárkóztatás, a lépéstartás a tananyaggal nagyon fon-

tos szempont – mindezt játékosan, rugalmasan alkalmazkodva a gyerek pillanatnyi állapotához. A kórház nem iskola, másként kell tehát értékelni, osztályozni, házi feladatot adni vagy nem adni.

A fiatalok azért is kellenének, mert ők jól értenek azokhoz az informatikai eszközökhöz, amelyekkel csodákat lehet tenni egy ilyesmikkel felszerelt osztályon. Például remekül megvalósíthatnánk már nálunk is azt, amit egy svéd kórházban láttam, ahol az úgynevezett *eTwinning program* keretében a betegágy mellett tartott földrajzórán – amikor a gyerekek Olaszországról tanultak – összekapcsolódtak egy olasz kórház földrajzórájával, így színesítve, érdekesebbé téve a tanulást. Ez a szemlélet a kórházak hematológiai, onkológiai osztályain vagy a Szent László Kórház csontvelő-transzplantáció osztályán különösen nagy jelentőségű – én is dolgoztam ilyen helyen hat éven át. Nagyon komoly kihívásokkal kell ott szembenézni, speciális, nagyon

nehéz terület, de én igazán szerettem azt a munkát. Talán, mert úgy éreztem, hogy ott van a legnagyobb szükség rám. És nemcsak a kezeléseken áteső gyerekeknek, hanem a szülőknek is. Fontos nekem, hogy a gyerekek mindenütt örömmel várnak, és én örömmel jövök hozzájuk. Szívvel-lélekkel szeretem őket, nekik talán még nagyobb szükségük van erre, mint egészséges társaiknak...

– Úgy hiszem, nagy lelkierő is kell a kórházi tanításhoz – kivált a súlyosan beteg, nehéz kezelésekké alatt álló gyerekek betegágánál...

– Engem a jó Isten vezérelt ide, és az erőt is ő adja a munkámhoz. Mindenképpen kell az elcsendesedés, hogy valahonnan mi is feltöltsük testileg-lelkileg. És nemcsak nekünk kell – azt tapasztalom –, hanem a nővéreknek, a többi egészségügyi dolgozónak és a szülőknek is. Az Országos Onkológiai Intézet ökömenikus kápolnájának vagyok a kápolnaőre havonta néhányszor. Az elcsendesedésre lenne igény a mi kórházunkban is, főleg az intenzív osztályról. Ezt az elgondolást, hála Istennek, támogatja az igazgató, dr. Nagy Anikó is, így reménykedem, hogy talán előbb-utóbb itt is megvalósulhat egy ökömenikus imaszoba. Vesztettem el már tanítványomat: a gyerekekhalált megszokni nem lehet, és nagyon nehéz feldolgozni. Nekem az segít, hogy hívő ember vagyok, így tudom, hogy az eltávozottaink már jó helyen vannak, az angyalok kórusában énekelnek... De azért mindig elkönyvesedik a szemem, ha eszembe jutnak... Azt tapasztalom egyébként, hogy a hívő szülők is könnyebben tudják feldolgozni a gyermekük halálát.

Tanítani azokat a gyerekeket is kell, akik gyógyíthatatlanok. Szakszóval palliatív tanításnak hívják a pedagógiának ezt az ágát – a latin szó azt jelenti: óvni,

betakarni. Ekkor is van értelme a tanításnak, és a gyerekek is akarják, ha az állapotuk engedi. Mert érezniük kell a folytonosságot. A gyerekek – sokat beszélgettem velük – érzik a saját halálukat. Megérik, és valamilyen módon kifejezik. Azt is tudják, ha egy társuk megy el. Magyarországon ez még mindig sok helyütt tabutéma, bár szerencsére egyre többször tapasztalok nyitottságot. Csak őszintén szabad velük erről beszélni. Nem szabad hazudni. Én mindig őszintén válaszolok nekik, ha megkérdezik a bizalmukkal.

– Miért küzd olyan fáradhatatlanul a külföldi jó tapasztalatok, módszerek meghonosításáért, az utánpótlás megteremtéséért?

– Jász lány vagyok: szívós, kitartó, büszke és szabadság-szerető. Ez és a hitem segít nap mint nap. Elhivatottság kell ehhez a munkához. Szívügyem a kórházpedagógia, harcolok érte, hogy ismertebb és elismertebb legyen Magyarországon, ahol még gyerekcipőben járunk az új módszerek átvételét, a merev rendszer rugalmasabbá tételét illetően. Büszke vagyok arra, hogy 2010 óta én vagyok az Európai Kórházpedagógusok Egyesületének magyarországi képviselője – a szervezetnek tagja a KOPE is, és öten közülünk egyéni tagok.

A kolléganőmmel rendszeresen járunk – saját költségünkön, a szabadságunk terhére – külföldi konferenciákra és kórházlátogatásokra, így van rálátásunk, hogy Európa más részein hogyan működnek a dolgok. Fontos, hogy tapasztalatokat cseréljünk, megismerjük a jó példákat, kapcsolatokat építsünk. Igyekszem ismertté tenni Európában, hogy mi itthon hogyan dolgozunk. Sokat tanulok a külföldi kollégáktól, de tudok én is olyat mutatni nekik, amit ők egyáltalán nem, vagy másképp csinálnak. Eleven a kapcsolatam sok kórháziskolával. Nagyon sajnálom, hogy a mi erőnk jelenleg még kevés ahhoz, hogy a soros nemzetközi találkozót a közeljövőben Budapesten rendezhessük, pedig a külföldi kollégák boldogan jönnének ide.

Fontos tapasztalat, hogy csak csapatmunkában – az orvossal, a pszichológussal, a pedagógussal együttműködve – lehet eredményeket elérni. Szoros kapcsolatban kell lenni nemcsak az egészségügyiekkel, hanem a családdal, a szülőkkel, sőt, az iskolával is. Német mintára néhányan már elkezdték az iskoláztatást itthon. A KOPE keretében folyamatosan dolgozzuk ki a szakmai szempontokat, szervezünk tréningeket, továbbképzéseket. Állandóan azon törjük a fejünket, hogy mit lehetne jobban, másként csinálni, gyerekközpontú és nem adminisztratív szemlélettel. Tudom, hogy megszállottak vagyunk, de csak így tehetünk érdemben a magyar kórházpedagógia jövőjéért, amelynek egyik letéteményese a jövőre 80. születésnapját ünneplő Fővárosi Iskolaszaktanatórium Általános Iskola.

– A Csodalámpa Alapítvány munkájába hogyan kapcsolódott bele?

– Sok-sok éve már, hogy a Szent István Bazilikában, egy karácsonyi koncert után egy nagyon kedves házaspár adakozásra kérte a közönséget az általuk létrehozott Csodalámpa Alapítvány számára, és azt mondták, hogy önkéntes munkára is szeretettel fogadnak mindenkit. Ez

épp nekem való, hiszen én gyerekórákban dolgozom – gondoltam –, ugyanis ez az alapítvány az életet veszélyeztető betegségekben szenvedő gyerekek kívánságait teljesíti. Az a legjobb eset, ha nem az utolsó kívánságát, de bizony, sajnos, nagyon sokszor mégiscsak azt. Csatlakoztam a csapathoz, s így a kórházi munkám során próbálom kifürkészni a kis betegek szíve vágyát, és közreműködni a megvalósításukban. A kívánságok háromfélék lehetnek. Kívánhat a gyerek tárgyi dolgot, például hajasbabát, biciklit. Lehet a kívánsága valamilyen tevékenység: szeretne helikopteren ülni, vitorlázni a Balatonon, vagy Talmácsi Gáborral motorozni – azért épp ezeket mondom, mert ezeknek a megszervezésében én is segítek. A harmadik lehetőség, hogy valakivel – énekesssel, színésszel, sportolóval – találkozni szeretne. Amit csak tudunk, mind megszervezzük: óriási élmény a gyerekeknek! Hónapokig beszélnek róla, lelkiileg feldobja őket, és a gyógyulásukat is elősegíti, gyorsítja – ez bizonyítható.

Sok örömet is ad ez a munka, jókat viccelünk, könynyesre kacagjuk magunkat tanulás közben. Gyűjtöm az aranyköpéseiket, állandóan készülünk valamire, szervezkedünk megállás nélkül. De nemcsak én adok nekik, hanem magam is rengeteget kapok, tanulok ezektől a beteg gyerekektől. Kitartást, bátorságot, türelmet, reményt. Fantasztikus kis hősök vannak ám itt! Van egy titkos emlékkönyvem, amibe a tanítványaimtól és a szüleiktől kérek őszinte, tárgyilagos véleményyt a kórházi tanulásról: hasznosnak tartják-e, jó-e így, vagy változtassunk valamin. Ezek a bejegyzések, a fiókomban lapuló gyerekrajzok, levelek, és természetesen a tanítványaim szeretete – a legnagyobb kincseim. Amikor elkeseredem, mert nem sikerül valami, vagy valamilyen szakmai ügyben nem találok megértésre, előveszem, olvasgatom őket, és megvigasztalodom. Erőt merítek belőlük, és folytatom tovább a munkámat, mert érdemes – a gyerekekért. „Boldogító tanulás” – ezt írta például kedves tanítványom, a kis Dani. Többet ér ez nekem minden kitüntetésnél! A boldogság egyébként is csak tőlünk függ, mert az belülről jön. Legkedvesebb idézetemet az egri minorita templomban olvastam:

„Kezet csak megfogni szabad, elereszteni vétek, ellökni átok. Egymásba fonódó kezek tartják össze az egész világot.”

Nevelési-oktatási program

nemcsak ökoiskoláknak

Szöveg: **Néder Katalin** témavezető, TÁMOP-3.1.1. 3. alprojekt, OFI

Az *Ökoiskolai nevelési-oktatási program* bevezetésére minden olyan intézmény alkalmas, amely nyitott a fenntarthatóságra nevelés felé. A fenntarthatóságra nevelés jelenlegi legfontosabb iránya a közösségekkel való együttműködés, az aktív állampolgárságra nevelés és az IKT-alkalmazások beépítése a tanítási gyakorlatba. A program bevezetését azért is ajánljuk, mert általa a tanulók hamarabb reagálnak a folyton változó világra, hiszen a fenntarthatóságra nevelés egyik alapvető üzenete az adott környezethez való alkalmazkodás.

A program komplex témakörökre épül, bevezetésével a pedagógusoknak lehetősége van meg tapasztalni a tantárgyak közötti átjárhatóságot, valamint a humán-reál tantárgyak összehangolásában rejlő módszertani lehetőségeket.

A programban közel 100 modul került kidolgozásra. A **modul** egy minimum 3 órás tanítási-tanulási egység részletes foglalkozástervekkel, amelyek tanórai és tanórán kívüli keretben is alkalmazhatók. A modulok továbbá jól alkalmazhatók az általános- és középiskolákban gyakran szervezett témnapokhoz, témahetekhez, projektekhez, terepgyakorlatokhoz, valamint közösségi szolgálatra érzékenyítő programokhoz. A **modulok adaptálása** során a modul egésze, de egyes részletei is átvehetők, az iskola helyi adottságaihoz igazítva.

A **modultémák meghatározása** a partnerintézmények jó gyakorlatainak, a fejlesztést megelőző kutatási eredményeknek, valamint az Ökoiskola cím pályázat kritériumrendszerének segítségével történt. A modulok kidolgozását 10 partnerintézmény 60 pedagógusa végezte. Minden modult kipróbáltak, legtöbbjükét más partnerintézményben adaptálták is. A modulírók visszajelzései és a többi, fejlesztésben részt vevő pedagógus reflexiói alapján elkészült a modulok első változata, amelyet az OFI szakemberei a modulíróval együtt véglegesítettek.

ÖKOISKOLA

A program legnépszerűbb moduljai:

- A láthatatlan iskola
- Ludas Matyi gyógynövényei
- Kalandra fel, bakancsot fel!
- Fűzfakunyhó építése
- Látogatóban Daru Dóránál
- Almárium
- A mohától a GPS-ig
- „Luca-föld”
- Az én házam, az én váram
- Kalapács alatt a dió

Visszajelzések

A partnerintézményekben egy évig zajló fejlesztési folyamat pozitív hatással volt az egész iskolára. A fejlesztésben részt vevő pedagógusoktól a következő pozitív visszajelzéseket kaptuk:

„A modulok adaptálása jó hatással volt az iskola életére. Nyitottabbá vált az iskola, bővült az iskola kapcsolati hálója.”

„A fejlesztési folyamat lehetőséget biztosított a szülők bevonására, így a szülők jobban beleláttak az iskolai programokba, valamint a pedagógusok és tanulók közötti munkába.”

„Az ökoiskolai programok iránt kevésbé érdeklődő kollégák figyelmét is felkeltették a változatos programok, erősödött az iskolai csapatszellem.”

„Több modul beépült az iskola tanítási gyakorlatába, amely további innovációt eredményezett.”

A modulok foglalkozásairól írták:

„A tanulók döbbenettel és nagy rácsodálkozással dolgoztak fel a globális problémákkal foglalkozó témákat, felébresztette bennük a tenni akarás vágyát.”

„Évfolyamunk azt a feladatot kapta, hogy vigyük be az iskolába kedvenc élő háziállatunkat, és mutassuk be diáktársainknak. Olyan izgatott lettem, hogy éjszaka nem tudtam aludni. Érdekes ismereteket mondott mindenki. Közeli most láttam először degut. Mindig emlékezetes marad számomra ez a nap.”

Program – bázisiskolák – partnerintézmények

A program kidolgozását az OFI koordinálta [TÁMOP-3.1.1-11/1-2012-0001 XXI. századi közoktatás (fejlesztés, koordináció) II. szakasz], népszerűsítéséhez remélhetőleg hozzájárul a hazai Ökoiskola Hálózat is, melynek minden Ökoiskola címmel rendelkező intézmény tagja. A program 2015-től válik **nyilvánossá és elérhetővé** minden közoktatási intézmény számára.

Az OFI jelenleg egy **bázisiskolai mentori rendszer** kialakításában vesz részt. A bázisiskolák feladata, hogy intézményi szinten mentorálják az *Ökoiskolai nevelési-oktatási program* bevezetését más intézményekbe. A bázisiskolai pedagógusok ismeretterjesztő anyagokat készítenek a program népszerűsítésére és bemutató foglalkozásokat szerveznek a környékbeli iskolák pedagógusainak.

A bázisiskolai pedagógusok folyamatos szakmai fejlődésük érdekében állandó résztvevői a szakmai műhelyeknek, képzéseknek, konferenciáknak. A nevelési-oktatási program elterjedése érdekében a bázisiskolai pedagógusok gyűjtik az ökoiskolai jó gyakorlatokat, valamint népszerűsítik a környezet- és természetvédelem témakörében szervezett közösségi szolgálatra érzékenyítő programjaikat.

A fejlesztésben részt vett **partnerintézmények:** Lágymányosi Bárdos Lajos Két Tanítási Nyelvű Általános Iskola és Gimnázium (Budapest), Algyői Fehér Ignác Általános Iskola, Sokorópátkai Általános Iskola, Dunakeszi Fazekas Mihály Általános Iskola, Dunakeszi Bárdos Lajos Általános Iskola, Szegedi Tudományegyetem Ságvári Endre Gyakorló Általános Iskola (Szeged), Török Flóris Általános Iskola (Budapest), Hild József Építőipari Szakközépiskola (Győr), Gyöngyösi Felsővárosi Általános Iskola, Kaszap Nagy István Református Általános Iskola és Óvoda (Túrkeve).

A fejlesztésben részt vevő **szakemberek** az OFI részéről: Varga Attila, Néder Katalin, Saly Erika, Dr. Szentpétery Lászlóné, Neumayer Éva, Veréb Szilvia, Könczey Réka, Csörsz Katalin.

A program bevezetését segítő **bázisiskolák** a 2014/15-ös tanévben: Lágymányosi Bárdos Lajos Két Tanítási Nyelvű Általános Iskola és Gimnázium (Budapest), Sokorópátkai Általános Iskola, Dunakeszi Bárdos Lajos Általános Iskola.

További információ:
<http://www.ofi.hu/node/170423>

SZÉCHENYI 2020

MAGYARORSZÁG
KORMÁNYA

Európai Unió
Európai Szociális
Alap

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

15 éves az Arany János Tehetséggondozó Program

Szöveg: Sallai Éva | Fotó: Indri Dániel

Az Arany János Tehetséggondozó Program (továbbiakban: AJTP, a Program) idén ünnepli működésének 15. évfordulóját. E jeles alkalomból az Oktatókutatató és Fejlesztő Intézet március 19-én jubileumi ünnepséget rendezett a Nemzeti Színházban, amelynek keretében felidéztek a rendkívül sikeres program főbb állomásait.

A megjelenteket *Balog Zoltán*, az emberi erőforrások minisztere köszöntötte, majd *Pokorni Zoltán*, a Programot elindító korábbi oktatási miniszter összegezte az AJTP tanulságait. *Sipos Imre* köznevelésért felelős helyettes államtitkár előadásában elmondta, hogy az elmúlt 15 év során intézményvezetőként, fenntartóként és oktatásirányítási szereplőként is részt vállalt a kitűzött célok elérésében. *Kaposi József*, az OFI főigazgatója felidézte a Program elindulását megelőző kutatást, a Monitor '99-et, kiemelve, hogy az AJTP többek között azért lehetett sikeres, mert valós és reális igény volt az elindítására. A rendezvény keretében adták át a Pro Talento díjakat azoknak a pedagógusoknak, akik kiemelkedő szerepet töltek be e tehetséggondozó program kapcsán az intézmények pedagógiai és szakmai munkájában.

A jubileumi ünnepséget követően **Sipos Imrével** beszélgettünk.

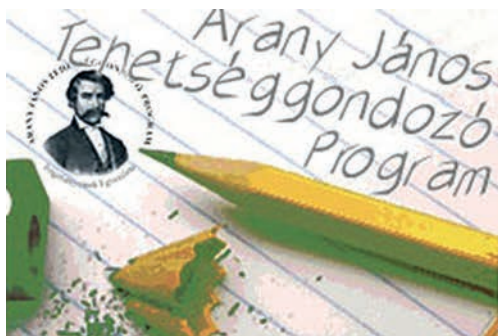

- Az Arany János Tehetséggondozó Programban résztvevők száma a kezdetek óta megtízszereződött. Miben látja a siker okát?

- Az akkori oktatásirányítás által kísérleti jelleggel létrehívott Program azt tűzte ki célul, hogy a továbbtanulásban segítsen a kistelepülésen élő tehetséges, de hátrányos helyzetű tanulóknak. Az volt az elképzelés, hogy ezek a diákok könnyebben bekerülnének a felsőoktatásba, ha kiemelkedően teljesítő középiskolákban tanulhatnának. Az AJTP valóban sikeressé vált, eredményei jól mérhetőek. Ez annak is köszönhető, hogy a bekapcsolódó intézmények agilis, innovatív pedagógusai a szakemberek segítségével maguk kísérletezhatték ki, alkothatták meg azt a pedagógiai tartalmat, amelyet az oktatásirányítók a későbbiekben jogszabályba foglaltak.

- Hogyan jelenik meg a számadatokban a program sikeressége? Változott-e a részt vevő diákok célcsoportja vagy a befogadó iskolák tevékenysége?

- Az AJTP indulásakor a döntéshozók elsősorban a települési hátrányokkal küzdő tanulók támogatását tartották fontosnak, ezért olyan tanulók jelentkezését várták, akik 5000 fő alatti településen éltek. 2000-ben 13 középiskola 352 tanulója kapcsolódott be a felmenő rendszerben indult programba. Később az intézmények száma mellett a célcsoport is kibővült, a kistelepülési hátrány mellett már olyan tanulókat is vártak, akiknek a szülei alacsony iskolai végzettséggel rendelkeztek vagy kiegészítő családi pótlékot kaptak. Mára mintegy 3000 tanuló számára 23 középiskolában és a hozzájuk kapcsolódó kollégiumokban nyújt a program komplex támogatást. A felsőfokú tanulmányokra való eredményes felkészítés érdekében a részt vevő intézményekben sokrétű nevelési-oktatási, kulturális és szociális tevékenységek együttese támogatja a folyamatot, amelyen belül korszerű, a munkaerőpiacon fontos ismereteket kapnak a tanulók. Ilyen például az informatikatanulás (ECDL-vizsga), az idegennyelv-tudás (nyelvvizsga), és az autóvezetés (jogosítvány).

Az ötéves tehetséggondozó tevékenység meghaladja a klasszikus tantárgyi kereteket. Az úgynevezett előkészítő évfolyam egy „összerendeződő” év, amelynek alapvető feladata az otthonról hozott hátrányok csökkentése. A személyiségfejlesztés mellett nagy hangsúlyt kap a matematika, a nyelvi, a helyesírási és az infokommunikációs készségek, képességek fejlesztése is. Ezt a gimnáziumi négy év követi, amikor a hagyományos képzési programon kívül tanulásmódszertannal, önismerettel, drámapedagógiával bővítik tudásukat, valamint kommunikációs technikákat sajátítanak el a diákok. Az egyénre szabott tehetséggondozáshoz gazdag terepet biztosít a kultúra, a tudomány, a sport, amely területeken a tanulók szervezett keretek között is megmérettetik magukat.

– Van-e utánkövetés a programban részt vevő diákok sorsát illetően?

– A tapasztalatok azt mutatják, hogy az Arany János Tehetséggondozó Programban részt vevő diákokban erőteljesebb kötődés alakul ki volt intézményük és volt tanáraik iránt. Örömmel járnak vissza az iskolai programokra, szívesen bekapcsolódnak a fiatalabbak segítségébe, támogatásába, akik számára ők mintaként szolgálnak. Igaz, ez az AJTP egyik célja is, hogy a diploma fiatalok visszatérjenek a szülőföldjükre, és ott példaképpé váljanak fiatalabb társaik számára. A végzett diákokkal volt tanáraik, osztályfőnökeik is tartják a kapcsolatot. A visszajelzések szerint az AJTP résztvevői gyakorta választják a felsőoktatásban a pedagógus, a szociális vagy az egészségügyi képzéseket, mert erős bennük a segíteni akarás.

– Helyettes államtitkár úr több oldalról is megismerte az Arany János Tehetséggondozó Programot. Mik a személyes tapasztalatai? Ön szerint melyek a program erősségei és gyengéi?

– Amint a jubileumi ünnepségen is elmondtam, az elmúlt 15 év során intézményvezetőként, fenntartóként és oktatásirányítási szereplőként is részt vállaltam a program által kitűzött célok elérésében. Intézményvezetőként megtapasztaltam, hogy a közös munka, a közös célok nagyon hamar szinte egy családdá kovácsolták össze a megvalósító intézményeket. Ezt az összetartást a rendszeres találkozások, szakmai megbeszélések, tapasztalatcserék, továbbképzések tovább erősítették. Jól érzékelhető volt ez a családi hangulat a Nemzeti Színházban, a jubileumi ünnepséget követő beszélgetéseken is.

– Milyen tanulságokkal szolgált az eltelt tizenöt év során a program? Melyek a közoktatás szélesebb területén, napjainkban is felhasználható tanulságai?

– Kezdetben a hátrányos, halmozottan hátrányos helyzetű diákok oktatása, nevelése során nagyobb energiát kellett fordítani a hátrányok leküzdésére, mint a tehetséggondozásra, ezért könnyítettek a bekerülési feltételeken.

A részt vevő pedagógusok komoly szemléletváltozáson mentek keresztül. Egyrészt pozitívabbá vált a hátrányos helyzetű tanulókról alkotott képük, másrészt gazdagodott pedagógiai kultúrájuk, amelyet ennek köszönhetően már nem csak a hátrányos helyzetű tanulók oktatása során kamatoztatnak. A megszerzett szaktárgyi, pedagógiai, módszertani tapasztalatok beépültek az intézmények pedagógiai kultúrájába. Ezek kiválóan adaptálhatók más osztályokban, illetve más intézményekben is. Nem elhanyagolható jelentőségű az intézmények hálózati tevékenysége sem, amely megalapozta azt, hogy a tehetségpontok közé elsőként jelentkezhetek. Intenzív pályázati aktivitás is jellemzi őket, közösségteremtő, hagyományépítő tevékenységekre jelentős forrásokat nyerne el például a Nemzeti Tehetség Program keretében.

A sok nehézség mellett valamennyi intézményben születtek sikertörténetek. A közelmúltban jelent meg egy kötet az ilyen példaértékű, személyes életutakból.

– Hogyan tervezik a program jövőjét? Várható-e módosítás valamilyen tekintetben?

– A program szereplőivel folyamatosan tartjuk a kapcsolatot, így a visszajelzések alapján nyitottak vagyunk – ha szükséges – a fejlesztésre. Az újonnan bekapcsolódó pedagógusok számára is fontos biztosítani a továbbfejlődési esélyeket. Meg kell teremteni annak a lehetőségét, hogy a fiatal kollégák új ismereteiket, pedagógiai módszereiket összekapcsolva a korábbi tapasztalatokkal, azokat széles körben terjeszthessék.

– Mit emelne ki legfőbb tanulságként az elmúlt másfél évtized tapasztalataiból?

– A Program töretlen népszerűségét bizonyítja, hogy évek óta közel másfélszeres a túljelentkezés. Az érettségizettek száma a 2005-ben elsőként érettségiző évfolyamtól számítva meghaladta az ötezret. A felsőoktatásban továbbtanulók aránya országosan 80% felett mozog. Mindez jól bizonyítja, hogy érdemes és szükséges plusz erőforrást bevonni a tehetséges, de hátránnyal induló fiatalok képzésébe.

A tehetséggondozás szolgálatában

Szöveg: Tóth András

Az Arany János Tehetséggondozó Program 2000 őszén 11 intézménypárban indult el. Már az előkészítő munka során körvonalazódott a cél, hogy a hátrányos helyzetű térségekből érkező tehetséges fiatalok nevelése és oktatása a teljes személyiségre irányuljon, a tanulót a maga egyedi mivoltában fejlesszék. **Dr. Polonkai Mária** c. egyetemi docenssel, az Arany János Programok szakmai vezetőjével beszélgettünk.

– Kiemelkedő feladata volt a Magyar Tehetséggondozó Társaságnak az Arany János Tehetséggondozó Program szakmai alapjainak kidolgozása, amely az Ön irányításával valósult meg. Mi volt a célkitűzésük, és hogyan kezdődött a munka?

– Dr. Andrásfalvy Bertalan egykori művelődési és közoktatási miniszter vetette fel a valós problémát, miszerint a hátrányos helyzetű térségekből érkező tehetséges fiatalok igen kis számban jutnak be a felsőoktatásba, ezt pedig a közoktatásban szükséges orvosolni. A célok elérése érdekében szemléletváltásra volt szükség a család, az iskola, a társadalom szintjén. A tehetségesek nevelésében és oktatásában ugyanis a befogadó és nem a kizáró attitűd az irányadó; a fiatal állandó jelenlétet követel az intézmények részéről, és ami a legfontosabb, hogy egyéni fejlesztésekre irányul a program. Minden jelentkező esetében felmérjük a személyes és szociális kompetencia fejlettségét, ez alapján kompetencia-térkép, valamint egyéni fejlesztési terv készül.

Az ötéves tanévet megelőző előkészítő időszak a beilleszkedésről, a tudásbeli és kulturális különbségek leküzdéséről szól, a komplex tantárgyi programok mellett pedig fontos hangsúlyt kap a tanulásmódszertan, valamint a kommunikáción és az önismereten alapuló személyiségfejlesztő tréning, amelybe bekapcsolódik a mentor és a tanár mellett a kollégiumi nevelő is. Az úgynevezett AJ-blokk létrehozása annak idején határozott célom volt. Egy kistelepülésről érkező fiatal ugyanis segítség nélkül nehezen illeszkedik be az új környezetbe, városba, távol az otthonától, kollégiumba kerül, ahol új kortársakkal, tanárokkal találkozik. A tanévet egy közös zánkai táborozással indítjuk, ahol mindig találkozunk olyan gyerekekkel, aki könnyes szemmel vallja be: még soha nem látta a Balatont. Ezek meghatározó pillanatok...

– Mára 23 intézménypárban működik tehetségprogram. Tíz éve folyamatosan végeznek „aranyos” diákok, akikből időközben felnőtt, egyetemista vagy éppen már végzett, diplomás szakember lett. Mire a legbüszkébb?

– Évente mintegy 600 fiatalot érünk el a nagy programmal, ha pedig bele vesszük a „két kistestvért” – a 2004 óta zajló *Arany János Kollégiumi Programot*, illetve a 2007 őszén indult *Arany János Kollégiumi-Szakiskolai Programot* is –, évente közel ezer hátrányos helyzetű fiatalot támogatunk. Az öt év alatt tanulmányi versenyeken, sport és művészeti megmérettetéseken szerepelnek, nyelvvizsgát tesznek, ECDL-bizonyítványt és jogosítványt szereznek, leérettségiznek. Kimagasló, 80-100%-os arányban jutnak be a nagy egyetemekre, illetve a vidéki főiskolákra. Többen versenyképes tudással, szakmával, nyelvvizsgával rendelkeznek. Van közöttük orvos, mikrobiológus, mérnök informatikus, tanár és színész is.

Kecskeméten találkoztam egykori „aranyos” diákokkal, az egyikük büszkén mondta, hogy ha gyermeke születik, ilyen iskolába szeretné járatni. Ez a fiatalember tulajdonképpen megfogalmazta a jövőre vonatkozó elképzelésünket: átvittethetővé tenni a program több elemét a köznevelés minden területére.

Amit el szeretnénk érni a közeljövőben, hogy megteremtjük az átjárhatóságot az egyes, jelenleg még zárt rendszerű programok között, azaz például a hároméves Kollégiumi-Szakiskolai Programot követően két év alatt érettségit szerezhessen a fiatal a Tehetséggondozó Program támogatásával. Így a szakmai végzettség mellé érettségit, nyelvvizsgát, egy újabb esélyt kapna a tehetséges diák. A terv egyébként megegyezik a kormányzat szakképzésre és duális képzésre vonatkozó szándékával, az egyéni fejlesztés pedig az egész köznevelési rendszerben folyó tehetséggondozással.

– Korábban már beszélgettünk arról, hogy tehetségesek, kiemelkedő képességű fiatalok szép számmal vannak, de vajon folyamatosan biztosított-e a támogatásuk?

– A programokra a költségvetésből egy-egy tanévben összesen hárommilliárd forintot fordít az állam, ebben nincs uniós forrás. Arra mindig nagy hangsúlyt helyezünk, hogy ne legyenek késések a kifizetésekkel, időben megkapják a forrást az intézmények.

Intézményesült tehetséggondozás

Szöveg: **Kuslits Szonja** | Fotó: Nagy Gábor

Az Arany János Tehetséggondozó Program intézményi együttműködéséről **Veres Pállal**, a miskolci Földes Ferenc Gimnázium igazgatójával, az AJTP Intézményeinek Egyesülete elnökével beszélgettünk.

- Hány intézmény vesz részt jelenleg a programban, és van-e bővülési lehetőség?

- Az AJTP intézményeinek köre az elmúlt 15 évben nem változott, a program meghívásos pályázatként indult 2000-ben, ahol arra törekedtek, hogy minden megyéből egy elit középiskolát és a vele együttműködő kollégiumot válasszanak ki. Az indulásnál egyedül a mi megyénk jelentett kivételt, ahol a legmagasabb a kistéleplések száma; itt két iskola kapott felkérést. A keretet már az indulásnál kifejlesztettük, az első évek azzal teltek, hogy a képzési rendszer egészét definiáltuk és tökéletesítettük. Jelenleg nincs lehetőség arra, hogy a 23 intézménypáron kívül mások is részei lehessenek a programnak.

- Miért ennyire zárt a program?

- Ennek egyik oka az, hogy korlátozottak az anyagi források, a másik pedig, hogy hiányoznak a személyi feltételek – az AJTP szerint képzett tanárok és szakemberek –, de leginkább a megfelelő területi lefedettség. A legfontosabb kérdés azonban, hogy van-e annyi hátrányos helyzetű gyerek a térségben, aki vállalja, hogy részt vesz a tehetséggondozó programban. Vannak olyan intézmények, ahol az indulástól kezdve csak fél osztályt tudtak indítani. Az ötéves kollégiumi élet ráadásul nagy kötöttség, sokan éppen ezért nem vállalják a programot. A megjelenő igényt a jelenlegi hálózat is ki tudja elégíteni, ezért nem bővülünk.

- Ahol a tehetséges tanulók miatt indokolt volna a programban való részvétel, ott milyen nehézségek merültek fel?

- Volt egy időszak, amikor a tehetséggondozás helyett a hátránykompenzációt helyezte előtérbe a köznevelés irányítása. Motivációs problémák merültek fel, éppen ezért nagy hozzáadott értékre volt szükség ahhoz, hogy megvalósítsuk a kitűzött célokat. Országos szinten felmerülő probléma volt az is, hogy az érettségivel elengedtük a gyerekek kezét, nem volt utánkövetés. Sokan azért nem merték elkezdni az egyetemi tanulmányokat, mert nem tudták, miből finanszírozzák az első fél évet. Megemlítem, hogy az egri Eszterházy Főiskola az AJTP-ből érkező gyerekeknek már az első félévtől ösztöndíjat ad.

- Az iskolák számára milyen anyagi ráfordítást igényel a programban való részvétel?

- A normatív finanszírozás idején lényegében a tanulóként meghatározott állami normatívát folyósították kiegészítő támogatásként az intézményeknek. Az összeg nagysága nem változott, ez biztosítja a feltételeket a program céljainak megvalósításához. Ezeknek a gyerekeknek sokszor annyi pénzük sincs, hogy hazautazzanak, így gyakran ebben is segítségre szorulnak. De problémát jelenthet egy osztálykirándulás, egy nyelvtanfolyam vagy a jogosítvány megszerzésének finanszírozása is. Emellett lehetőség van kiscsoportos vagy egyéni oktatásra, valamint speciális fejlesztésekre is, hogy a tehetséggondozás még hatékonyabb lehessen.

- Mennyiben sikerült az intézményeknek teljesíteni az elmúlt 15 évben a program kívánalmait?

- A cél annak a szociális, szociokulturális hátránynak a kompenzálása, amivel ezek a tehetséges gyerekek indulnak. Egy időben 3000 fiatal támogat a program, kb. 600 fő alkot egy évfolyamot, 2005-ben érettségizett az első évfolyam. A mutatók alapján az intézmények teljesítették azokat az elvárásokat, melyeket a program kíván.

- Milyen változást hozott az intézmények életében a program szemléletmódok, módszertani eszköztár, intézményi kapcsolatrendszer tekintetében?

- Az országban elsőként bevezettük az előkészítő évet, melynek célja, hogy azonos szintre hozzuk a diákok általános iskolában megszerzett tudását. Ekkor kezdjük el a magas óraszámú nyelvtanítást és az informatikai képzést. A szaktárgyak mellett tanulásmódszertani, személyiség- és önismereti fejlesztést is folytatunk, amelyet az iskola a kollégiummal közösen végez. Az intézményekben a gyerekek beilleszkedésének támogatása is elengedhetetlen, a pedagógusoknak pedig az AJTP elvei és módszertana alapján kell dolgozniuk, képzéseken kell részt venniük. Ilyen például a drámapedagógia, az önismeret, a kommunikáció- és személyiségfejlesztés, a tehetséggondozás. Tanáraink az AJTP-ben szerzett tapasztalatokat más osztályokban is kamatoztatják.

Egy „Aranyos” történet

Papp Emesét, egykori AJTP-s diákot kérdeztük arról, mit köszönhet az Arany János Tehetséggondozó Programnak.

– Hogyan talált rá az Arany János Tehetséggondozó Programra?

– Nyolcadikosként, az akkori osztályfőnököm hívta fel rá a figyelmemet; illetett rám a program leírása: jó tanuló voltam és félárva egy négygyermekes családból. Akkor még nem tudtam, mihez akarok később kezdeni, de biztos voltam benne, hogy tanulni akarok, méghozzá egyetemen. Nem

volt nehéz az AJTP mellett dönteni, mert egy olyan személy mutatta be a programot, akit ismertem, illetve aki ismert engem, a képességeimet és a körülményeimet. Az ötletet Anya is támogatta; ma is megjegyzi a gimnáziumi időszak kapcsán, hogy sosem tudta volna nekem azt a fajta támogatást megadni, mint ez a program.

– Kiktől és milyen fajta segítséget kapott a Program keretein belül?

– A program nyújtotta anyagi támogatás hatalmas könnyebbséget jelentett számomra – például egy-egy drágább szakkönyv beszerzésekor –, de ugyanilyen fontos volt, hogy a gimnázium öt éve a személyre szabott törődés jegyében telt.

Sok kiváló pedagógus vett körül, akik rengeteg figyelmet és energiát fordítottak rám, ránk. Különös szeretettel és hálával gondolok tanárainkra: G. Szolláth Katalinra (rajz, művészettörténet), Buday Rezsőre (programfelelős, történelem), Tóth Zsoltra (osztályfőnök, fizika, kémia), Zsigmond Mártára (kollégiumi nevelőtanár), Bárányiné Nagy Erikára (magyar) és Dr. Szablics Bálintnéra (matematika) – az ő munkásságuk és személyiségük máig meghatározó számomra. Az öt év alatt rengeteget túráztunk, bejártuk a nagyobb hazai városokat, ami gyökeres változást hozott az életembe. A látottak személyiségformáló hatását nem tudom elégszer hangsúlyozni; a falusi gyerekek előtt feltárult a világ. Nyitott és figyelmes lettem, ma ezeket a legfontosabb tulajdonságaim közé sorolom.

– A Program ezek szerint segítette a világ és önmaga jobb megismerésében, ami aztán elvezetett a szakmaválasztásig?

– Az AJTP-ben nagyobb teret és több időt kaptunk képességeink megismerésére és fejlesztésére, mint a hagyományos tanórai keretek között. További tanulmányaim szempontjából meghatározó élményt is egy AJTP-s osztálykirándulás jelentett. A kirándulásra G. Szolláth Katalin vizuális kultúra tanárnőnk is elkísért minket. Kolozsvár műemlékeinek megtekintése során

beszélgetni kezdtünk. Az akkor kialakult párbeszéd mondhatni egyenesen vezetett a művészettörténeti OKTV-hez, majd a művészettörténeti alapszak elvégzéséhez. Természetesen az OKTV-re való felkészülés során is számíthattam tanárnő szakmai és program anyagi támogatásra, akár további tanulmányi kirándulásról, akár kötelező irodalom beszerzéséről volt szó.

– A gimnázium elvégzése után hogyan alakult a pályája?

– Az érettségi után az ELTE-n szereztem BA-diplomát művészettörténetből, jelenleg pedig a drezdai Műszaki Egyetem ipari termék- és formatervező mérnöki szakának negyedéves hallgatója vagyok. Emellett egy reklámügynökség grafikai osztályán dolgozom, hogy abból finanszírozzam egyetemi tanulmányaimat. Az ELTE-n folytatott tanulmányaim alatt jöttem rá, hogy a formatervezés az a terület, amelyben teljesen megvalósíthatom önmagam. Azt gondolom, a bölcsész- és a mérnöki gondolkodásmód egyidejű birtoklása segíthet új perspektívából közelíteni a megoldandó problémák felé, melyek a szakmai kompetencián túl, széles látókört, nyitottságot, ugyanakkor kompromisszumra való képességet követelnek. – Ezek azok a tulajdonságok, amelyeket az AJTP-és éveknél köszönhetek. A program nem pusztán ismeretek megszerzésére és képességek fejlesztésére adott lehetőséget, de személyiségünk fejlesztésére is. Nyitottság, tolerancia és alkalmazkodóképesség azok a jellemvonások, melyeket nem az iskolapadban, hanem a kollégium falai között, a „benntmaradós hétvégéken” és a közös kirándulásokon együtt, egymástól sajátítottuk el.

Tanulmányok:

- Katona József Gimnázium és Számítástechnikai Szakközépiskola, Kecskemét (2002–2007)
- ELTE BTK, szabad bölcsészet alapszak, művészettörténet szakirány (2007–2011)
- Berlini Szabadegyetem (FU Berlin), Erasmus Ösztöndíj (2009/2010)
- Drezdai Műszaki Egyetem (TU Dresden), gépészmérnöki szak, ipari formatervező szakirány (2011–)

Eredményei:

- Országos AJTP Irodalmi Verseny, 2. hely (2003)
- Országos AJTP Matematikaverseny, 2. hely (2004)
- Művészettörténet OKTV, 4. hely (2007)
- Tudományos Ösztöndíj Pályázat, 3. hely (2009)
- Reiss ZWECK Dizájnverseny, 2. hely (2014)

Gazdasági és pénzügyi nevelés

Ne Te légy a vagyonodé!

„ÖRÖM: Roppant nagy a vagyonom!

ÉSZ: Vigyázz, nehogy te légy a vagyonodé, s ne a vagyonod a tiéd! Vigyázz, hogy ő szolgáljon neked, és ne te őnéki! Mert ha nem tudnád, több az olyan ember, akit a kincsei bírnak, mint aki a kincseit bírja. Több a «vagyon embere», mint az olyan, aki vagyonnal rendelkezik. A kapzsiság és a lélek sivársága teszi az urat szolgálóvá. Tudod te is, mi haszna van a pénznek, ez pedig csekély: hogy általa a legszükségesebbhez hozzáférhess. Ami túllépi a mértéket, nem gazdagság többé, hanem kötelesség és bilincs, nem ékesítője a testnek, hanem béklyója a léleknek, halmaza a gondnak, az ijedelemnek, és hiánya a boldogságnak...”

Petrarca: A gazdagságról

” A pedagógiai fejlesztés iránya ma már nem a 3R (Reading, wRiting, aRithmetic, azaz olvasás, írás, számolás), hanem a 4C képességének együttese (Critical thinking and problem solving, Communication, Collaboration, Creativity and innovation, vagyis a kritikus gondolkodás és problémamegoldás, a kommunikáció, az együttműködés, valamint a kreativitás és innováció).

Horváth Ilona

Rendszerezett pénzügyi ismeretek

Szöveg: **Maczák Ibolya** | Fotó: Nagy Gábor

Mi indít pénzügyi és gazdasági ismeretek oktatására egy történelem szakos tanárt?

Miért fontos, hogy mindenki tisztában legyen az alapszintű pénzügyi kérdésekkel?

Valóban szárazak-e a gazdasági ismeretek? – Ilyen és hasonló kérdésekre

Dr. Horváth Ilona, a Szilágyi Erzsébet Gimnázium történelem–orosz–filozófia szakos tanára, a pénzügyi és közgazdasági alapismeretek tantárgy elismert szakértője válaszolt.

– Eredendően humán szakos végzettségű, de otthon van a különböző gazdasági kérdésekben is. Jelenleg történelmet, valamint pénzügyi és közgazdasági alapismereteket tanít. Honnan eredeztethető sokszínű érdeklődése?

– Mindig is igyekeztem sokfelé figyelni, szakismereiteimet számos területen kiegészíteni és az újonnan szerzett tapasztalatokat kamatoztatni – másként nem is nagyon tudtam elképzelni a munkámat. Bölcsészdiplomáim megszerzése után, 1982-ben kezdtem orosz és történelmet tanítani a Szilágyi Erzsébet Gimnáziumban. Az első perctől kezdve szeretek itt dolgozni, szeretem az iskolát, a tanítványaimat, de nem ez volt az egyetlen munkahelyem. Tanítottam orosz nyelvet a Közgazdaságtudományi Egyetem hallgatóinak, 1990-ben pedig főszerkesztője lettem egy gyermekújságnak, mely a Zsolnai-módszer hatására született meg, s a tudományokat, a művészeteket, a nyelvtanulást és a közgazdaságtant igyekezett az óvodások, illetve kisiskolások számára érdekessé tenni. Ebben a lapban jelent meg az elsők között az a célkitűzés, hogy már kisgyermekkorban elkezdődjön a gazdasági, pénzügyi alafogalmak megismertetése.

– Honnan jött a pénzügyi érdeklődés?

– Korábbi lapszerkesztői gyakorlatom révén kértek fel később a Magyar Pénzügyi és Tőzsdei Almanach gazdaságtörténeti, pénztári területeinek szerkesztésére.

A szerkesztői munka eleinte csupán egyfajta kirándulást jelentett számomra, később azonban megtaláltam benne azokat a pontokat, melyek révén össze tudtam kapcsolni azt a tanári tevékenységgel. Mivel az általam gondozott szövegek tartalmával is foglalkoznom kellett, ez a tevékenység megalapozta a pénzügyi ismeretekhez kapcsolódó érdeklődésemet. A különböző feladatok révén akarva-akaratlanul számos ismerettel lettem gazdagabb, s az így felhalmozódott tapasztalataimat jól tudtam használni a pedagógiai munkámban.

– A sokféle tapasztalatot követően jelentkezett az az igényét, hogy mindezt át is adja a diákoknak?

–2006-ban figyelmes lettem a Budapesti Értéktőzsde felhívására, amelynek keretében pénzügyi és gazdasági ismeretek középiskolai oktatására biztosítottak lehetőséget. A pályázatot sikerült elnyernem; sőt, 2013-ig minden évben elnyertem. Ekkortól kezdve szinte minden továbbképzésen, konferencián, workshopon igyekeztem részt venni, hogy bővítssem az ismereteimet. Történelem szakos tanárként rendelkeztem ugyan gazdaságtörténeti ismeretekkel, de be kell vallanom, ha nem végeztem volna szerkesztői munkát, önmagában a történelemmel kapcsolatos tanulmányaim nem vittek volna közelebb a pénzügyekhez. Elmondható az, hogy a logika alkalmazása nagyon fontos a történelem megértéséhez, így nem áll távol a pénzügyi tervezéshez szükséges gondolkodásmódtól.

DR. HORVÁTH ILONA

DR. HORVÁTH ILONA (58) Történelem–oroszl nyelv és irodalom–filozófia szakos tanár, a Szilágyi Erzsébet Gimnázium pedagógusa. 1988-ban doktori fokozatot szerzett. 2002-től értelességi elnökként, 2005-től emelt szintű vizsgabizottsági elnökként is tevékenykedik. 2006 óta a pénzügyi és közgazdasági alapismeretek tárgytanára, pedagógiai tanácsadó, szakértő. 2015. január 1-je óta mesterpedagógus, tanfelügyelő, minősítő szakértő, szaktanácsadó.

– Hogyan fogadták az új tantárgyat az iskolában?

– Iskolánk számára jelentős innovációt jelentett a gazdasági és pénzügyi ismeretek oktatásának bevezetése, hiszen 2006 előtt még nem volt ilyen tantárgy, különösen gimnáziumokban. Úgy gondoltam, mindenképp szükség van ezekre az ismeretekre; elgondolásom találkozott a szülők elképzeléseivel, akik lelkesen támogatták a fakultáció tervét. Olyannyira, hogy a meghirdetett két csoport már az első alkalommal színültig megtelt az érdeklődő gyerekekkel.

– Mi lehetett a siker titka?

– Szerintem elsősorban az, hogy a gyakorlatban alkalmazható tudás, az ismeretek gyakorlati alkalmazásának képessége felértékelődött. Ráadásul igen kevés tantárgy van, amire ilyen mértékben szüksége lesz a gyerekeknek – függetlenül attól, hogy milyen pályát választanak a későbbiekben. Annál is inkább, mivel az itt elsajátított alapismereteket nem tanulják később, hiszen például a családi költségvetéssel kapcsolatos tudnivalók nem képezik a felsőoktatási tananyag részét, még a pénzügyi szakterületen sem. Ha azonban arra gondolok, hogy 2008-ban milyen iszonyatos válság rázta meg a világot és Magyarországot, és ennek milyen következményei lettek a családok, a gyerekek életében, akkor úgy gondolom, hogy ez olyan magától értetődően fontos tudásanyag, amelyre mindenkinek szüksége van.

– Új, korábban ismeretlen tantárgyat tanított. Honnan kapott szakmai segítséget, szakirodalmat?

– Először a Budapesti Értéktőzsde alapítványa, majd a Magyar Nemzeti Bank kezdeményezésére létrejött alapítvány jelentett az iskolának anyagi és szakmai támogatást e téren. A már említett pályázatok kiírói nem csupán a tantárgy létrehozásának anyagi feltételeiről gondoskodtak: szervezett formában megvalósult, tervezett munkafolyamat közreműködői lehettünk résztvevőként, s rendszeresen segítséget kaptunk a tárgy oktatásához. Digitális, kísérleti tankönyvből tanítottunk, amelyet értékelnünk is kellett, pontosan meghatározva, hogy mi az, amit jónak találunk benne,

s milyen tekintetben szorul további fejlesztésre. A rendelkezésünkre álló honlapon keresztül számos egyéb ötletet, segédletet, feladattípust juttattak el hozzánk. A tantárgy kialakításában természetesen mi magunk is részt vettünk, hiszen tanmeneteket írtunk, melyekbe saját ötleteinket is beépítettük – és az anyagot is igyekeztünk saját iskolánkhoz igazítani. Ez igen érdekes feladatot jelentett számomra, hiszen én nem közgazdasági szakközépiskolában, hanem gimnáziumban tanítok, s így különösen fontos volt, hogy diákjaim tudásához és igényeihez igazítsam az anyagot. Úgy érzem, sikerült megtalálni a helyes arányokat – s a gyerekek körében is népszerű lett a tárgy.

– Az új tantárgy új oktatási formát is jelentett...

– 2006-tól egy másik kísérleti programba is bekapcsolódtam diákjaimmal: neves szakemberek pénzügyi témájú előadásokat tartottak, amelyeket interneten követett a tanulói csoport, s a technikai eszközök bevonásával azonnali kérdéseket tehetünk fel nekik. A program a pénzügy és a gazdaság széles körét ölelte fel, emellett igyekezett kifejezetten a diákok érdeklődését célzó kérdésekkel – például a diákhitellel – foglalkozni. Hatékonyan bizonyult, s a gyerekek körében is közkedvelt volt. A programot koordináló szervezet akkor 45 iskolát vont be a kísérleti programba, amely nagyon sikeres volt. – Be kell látnunk, hogy új generációk nőnek fel, akiknek az informatikai forradalom alakítja a személyiségét és akik a folyamatosan változó, versenyorientált környezetben állandóan új kihívásokkal szembesülnek. Az Amerikai Egyesült Államokban folyó pedagógiai kutatás szerint ma már nem a 3R (Reading, wRiting, aRithmetic, azaz olvasás, írás, számolás) a pedagógiai fejlesztés iránya, hanem a 4C képességének együttese (Critical thinking and problem solving, Communication, Collaboration, Creativity and innovation, vagyis a kritikus gondolkodás és problémamegoldás, a kommunikáció, az együttműködés, valamint a kreativitás és innováció). Ez pedig új kihívás a pedagógustársadalom számára. A 2007-ben kezdődő pénzügyi krízis a gazdaság mellett az európai társadalmakat is megrázta. Európa országainak vezetői a mind súlyosabb napi gondok mellett egyre inkább a jövő kilátásaira kezdtek figyelni, és ezzel középpontba került az oktatás.

– Melyek a pénzügyi és gazdasági ismeretek tantárgy gyerekek által legkedveltebb anyagrészei?

– Mindig van olyan téma vagy anyagrész, amelyet a diákok különösen kedvelnek: így a tőzsdei ismereteket, a gazdaságtörténetet és a pénztörténeti fejezeteket – ezeket össze is tudom kötni a történelemórákon tanultakkal. Ennek ellenére úgy érzem, hogy elsősorban a tanáron múlik egy-egy témakör megkedveltetése, hiszen mi határozzuk meg, hogy miként tanítunk egy-egy tananyagrészt. A legfontosabb – és nemcsak a pénzügyi és gazdasági ismeretek esetében – azon pontok felfedezése, amelyek során a gyerekek érdeklődéssel fordulnak a tantárgy felé. Ez pedig voltaképpen minden témában ott rejlik. Ha nem találom meg a módszert, amivel felkeltem a gyerekek érdeklődését, akkor mindegy, mit tanítok, a diákok száraznak fogják tartani. Természe-

tesen vannak olyan alapfogalmak, amelyeket mindenképpen meg kell tanulni – érdeklődéstől függetlenül. Ám ha látják, hogy miért kell mindezt elsajátítaniuk, miként tudják ezt a későbbiekben kamatoztatni, akkor nagyon könnyű vonzóvá tenni a tantárgyat számukra. Nyilvánvaló, hogy sokkal összetettebb képességekkel kell rendelkeznie ma egy pedagógusnak, mint akár csak tíz évvel ezelőtt. A hagyományos oktatási formák egyre kevésbé képesek a társadalom igényeit kielégíteni, a pedagógusok innovációs törekvéseinek jelentősége éppen ezért nagyon fontos.

- A gimnáziumi órán elsősorban alapismereteket, elméleti tudást kaphatnak a diákok. Miért fontos elméletet tanulni például gyakorlati, pénzügyi kérdések megoldásához?

- A pénzügyi ismeretek jelentős részét ugyan elsősorban a gyakorlatban kell megtanulni, de a tapasztalatszerzést elemi tudásnak, rendszerezett ismereteknek kell megalapozniuk. Ezeket pedig nem lehet hirtelenjében vagy véletlenszerűen elsajátítani. Természetesen előfordulhat, hogy valaki előzetes ismeretek nélkül is szerencsés döntéseket hoz, de sajnos sokkal nagyobb az esélye annak, hogy a szükséges, alapvető tudás hiánya tragikus helyzetbe sodor embereket.

- A tanításon és a szerkesztői feladatokon kívül elméleti és tudományos munkássága is közismert...

- Mindig is vonzódtam az elméleti kutatómunkához, úgy érzem, fontos alapokat ad mindennapi, gyakorlati feladataimhoz. A történelemből írt doktori értekezé-

” **A jelenleg rendelkezésre álló pénzügyi szakirodalom hátrányának érzem a száraz tényközlést, a középiskolások igényeihez kevésbé alkalmazkodó ismeretközlést.**

sem is egy hagyományos értelemben vett bölcsészettudományi kutatás volt. Éppúgy szükség volt benne a lényeglátásra és rendszerező képességre, mint a pénzügyi és közgazdasági alapismeretek választható tantárgy kerettantervének elkészítése esetében. Ez utóbbi anyag a szabadon választható tantárgyak kerettantervei között az OFI honlapján megtalálható. A pénzügyi és közgazdasági alapismeretek, a gazdasági kultúra oktatása terén végzett több éves kutatómunkám összegzéseként is született egy írásom (*A gazdasági, pénzügyi, vállalkozói ismeretek oktatásának története és időszerű kérdései. In: Új Pedagógiai Szemle 2012/9-10 - a szerk.*), amelyben elemeztem a pénzügyi, közgazdasági alapismeretek oktatásának történetét, kitérve a rendszerváltozás óta történt kísérletekre, a 2003-as, 2007-es és végül a 2012-es Nemzeti alaptanterv (Nat) válaszait az új körülményekre. Elemeztem az Európai Unió ajánlásait, a magyarországi pénzügyi és egyéb vállalatok pénzügyi oktatást megvalósító tevékenységét, a középiskolák támogatását, a pedagógusok

erőfeszítéseit. Ebben a 2012-ben megjelent cikkben történeti szempontból vizsgáltam azt, hogy a Nat-ok miként viszonyultak a pénzügyi, gazdasági ismeretek oktatásához. A cikkben azt kívántam hangsúlyozni, hogy minél nagyobb teret kell adni a gazdasági és pénzügyi ismeretek tanításához a középiskolában. A 2012-es Nat nagyon fontos nevelési célként határozta meg a gazdasági kultúra minél teljesebb elsajátítását. Emellett *Történelmi melléknevek* címmel összeállított oktatási segédanyagomra is rendkívül büszke vagyok. E könyv fejezetei olyan történelmi személyekről szólnak, akik a kortársaktól vagy az utókortól állandó jelzést kaptak, mint például Oroszlánszívű Richárd. Örülök, hogy ez a kiadvány nemcsak a szakmai szempontoknak felelt meg, de olvasmányos is lett.

” **A pénzügyi ismeretek jelentős részét elsősorban a gyakorlatban kell megtanulni, de a tapasztalatszerzést elemi tudásnak, rendszerezett ismereteknek kell megalapozniuk.**

– Elméleti szakértőként, gyakorló pedagógusként, sőt szerkesztőként is ismeri tehát a pénzügyi tankönyvek helyzetét. Milyenek ítéli?

– Jelenleg is problémát jelent, hogy nincs általánosan elfogadott tankönyvünk, holott szükség lenne rá. Gimnáziumi oktatáshoz ugyanis másfajta ismeretekre van szükség, mint a szakközépiskolákban, ezért az ott alkalmazott tankönyveket gimnáziumban nem tudjuk használni. A jelenleg rendelkezésre álló pénzügyi szakirodalom hátrányának érzem a száraz tényközlést, a középiskolások igényeihez kevéssé alkalmazkodó ismeretközlést – holott a szövegezésben és a képanyag tekintetében is közel kellene vinni a témát a gyerekekhez. Ugyanakkor az elmúlt évek fontos eredmények tartom a digitális tankönyvek, kapcsolódó honlapok megjelenését, valamint az interaktív tanítási-tanulási lehetőségeket. Jó példaként említhetem viszont Garami Erika *Pénztörténetét*, mely kiváló könyv: rendkívül olvasmányos formában íródott, s ezért igen jól használható az oktatásban is.

– Szükség van-e egyáltalán tankönyvekre? Hiszen 2008 óta akarva-akaratlanul is számos gazdasági ismerettel gazdagodhat, aki újságot olvas, vagy az interneten követi az eseményeket.

– Híve vagyok a tankönyveknek, bár tanárként mindenképpen igyekszem élővé tenni, kiegészíteni az ezekben foglaltakat. Lehetőség szerint új információkat adok a

leírtakhoz, próbálom színesíteni az anyagot. Ugyanakkor azt is látom, hogy a tankönyvek hiánya nem feltétlenül akadály a pénzügyi, gazdasági ismeretek széles körű terjesztésének. A PénzSztár Országos Középiskolai Pénzügyi Gazdasági Verseny szakértőjeként is gyakorta tapasztalom, hogy bár jelenleg nem áll rendelkezésre konkrét, egybeszerkesztett formájú tankönyv a piacon a nem közgazdasági iskolában tanuló diákok számára, a verseny honlapján fellelhető, ajánlott irodalmat gyakorta és haszonnal forgatják a versenyzők.

– Milyen igény hozta létre ezt a versenyt?

– A PénzSztárt 2013 óta rendezik meg; a versenynek komoly szakmai támogatottsága van. Fő célja, hogy felhívja a középiskolások figyelmét a pénzügyi kultúra fontosságára, s egyben bővítsé a diákok ismereteit – mindezt játékos formában. Tapasztalataink szerint rendkívül népszerű, rengetegen jelentkeztek rá: az elmúlt két évben összesen közel ezerhétszáz csapat, s ez közel hétezer tanulót jelent. Ez mindenképpen biztató a jövőre nézve, annál is inkább, mivel ez a szám a kezdeményezést támogató felkészítő pedagógusok munkáját is érzékelteti.

– Ön szerint milyen további feladatok, lehetőségek állnak a tárgy oktatói előtt? Mire számít az elkövetkező években, évtizedekben?

– Felgyorsult világunk, a pedagógiában lezajló teljes paradigmaváltás új szemléletet, új ismereteket, rugalmasságot vár el a pedagógusoktól. Elsősorban persze történelmi szakos tanár vagyok, de nagyon remélem, hogy a pénzügyi, gazdasági ismeretek tantárgy előbb-utóbb kötelezően bekerül a középiskolai tananyagba. Természetesen nehézséget okoz e tekintetben a diákok jelenleg is meglévő magas óraszám, mégis be kell látnunk, hogy ezek az ismeretek nélkülözhetetlenek a fiatalok számára. Jelenleg szabadon választható tantárgy, én magam is szakköri formában tanítom. Így aztán a délutáni órákra esik, ami olykor igen megterhelő a gyerekek számára. Megoldást jelent az az oktatásirányítási törekvés, hogy a pénzügyi ismereteket integráljuk a jelenlegi tananyagba, hiszen a matematika-, a földrajz-, a történelem-, valamint a társadalmi és állampolgári ismeretek órák egyes anyagrészeihez igen jól kapcsolható ez az ismeretanyag. A megvalósítás tehát nem lehetetlen, de szükség lenne hozzá egy „virtuális munkaközösségre” (egy szakmai tanulóközösségre), amely összefogja és segíti azokat a kollégákat, akik részt kívánnak venni ebben a munkában. A kezdeményezés nagy előrelépést jelentene: bízom abban, hogy a későbbiekben mindenki számára elérhető lesz ez a tantárgy. Erről azonban nemcsak ábrándozom, hanem mestertanárként, reménybeli kutatótanárként igyekszem tenni is a tantárgy integrálásáért. Úgy hiszem, ez olyan nemes cél, amelynek érdekében fontos tovább dolgoznom mind tanárként, mind pedig kutatóként.

Válságos pénzügyeink

– merre a kiút?

A (pénzügyi) tudás hatalom

Szerző: **Babarczy Veronika** | Fotó: Oláh Gergely Máté

Túl egy világgazdasági válságon, befulladt hiteleken, gyorssegélyeken, a világ mintha fölébredt volna felelőtlen álmából a pénzügyek és gazdaság terén. Több országban kezdeményeztek gazdasági ismeretterjesztést, és különböző modelleket kutatnak napjainkban a pénzügyi ismeretek hatékony oktatására. Itthon idén ötödik alkalommal készült felmérés a középiskolások pénzügyi kultúrájáról. Az Econventio összegzése szerint a mai 14–18 éves fiatalok meglehetősen hiányos tudással rendelkeznek e téren, ami leginkább arra vezethető vissza, hogy nem tanulnak pénzügyi, gazdasági ismereteket. Arról, hogy a hiányok miként orvosolhatók, **Sápi Ákossal**, az Econventio Kerekasztal Közhasznú Egyesület elnökével és **Dr. Kovács Péter** tanszékvezető egyetemi docenssel, a Szegedi Tudományegyetem Gazdaságtudományi Karának dékánhelyettesével beszélgettünk.

Az említett felmérés során az derült ki, hogy a diákok ugyan rendelkeznek elméleti ismeretekkel, de a gyakorlatban ezeket nem, vagy nem jól alkalmazzák. Mint szakértőinktől megtudtuk, a jelenség nem egyedi. Ugyan az OECD (Organisation for Economic Co-operation and Development) nemzetközi vizsgálata szerint a magyar lakosság pénzügyi ismeretei átlagosak, szintén megfigyelhető egy nagy szakadék az elméleti tudás és annak gyakorlati alkalmazása, illetve a nem alkalmazása között.

– Érdekes a kérdésselvetés, hogy mit lehet elvárni a fiatalabb korosztálytól – mondja **Dr. Kovács Péter** –, hiszen, amint elvégzik a középiskolát, boldogulniuk kell a munkaerőpiacon, illetve továbbtanulás esetén az az egyik első teendőjük, hogy bankszámlát nyissanak, ahova majd az ösztöndíjuk érkezik. Addigra fel kell őket készíteni, felhívni a figyelmüket arra, hogy amikor ajánlatokat kapnak – gondoljunk itt különböző pénzintézetekre –, mérlegeljenek, hasonlítsák össze azokat más lehetőségekkel.

Dr. Kovács Péter, a Szegedi Tudományegyetem Gazdaságtudományi Karának dékánhelyettese

.....

” Nem pusztán tudást kell átadni a diákoknak, hanem az érdeklődésüket kell felébreszteni, ami nagyban segíti őket abban, hogy önállóan is gyarapítsák ismereteiket.

.....

A középiskolások nagy részének van zsebpénze, előfordul az is, hogy megtakarítással, bankszámlával rendelkeznek, emellett a mindennapok során vásárolnak is, tehát pénzügyi döntéseket hoznak. A kérdés az, hogy mennyire tudatosak mindebben. Meglátásom szerint az volna ideális, ha a saját (zseb)pénzügyeiket már tudatosan intéznék, ehhez ismernék a család főbb kiadásait – melyek és milyen nagyságrendűek a fő bevételek és kiadások –, hogy mérlegelni tudják, mennyit és mire költhetnek.

A fiatalok pénzügyi ismereteinek felmérése nem öncélú, nem pusztán az aktuális helyzetet kívánja feltérképezni. A kutatók elsősorban a *gyakorlati tudásukra* kíváncsiak, hogy a felmérés során felfedezett hiányosságok nyomán fejlesztő programot dolgozzanak ki, amellyel – reményeik szerint – a hiányosságok orvosolhatók lesznek. Éppen ezért a megkérdezett hat nagy témakörben – általános banki szolgáltatások, megtakarítások, befektetések, a munka világa, általános gazdasági ismeretek, nyugdíj – nem definíciókat kérnek számon, hanem konkrét, gyakorlati feladatokat kapnak a diákok: például 20 ezer forintért hány eurót tud beváltani a megadott napi árfolyam szerint sítáborra, vagy kihez fordulna lakáshitelért.

Lényegében azt vizsgáljuk, hogy honnan szerzik az információikat, hogyan rendszerezik azokat, és miként hoznak döntést pénzügyi kérdésekben. Ezek távlatában elmondható, hogy nagyon kevesen érnek el 70% fölötti eredményt a teszten, az arányuk jóval 10% alatt van. Az összes vizsgált intézményt tekintve a szakiskolák teljesítménye a leggyengébb, a gazdasági szakközépiskoláké pedig a legjobb, de a gyakorlati tudás szintjén ők sem kimagaslóak. Fontos megjegyezni, hogy a pénzügyek iránt érdeklődő tanulóknak jobb az eredményeik (40-45%), mint azoknak, akik egyáltalán nem tartják fontosnak ezt a területet (ők mindössze 28% körül teljesítenek). Ezek az eredmények azt is megmutatják, hogy nem pusztán tudást kell átadni a diákoknak, hanem az érdeklődésüket kell felébreszteni, ami nagyban segíti őket abban, hogy önállóan is gyarapítsák ismereteiket – *teszi hozzá*.

A fiatalok 40%-a az otthon látottakra épít, illetve éppen az otthoni pénzügyi ismeretek hiányával vág neki a nagybetűs életnek. Az említett OECD-felmérés rámutat, hogy a magyarországi felnőtt lakosság pénzügyi kultúrája sem kiemelkedő, tehát a fiatalok általánosságban nem hoznak pozitív mintákat a családokból. Inkább azok érnek el jobb eredményt az Ecoventio teszten, akik az iskolában és az internetről megszerzett tudásukra vagy a saját, személyes tapasztalataikra támaszkodnak. Előfordul ugyan olyan diák, aki a szüleivel együtt tőzsdézik, és vannak befektetései, de ez elenyésző kisebbség.

– Az internetről való jó tájékozódást illetően – *folytatja Dr. Kovács Péter* –, gondolok itt például fejlesztő weboldalakra, alapvetően az a nagy kérdés – úgy a hazai, mint nemzetközi viszonylatban –, hogy miként ösztönözhetnénk a diákokat arra, hogy ezek segítségével gyarapítsák ismereteiket, amire egyelőre még nem születtek igazán jó megoldások. De mind a felmérésnek, mind a kutatásnak az a célja, hogy a hiányterületekre fény derüljön, és az orvoslásukra megoldások szülessenek.

senek. Gyakorlatilag egy folyamatban vagyunk benne. Hiszünk abban, hogy a gyerekeken keresztül a családokra is hatni lehet valamilyen mértékben. Hasonlít ez a mobilkommunikációs eszközök használatára, ahol szintén a fiatal tanítja az időseket. Arra is választ keresünk, milyen formában lehetne az oktatás részévé tenni a pénzügyi ismeretek hatékony tanítását, amire a megkérdezettek csaknem fele abszolút nyitott. Külön érdekesség, hogy a diákok negyede ehhez külső fejlesztő szakembereket is szívesen látna az iskolában.

– Annyiban különleges és egyedülálló a koncepciónk – kapcsolódik be a beszélgetésbe Sápi Ákos –, hogy nemcsak az volt a célunk, hogy méréseket végezzünk, és ezek alapján célzottan fejleszteni lehessen a pénzügyi ismereteket, számolási készséget, hanem a pénzügyi szemléletet, attitűdöt is fejleszteni kívánjuk. Ezért a gyakorlati kérdések mellett arra is rákérdeztünk, mit gondolnak a diákok az adócsalásról vagy egy sikeres emberről, például egy gazdag amerikai milliomosról. A válaszaik révén olyan attitűdbeli visszajelzéseket kapunk, amelyek alapvetően határozzák meg, hogy az adott nemnél, korosztálynál milyen módon kell az ismereteket átadni, a pénzügyi kulturáltságot fejleszteni. Hogy milyen eszközökkel szeretnénk fejleszteni? Nem tankönyvekkel, hanem egy olyan moduláris rendszerrel, amely idén szeptemberre átfogó szemléletfejlesztő programként megjelenhet az iskolai oktatásban is; ezzel a kezdeményezéssel úttörők lehetünk Európában.

A teljes kutatást és fejlesztést az Econventio Pénzügyi Kultúra Központ koordinálja, amely 2015 májusától kezdte meg hivatalos működését Budapesten, a gyönyörűen felújított és nemrégiben átadott Eiffel Palace épületében. A kutatási eredményeket naprakészen átvezetik abba a moduláris rendszerbe, amelyet kifejezetten iskolai oktatás számára dolgoztak ki. Ez a rendszer olyan rugalmas struktúrával rendelkezik, hogy az aktuális gazdasági jelenségek azonnal megjelenhetnek benne a felhasználók, azaz a diákok szintjén, legyen az bármilyen pozitív vagy negatív jelenség a gazdasági szférában.

– Ezek a moduláris rendszerek alkalmasak lesznek akár tanórai, akár egy hosszabb foglalkozás anyagaként való felhasználásra – egészíti ki Dr. Kovács Péter. – Ha az iskola kéri, a teszt alapján az adott intézményre vonatkozó visszajelzést is tudunk adni, amelyből kérdéstípusokra lebontva kiderül, hogy a diákok hogyan teljesítettek. Ha például a banki szolgáltatások esetében hiányosabbak az ismereteik, kifejezetten ennek a fejlesztésére tudunk képzési modult biztosítani a számukra.

Arra a kérdésre, hogy a pedagógusokat milyen módon tudják majd bevonni az együttműködésbe, Sápi Ákos elmondja, hogy kidolgoztak egy képzési programot, amelyet 2014 őszén akkreditáltak. Partneriskoláik számára felajánlották a díjmentes részvételt a 30 órás képzésen, amely 180 iskolát érint, de bárki számára elérhető, aki a 120 órás továbbképzésébe be tudja illeszteni, és a későbbiekben szívesen oktatna pénzügyi ismereteket. És aki emellett vállalja, hogy részt vesz a két éves mentori programban, amely folyamatosan segíti őt a gyakorlati munkában. Éppen most zajlik az első pilot program. ▶

Sápi Ákos, az Econventio Kerekasztal Közhasznú Egyesület elnöke

„ A pénzügyi kulturáltságot egy olyan moduláris rendszerrel szeretnénk fejleszteni, amely idén szeptemberre átfogó szemléletfejlesztő programként megjelenhet az iskolai oktatásban is; ezzel a kezdeményezéssel úttörők lehetünk Európában.

– Közgazdász-tréner kollégáink segítségével olyan programrendszert alakítunk ki, amely két év alatt bevezethető lesz az iskolai képzésbe – *tudjuk meg Sári Ákos-tól.* – A lehetőség nyitott, bármely magyar középiskola díjmentesen csatlakozhat hozzá. A program fő gerince a pedagógusképzés és az iskolákban való megjelenés. Terveink szerint hat kiemelt partneriskolában a mi aktivitásunk is magasabb lesz, ők pedig támogatást kapnak a program megvalósítására. Ősztől pedig azoknak az interaktív játékoknak és mobil alkalmazásoknak a fejlesztése zajlik majd, amelyeket a diákok is tudnak használni, kipróbálhatják és játszhatnak velük az iskolákban kihelyezett érintőképernyős display pultokon. Oktatási modul és tréning kapcsolódik még mindehhez, amely például egy családi költségvetést modellez, és megmutatja, végigjátszatja, milyen következményei lehetnek a jó vagy rossz döntéseknek. Természetesen nem „mini közgazdászokat” szeretnénk képezni. A cél az, hogy információözön helyett viszonylag kevés információt kapjanak a diákok, de azt kiválóan tudják használni. Értsék az alapvető definíciókat, fogalmakat, a tréningek, játékok segítségével pedig fejlődjön a gyakorlati készségük. Ily módon az adott élethelyzetüknek megfelelő információk birtokába jutnak – egy 14, 18 éves, vagy éppen egyetemista szintjén –, és helyes pénzügyi döntések meghozatalára képes középiskolásokként lépnek át a felnőttkorba.

Az Econventio megalapítása óta kialakultak olyan szakmai együttműködések, amelyek nyomán a szervezet 2013-ban kiemelt gazdasági érdek fejlesztésére együttműködési nyilatkozatot írt alá az Állami Számvevőszékkel (Ász), a Nemzeti Adó és Vámhivatallal (NAV), a Szegedi Tudományegyetemmel (SZTE), illetve a Köznevelésért Felelős Államtitkársággal (EMMI). Ezzel Magyarországon – és Európában – egyedülálló módon létrejön egy átfogó, kutatásra épülő fejlesztés és a hozzá kapcsolódó pénzügyi nevelést segítő program. Tevékenységük egy másik szelete, hogy – a Nemzeti Művelődési Intézzel idén kötött együttműködésük nyomán – a felnőtt lakosság körére is kiterjesztik a kutatást.

– A modell itt is ugyanaz, mint a fiatalok esetében: először mérünk, majd megteesszük a javaslatainkat, hogy hogyan kellene ezen a területen is fejleszteni – *mondja Sári Ákos.* – Nyilván más-más módon kell megszólítani az Y-generációs egyetemistát, a családalapítás előtt álló, valamint a középkorú résztvevőket. Eszerint alakítjuk majd ki azokat a képzési modulokat, amelyek a felnőttek számára elérhetőek lesznek. A program kutatás-fejlesztési része idén elkészül. A jövő év feladata, hogy megtaláljuk a forrásokat a bevezetéséhez. Ezt követően kezdődhetnek el a témához kapcsolódó tréningek és előadások országsszerte, a kistépelülésektől a nagyvárosokig. Említettük, hogy az iskolai képzéstől várunk olyan hatást, amely impulzust ad a felnőtt családtagok felé. Viszont, amikor a felnőttnek is megvan a lehetőségük arra, hogy szervezett programon vegyenek részt, akkor elértük azt, hogy a családi pénzügyek kezelése sokkal tudatosabban, átgondoltabban történjék, pozitívan segítve a pénzügyi döntésmechanizmust.

Az **Econventio Kerekasztal Közhasznú Egyesületet** 2010-ben 15 pénzügyi szakember azzal a céllal hozta létre, hogy tudásalapú pénzügyi kultúrát fejlesszenek, s ehhez olyan értékrendet társítsanak, amely hozzásegíti az egyént a megszerzett pénzügyi-gazdasági ismeretek megfelelő és sikeres alkalmazásához a mindennapi életben, valamint a közösség szolgálatában, ilyen módon gyarapítva és pozitívan hozzájárulva annak kulturális értékrendjéhez.

A kutatások azt mutatják, hogy azok tudnak hosszú távon sikeresek lenni, akiknek az is fontos, hogy olyan értéket adjanak, amellyel a másiknak is több java jön létre, szemben azokkal, akik a rövid távú sikerre koncentrálnak. Az Econventio célkitűzése, hogy **a hosszú távú gondolkodás a pénzügyi kulturáltság részévé váljon, és alapvető magatartásforma legyen a másikra figyelés, a takarékoskodás, az öngondoskodás, a becsületes üzleti magatartás.**

Együttműködő partnerként a **Szegedi Tudományegyetem** biztosítja a háttérkutatásokat, és annak a pénzügyi modellnek a megalkotásában is részt vesz, amelynek segítségével a pénzügyi ismeretek oktatása megvalósítható lesz az iskolai képzés keretein belül. Közösén létrehozták az Econventio indexet és tesztet. Első évben 65 középiskolát kerestek meg, hogy felmérjék a diákok gazdasági ismereteit, ez a szám évről-évre nő. Az öt legaktívabb iskola diákjait nyári tanulmányi táborba hívják, az idén 5 éves Econventio pedig a legaktívabb pedagógusoknak olaszországi tanulmányutat szervez. Iskolai tréningjeiken 100-150 diákkal foglalkoznak egyszerűen.

További információ: www.econventio.hu
Kapcsolat: info@econventio.hu

PÉNZ7

Programsorozat a pénzügyi kultúra, a pénzügyi tudatosság és a pénzügyi alapismeretek terjesztéséért

Szöveg: **Maczák Ibolya** | Fotó: Nagy Gábor

Sokunk kedvenc játéka volt fiatal éveinkben a *Gazdálkodj okosan!* társasjáték, amely szórakoztató formában a pénzügyi alapismereteket volt hivatott népszerűsíteni. A játék tényleges pedagógiai értékéről ugyan manapság megoszlanak a vélemények, ám mindenképpen érdekes elgondolkodnunk azon, vajon mennyire gazdálkodunk jól, okosan – és mennyire segítjük ebben a felnövekvő generációkat. Az utóbbi évek vonatkozó felmérései mindenesetre azt igazolják, hogy időszerű lenne gyakorlati ismeretekkel is bővíteni – jó esetben – elméletben elsajátított gazdálkodási tudományunkat.

Magyarország 1996 óta tagja a Gazdasági Együttműködési és Fejlesztési Szervezetnek (Organisation for Economic Co-operation and Development, OECD), melynek célkitűzései közé tartozik, hogy támogassa a tagállamok kormányait gazdasági és szociális politikájuk kialakításában, értékelésében. A szervezet 2010-es kutatása tizennégy európai ország középiskolából kikerülő diákjainak pénzügyekre vonatkozó elméleti és gyakorlati ismereteit vizsgálta. A felmérés Magyarországra vonatkozó adatai felmás képet mutattak: **az elméleti ismeretekből válaszadóink elsők lettek, ám tudásuk gyakorlati alkalmazása tekintetében az utolsó előtti hellyel kellett beérniük.** Hasonló eredménnyel zárult az OECD 2012-es felmérése is, amely a felnőtt lakosság pénzügyi kultúráját vizsgálta: „átlag feletti pénzügyi alapismeretek és az ezt nem tükröző pénzügyi magatartás” jellemzi a magyarokat a kutatáshoz kapcsolódó, hivatalos sajtóközlemény szerint.

Ezzel az eredménnyel összhangban állnak a Szegedi Tudományegyetem 2011-es felméréséhez kapcsolódó javaslatok is. A magyarországi kutatás során ugyancsak középiskolások pénzügyi kultúráját és kapcsolódó ismereteit igyekeztek feltárni a szakemberek. A felmérés eredményeit rögzítő dokumentumban a kutatók kiemelten javasolják, hogy a rövidesen felnőtté váló középiskolás korosztálynak – melynek tagjaiból pár éven belül munkavállalók, sőt családfenntartók is válhatnak – elengedhetetlen szüksége lenne gyakorlatban alkalmazható, pénzügyekkel kapcsolatos tudásra. Éppen ezért a felnőtt generáció tervszerű felkészítést igényelne, ehhez azonban **a speciális pénzügyi tudáson túl a megfelelő – például a pénzügyi tervezéssel és a takarékossgal kapcsolatos – alapismeretekre is szükség lenne.** Mivel a felmérés készítői egyértelműen gyakorlati tudás átadását sürgették, kiemelték azt is, hogy komoly hangsúlyt kell fektetni a vonatkozó oktatás módszertanára is.

A *Pénz7* elnevezésű, páneurópai program szervezői abban bíznak, hogy e programsorozat rendezvényei is hozzájárulnak a vázolt problémák megoldásához. Magyarország ugyanis 2015-ben csatlakozott ahhoz az Európai Bankföderáció (EBF) kezdeményezésére létrehozott, *European Money Week* nevű programsorozathoz, amelynek fő célja, hogy felhívja a figyelmet a pénzügyi tudatosságra és a pénzügyi alapismeretek fontosságára. A rendezvénysorozat célkitűzései közé tartozott a fiatalok pénzügyi kultúrájának fejlesztésére vonatkozó konkrét lépések megtétele is.

Magyarországon a Diákhitel Központ, a Magyar Bankszövetség, illetve a Magyar Nemzeti Bank által létrehozott **Pénziránytű Alapítvány** társszervezőként kapcsolódott a Pénz7-hez, az **Emberi Erőforrások Minisztériuma** pedig pedagógiai-szakmai támogatást nyújtott a 2015. március 9–13. között megrendezett programsorozathoz.

A Pénz7 nyitórendezvényének résztvevőit – a főszervező intézmények képviselőit – a kezdeményezéssel kapcsolatos legfontosabb tudnivalókról kérdeztük. Válaszaik nyomán arra is fény derült, hogy miért lenne fontos jobban figyelni a középiskolai matematikaórán, és hányszor lehet elkölteni egy eurót. Választ kaptunk azokra a kérdéseinkre is, melyek arra vonatkoztak, hogy miért lett kétszáz pénzügyi szakértőből önkéntes segítő számos osztályfőnöki órán, és lesznek-e vajon Pénz7 programok húsz év múlva is.

Váljanak otthon is beszédtemává a pénzügyi ismeretek!

Pölöskei Gáborné, az Emberi Erőforrások Minisztériumának helyettes államtitkára

– Hogyan került a Pénz7 kezdeményezés Magyarországra?

– Külföldön számos hasonló gyakorlat ismert: egy amerikai program óvodáskortól kezdve igyekezett feltérképezni a pénzügyi kultúrát, s ennek alapján hozták létre az úgynevezett Pénzügyi Oktatási Programot. Az *Európai Pénzhét* (European Money Week) programsorozata Brüsszelből indult, ott már évek óta sikeresen működik. Idén Európa huszonhárom országa csatlakozott a kezdeményezéshez, köztük mi is. Államtitkárságunk nagyon nyitott a gyakorlati ismeretek közoktatásba történő beépítésére, s remek lehetőséget látunk a Pénz7 kezdeményezésben is, ami jelentős segítséget adhat a tanítók, tanárok munkájához.

– Mennyiben mérföldkő ez a programsorozat a pénzügyi ismeretek átadásának gyakorlatában?

– Valóban mérföldkőnek tekinthető, de úgy érzem, az út elején járunk, számos tennivaló vár még ránk. Ennek ellenére nem szabad figyelmen kívül hagyni azt sem, hogy a korábbi években Magyarországon is megfigyelhe-

tőek ilyen témájú kezdeményezések, folyamatok, hiszen már korábban is léteztek olyan innovatív iskolák – és olyan tanárok is –, akiknek ötletei és kezdeményezései iránymutatónak számítottak. Emellett jelenleg is rendelkezésre állnak olyan kerettantervek – így például a *Pénzügyi és gazdasági kultúra* – amelyek lehetőséget adnak arra, hogy az iskolák ilyen jellegű ismeretekre épülő tananyagot válasszanak – és gyakorta élnek is vele.

– Miben látja a Pénz7 kezdeményezés jelentőségét?

– Annak érdekében, hogy a pénzügyi ismeretek általánosak és a mindennapi gyakorlatban jól használhatóak legyenek, szükség van a módszertani változtatosságra: fontos, hogy minél többféleképpen, újabb és újabb eszközökkel, friss szemlélettel forduljunk a gyerekekhez. A Pénz7 módszertanát azért tartom jelentősnek, mert igyekszik felkelteni a fiatalok érdeklődését a téma iránt. Ez azért is fontos, mert ha a gyerek nyitott és érdeklődő, könnyebben és figyelmesebben tanul, s lelkesedését – konkrétan és átvitt értelemben egyaránt – hazáig viszi. Ha az iskolában hallottakat otthon is elmondja, netán össze is hasonlítja a tanultakat saját családjának gyakorlatával, akkor a pénzügyi ismeretek vélhetően nemcsak kötelező tananyagot jelentenek majd számára, hanem kézzelfogható, a mindennapokban jól használható tudást, sőt, remélhetőleg rendszeres, otthoni beszédtemát is.

– A programsorozat távlati céljai közé tartozik tehát a családok pénzügyi tudatosságának segítése is?

– Igen, feltétlenül. Ha gyerekek otthon jó gyakorlatot látnak, a Pénz7-en tanultak megerősíthetik őket abban: örülhetnek neki, büszkének lehetnek rá. Ha az új ismeretekkel egybevetve a családban látottakat javítanivalót tapasztalnak, hosszabb távon akár segíthetnek is a korrigálásban, vagy éppen egy-egy probléma megoldásában. Akár olyan egyszerű módon is, hogy arra készítetik szüleiket, gondolják át azt, miként lehet jól gazdálkodni, ők maguk helyesen teszik-e, lehetne-e esetleg még jobban, még hatékonyabban.

– A Pénz7 rendezvényeit követően mi lehet a következő lépés a pénzügyi tudatosság népszerűsítése érdekében?

– Részben szélesíteni kell a témához kapcsolódó tanártovábbképzések skáláját, s egyre több pedagógusnak biztosítani a részvételi lehetőséget. A módszertani kínálat bővítése is elengedhetetlen annak érdekében, hogy a tanárok minél többféle lehetőség, illetve képzési forma közül választhassanak.

– Lesz-e Ön szerint Pénz7 – vagy hasonló kezdeményezés – húsz év múlva is?

– Nehéz kérdés. A történelmi tapasztalatok ismeretében elmondhatjuk, hogy az adás-vétel, a kereskedés mindig is meghatározta az emberiség életét. Éppen ezért bízom benne, hogy a Pénz7 programjai, maga a kezdeményezés tartósan bizonyul nálunk is. Természetesen elképzelhető, hogy a későbbiekben módosulnak majd a keretei vagy létrehozásának módja – például a technikai fejlődés következtében. Azonban az

vitathatatlan, hogy égető szükség van a pénzügyekkel kapcsolatos ismeretek mélyítésére, s fel kell készíteni a gyerekeket ebben a tekintetben is a felnőtt életre.

– Mire számítanak, milyen hosszú távú hatása lehet a programnak a gyerekekre?

– Fontos, hogy döntésképes, előre tervezni tudó felnőtteket neveljünk a gyerekekből annak érdekében, hogy minél sikeresebbek legyenek. Ez természetesen nemcsak a pénzügyekre értendő: fő célunk, hogy segítsük a fiatalokat abban, hogy minél több területen eredményesnek mondhassák magukat. Úgy gondolom, hogy ha a pénzügyi tudatosság – melyhez remélhetőleg a Pénz7 programjai is hozzájárulnak – napi gyakorlattá válik számukra, akkor az ennek keretében elsajátított készségeket az élet egyéb területein is kamatoztatni tudják.

**A legfontosabb üzenet:
a figyelemfelkeltés**

Kovács Levente, a Magyar Bankszövetség főtitkára

– Ön szerint miért került mostanában előtérbe a pénzügyi kultúra fontossága?

– Általános tapasztalat, hogy a pénzügyi kultúra és tudás fontossága rendszerint egy-egy gazdasági válság révén kerül az érdeklődés középpontjába: így történt ez most Európában és Magyarországon is. Már egyetemi hallgatóim is felfigyeltek arra, hogy mostanában – a korábbi gyakorlattal ellentétben – milyen gyakran kerül elő ez a téma a közbeszédben. Ők maguk is gyakran tesznek fel nekem olyan kérdéseket, amelyek a pénzügyi ismeretek és kultúra fontosságával kapcsolatosak.

– Mit tart a Pénz7 rendezvénysorozat legfontosabb vonásának?

– A figyelemfelkeltés a legfontosabb üzenete az első páneurópai Pénz7-nek. Ennek magyar szervezőjeként legfőbb feladatunk nem a speciális banki ismeretek oktatása, vagy éppenséggel pénzügyi tippek adása – azaz nem a bankolás, vagy egyéb, pénzintézetekkel kapcsolatos tevékenység bemutatása –, hanem a sokkal nagyobb jelentőséggel bíró pénzügyi szemléletváltás elősegítése.

– Miért a családi költségvetés került a Pénz7 2015-ös programjainak fókuszába?

– Mi, a program magyarországi szervezői sokakat szeretnénk hozzásegíteni ahhoz a felismeréshez, hogy milyen fontos lételem a takarékoság, és hogy mekkora jelentősége van a családi költségvetés megtervezésének. Elengedhetetlen az alapvető gazdasági ismereteknek és készségeknek – legfőképp a takarékoságnak – a megtanítása, illetve megerősítése. Ezekről azt gondolom, hogy Magyarország gazdasági fejlődésének alapjait jelentik. Hosszú távon és tartósan ugyanis csak

A matematika-tananyag szerves részét képezi például a kamatos kamat számítása, de sokszor nem tudatosul a fiatalokban, hogy a tanultakat hogyan lehet alkalmazni a gyakorlatban.

a bankbetétekből lehet majd új beruházásokat finanszírozni, tehát az ország jövőbeli gazdasági növekedéséhez jelenleg úgy tudunk hozzájárulni, hogy a már említett alapvető ismereteket tisztázzuk, tudatosítjuk – mégpedig arra a közegre vonatkozóan, amely a társadalom alapját jelenti; ez pedig a család.

– Ön több generációt tanított már, többféle intézménytípusban. Tapasztalatai szerint jelenleg milyen módon találkoznak a fiatalok pénzügyekkel kapcsolatos ismeretekkel?

– Mivel eredeti végzettségem szerint matematika-fizika szakos tanár vagyok, s korábban tanítottam is középiskolában, pontosan tudom, hogy a diákok milyen típusú pénzügyi ismereteket sajátítanak el a tanórákon – a matematika-tananyag szerves részét képezi például a kamatos kamat számítása –, de sokszor nem tudatosul a fiatalokban, hogy a tanultakat hogyan lehet alkalmazni a gyakorlatban. A pénzügyek ugyanis olyan kérdésköröket érintenek, amelyekről sokáig nem beszéltünk, egészen addig, míg rá nem jöttünk, hogy milyen fontos, és mekkora jelentősége van a hétköznapi életünkben.

– Ön szerint melyik a pénzügyi ismeretekre legfogékonyabb korosztály?

– A pénzügyi ismeretek akkor adhatók át hatékonyan, ha az elméleti ismeretek és a gyakorlati tapasztalat találkoznak egymással. Ezért úgy gondolom, hogy körülbelül az érettségi idején, tizennyolc éves koruk táján képesek a fiatalok olyan mértékű zsebpénzzel gazdálkodni, amivel érdemes lehet a saját jövőbeli igényeikre is gondolni. Fontos, hogy már diákévek alatt gyakorolják a pénzügyi tervezést, egy reális célt szem előtt tartva, például egy kerékpár árának összegyűjtését. A diákévek időszaka pénzügyi szempontból az első igazán hatékony életkor, amikor a tudatosságához már szükség van megfelelően kialakított – nem csak és kifejezetten pénzügyi természetű – alapokra, szemléletmódra.

– Miként sajátíthatók el Ön szerint ezek az alapok?

– Öt fiúgyermek édesapjaként, tehát gyakorló szülőként azt tapasztalom, hogy nagyon fontos, hogy már a kisgyermekkorban megértsenek néhány korlátot vagy problémát. Például azt, hogy a munka eredményeként a pénz megkeresése és elköltése egymással szorosan összefüggő tények. Szükség van arra, hogy a megfelelő alkalmakkor ilyen kérdések is szóba kerüljenek a családban. Konkrét személyes példával élve elmondhatom, hogy kilencéves fiam tervezgetni kezdte, hol és hogyan is ünnepelhetnének meg az ő születésnapját. Ez egészen addig tartott, amíg el nem magyaráztam neki, hogy ha minden az ő elképzelése szerint alakulna, nekem fél évig kizárólag ezért kellene dolgoznom, miközben a négy testvéréről is gondoskodnom kellene. Megértette és elfogadta magyarázatomat. Saját tapasztalataim nyomán is bízom abban, hogy az anyaméhtől felelősséget vállalva, a kisiskolás kortól kezdve tudatos – az életkorának megfelelő – neveléssel minden szempontból (ennek része a pénzügyi kultúra és a takarékos életvitel) egyre felelősségteljesebb generációkat nevelhetünk.

„Sikerült megfogalmazni egy olyan társadalmi célt, amelyhez sokan szívesen csatlakoztak”

Hegedüs Éva, a Magyar Bankszövetség elnökségének tagja, a Pénz7 vezetője

Hegedüs Éva a Pénz7 megnyitóján mondott beszédét Albert Einstein szavaival zárta: „A világ, amit teremtettünk, a gondolkodásunk eredménye; nem lehet megváltoztatni gondolkodásunk megváltoztatása nélkül.”

– Milyen változásokat remélhetünk e programsorozattól?

– Nagyon fontos, hogy a fiatal generáció megértse, megtanulja, hogy a pénzügyi ismeretek elsajátítása igen lényeges, és a későbbiekben, boldogulásuk szempontjából sem elhanyagolható tényező. A Magyar Bankszövetség – együttműködő partnereivel együtt – segíteni szeretett

A pénzügyi szakembereknek is az az érdekük, hogy felkészült ügyfeleik legyenek. Sokkal kiszámíthatóbb, egyszerűbb ugyanis a pénzügyi szolgáltatás, ha az ügyfelek pontosan értik, milyen kötelezettségeik és felelősségük van a saját pénzügyeiket illetően.

volna abban, hogy a magyar általános és középiskolások minél közelebb kerüljenek a pénzügyekkel kapcsolatos elméleti és gyakorlati kérdésekhez. Ennek érdekében igyekeztünk megnyerni az ügynek a pedagógusokat és az Emberi Erőforrások Minisztériumát. Ezt a vállalkozásunkat a Magyar Nemzeti Bank anyagilag is támogatja, és segítségünkre volt a Pénziránytű Alapítvány is.

– Melyek voltak a legfontosabb feladataik a Pénz7 programsorozatában?

– Úgy gondoltuk, a pedagógusokat kell segítenünk tananyaggal, illetve olyan oktatási segédlettel, amely felkelti a gyermekek érdeklődését a téma iránt. Ennek jó példái azok az animációs filmek, amelyeket a különböző korosztályok számára készítettünk (*A pénz nem fán*

terem címmel az alsósok számára, *Sok kicsi sokra megy* címmel a felső tagozatosoknak, és *Ki mint vet, úgy arat* címmel a középiskolás korosztály részére). A Magyar Közgazdasági Társaság és a Magyar Bankszövetség felkérésére pedig kétszáz önkéntes pénzügyi szakember látogatott el különböző iskolákba a pénzügyi tudatosság elősegítése és népszerűsítése céljából.

– Órákat tartottak az egyes intézményekben?

– Semmiképpen sem az volt a cél, hogy a pénzügyi szakemberek a pedagógusok szerepét vegyék át. A fő feladatuk az volt, hogy a kérdéssel foglalkozó osztályfőnöki órákon gyors, szakszerű és lehetőleg gyakorlatias válaszokat adjanak a felmerülő kérdésekre. Azt gondoljuk, hogy a gyerekek legfontosabb közege e tekintetben is a család, de az iskolának támogatnia kell az otthon elsajátított szokásokat, emellett szükséges a kapcsolódó ismeretek bővítése is. Ebben igyekeztünk segíteni az iskoláknak és a pedagógusoknak a saját eszközeinkkel.

– Mi motiválhatta a pénzügyi szakembereket a számukra talán szokatlan „tanácsadói” szerep vállalására?

– Úgy gondolom, az a társadalmi felelősségvállalás, ami – tapasztalataim szerint – a pénzügyi szakemberek egyre nagyobb hányadát jellemzi. Szerencsére sikerült megfogalmaznunk egy olyan társadalmi célt, amelyhez sokan szívesen csatlakoztak. Ezúton is szeretném mindenkinek megköszönni a részvételt! Első hallásra talán szokatlannak tűnik az ilyen jellegű felelősségvállalás, de korántsem meglepő, hiszen a pénzügyi szakembereknek is az az érdekük, hogy felkészült ügyfelek legyenek. Sokkal kiszámíthatóbb, egyszerűbb ugyanis a pénzügyi szolgáltatás, ha az ügyfelek pontosan értik, milyen feladataik, kötelezettségeik és felelősségük van a saját pénzügyeiket illetően. Személy szerint – bankárként – nekem is mély meggyőződés, hogy a tudás érték és hatalom, s nagyon fontos kihívást jelent, hogy a magyar állampolgárok pénzügyi tudatossága tovább erősödjön.

– Eddigi tapasztalataik alapján mennyire vált ismertté, népszerűvé a Pénz7?

– A magyar iskolák 15 százaléka csatlakozott a Pénz7 programsorozatához, s ez nemzetközi viszonylatban is kimagasló szám. Főleg annak ismeretében, hogy azokban az országokban, ahol néhány éve már bevezették a programot, általában 4-5 százalékos az iskolák részvételi aránya. Joggal lehetünk tehát büszkéek a magyarországi oktatási intézmények aktivitására e téren.

– Vannak-e további, a Pénz7 célkitűzéseivel kapcsolódó terveik?

– Ez a programsorozat csupán a kezdet. Nem gondoljuk ugyanis, hogy ezzel a tematikus rendezvényhétellel befejeződtek a pénzügyi kultúra terjesztésével kapcsolatos feladataink: sokkal több erőfeszítésre van szükség a jövőbeli terveinkhez. Minél több, a pénzügyek gyakorlati kérdéseivel foglalkozó programot szeretnénk ugyanis létrehozni. Rendszeresen frissítjük és bővítjük weboldalunkat is (www.penz7.hu), amelyen kapcsolódó tananyagainkat, oktatási segédleteinket tesszük közzé.

„Egy eurót csak egyszer lehet elkölteni”

Süttö Ágnes, a Magyar Bankszövetség kommunikációs vezetője, a Pénziránytű Alapítvány kuratóriumának tagja

– **A Magyar Bankszövetség a Pénziránytű Alapítvánnyal együttműködésben főszerzőként koordinálja az European Money Week-hez kapcsolódó magyarországi programsorozatot. Volt már példa hasonló összefogásra a különböző, pénzügyekkel (is) foglalkozó intézmények között?**

– A Pénz7 programsorozatot idén rendezik meg először Magyarországon, s az ilyenfajta együttműködés újdonság mind az Emberi Erőforrások Minisztériuma, mind a bankszektor többi, programban részt vevő szereplője számára. Érdekességként említem, hogy a munkában kétszáz önkéntes pénzügyi szakértő is részt vesz, akik személyes jelenlétükkel is segítenek egy-egy kapcsolódó témájú osztályfőnöki óra megtartásában. Ugyanakkor kiemelt irányelve a programnak, hogy *semmilyen banki vagy kereskedelmi brand nem hangozhat el a tanórákon, a jelenlévő szakemberek nem egy adott pénzintézetet képviselnek*. Nem helyettesítik a pedagógusok munkáját sem: a tanítók, tanárok „szárnysegédei” lesznek, akikhez a diákok egy-egy felmerülő

Pedagógusokból álló fejlesztőcsoport állította össze a módszertani segédletet – ezt mind elektronikus, mind nyomtatott formában biztosítottuk a jelentkező intézményeknek.

kérdés kapcsán fordulhatnak. Fontosnak tartom megemlíteni, hogy a program minden résztvevője – az ezer bejelentkezett pedagógus, a kétszáz önkéntes szakértő és a sok-sok szervező, támogató is – lelkesen, az együttműködésre nyitottan vállalta a közös munkát.

– Mit várnak a programsorozattól?

– Az a célunk, hogy minél több pedagógushoz, és rajtuk keresztül minél több gyerekhez jusson el az a gondolat, hogy a pénzügyi kultúrával, illetve a pénzügyi tudatossággal érdemes és kell foglalkozni. A holland királyné, Maxima – egykor maga is befektetési bankár, a hollandiai European Money Week programsorozatának egyik legfőbb támogatója – az elmúlt évben egy nagyon egyszerű mondattal nyitotta meg a holland programsorozatot: „Azt szeretném megtanítani a gyerekeknek, hogy egy eurót csak egyszer lehet elkölteni”. Úgy gondoljuk, hogy ez olyan megfogalmazás, amelyet kisiskolások is megérthetnek, de üzenetet hordozhat az idősebb korosztályok számára is.

– Milyen momentumokra, szempontokra kellett leginkább figyelniük a program létrehozása során?

– A Pénz7 eseménysorozat lényege, hogy felhívjuk a figyelmet a pénzügyi kultúra és tudatosság fontosságára – és mindezt játékos eszközökkel érjük el, ugyanakkor szakmai szempontból alátámasztott, megalapozott órai tananyagokat tudunk biztosítani az iskolák és az érdeklődők számára. Amikor hónapokkal ezelőtt elkezdtük felépíteni a programot, a legfontosabb célunk az volt, hogy kapcsolódó témájú osztályfőnöki órákhoz adjunk segítséget. Olyan ismeretanyagot igyekeztünk a pedagógusoknak biztosítani, amely lehetőséget ad számukra, hogy a témát szakszerűen felvehessék, felvezethessék, s akár több órán is foglalkozzanak a

kérdéssel. 2015-ben a Pénz7 fókusztemája a családi költségvetés volt: az általános és középiskolásoknak szánt ismeretanyagot egyaránt erre építettük.

– Miként fogtak munkához?

– Első lépésünk az ismeretanyag három korosztályban történő kifejlesztése volt, amelyre tapasztalt pedagógus szakértőket kértünk fel. A folyamat a tesztelésekkel, próbatanításokkal, szakértői lektorálások több hónapos előkészítő időszakával indult. Ezt követte a pedagógusok felkészítése, melyet többféle módon valósítottunk meg. A programsorozatról az EMMI közreműködésével tájékoztattuk az oktatási intézményeket, s különböző segédanyagokat készítettünk számukra. A pedagógusokból álló fejlesztőcsoport összeállította a témához kapcsolódó módszertani segédletet, s ezt mind elektronikus, mind nyomtatott formában biztosítottuk a jelentkező intézményeknek. Emellett két alkalommal személyes felkészítést is tartottunk az érdeklődő pedagógusok számára, akik közül közel száznegyvenen éltek ezzel a lehetőséggel. E képzések anyagáról felvételeket készítettünk, amelyek honlapunkról (<http://www.penz7.hu>) is letölthetőek a regisztrációt követően, így immáron azok számára is elérhetőek, akik nem tudtak részt venni a jelzett alkalmon vagy újonnan kívánnak csatlakozni a programhoz.

– A Pénz7 lényegében most kezdődik, ennek ellenére érkeztek már visszajelzések az eddigi munkafolyamatokról?

– Rendkívül fontos minőségbiztosítási pontnak tartjuk, hogy a kapcsolódó órai anyagot az Emberi Erőforrások Minisztériuma kérésére az Oktatáskutató és Fejlesztő Intézet is véleményezte. Rendelkezésünkre állnak a próbatanítások tapasztalatai is: e két szűrő nyomán rendszeresen ellenőriztük és csiszoltuk a programot. A Pénz7 programhéttel kezdődött meg az „éles” indulás, a tananyag tényleges, gyakorlati kipróbálása. Ehhez kapcsolódóan is örömmel várjuk a visszajelzéseket, a pedagógusok beszámolóit, s a programmal kapcsolatos észrevételeket is. Az első spontán jelzések szerint hasznos és igényes, a továbbiakban is használható anyagot kaptak az iskolák – melyet lelkesen fejlesztünk tovább a gyakorlati észrevételek nyomán. Mindemellett elindultak a pénzügyi tudatosságot ösztönző játékos programok, pályázatok is, melyekről a penz7.hu oldalon részletes információk olvashatóak.

Pedagógus- továbbképzések

Pénzügyi és gazdasági életre nevelés

Szöveg: **Stöckert-Kozák Annamária** | Fotó: Indri Dániel

A pénzügyi-gazdasági témájú tanártovábbképzések szerepéről és fontosságáról **Katona Erzsébet**tel, az OFI munkatársával beszélgettünk.

– Pénzügyi és gazdasági életre nevelés nemcsak tantárgyhoz kapcsolódóan végezhető el. Hiszen itt nemcsak a matematikához köthető pénzügyi-gazdasági nevelésre kell gondolni, hanem egy olyan átfogó témára, amely több tantárgyhoz is kapcsolódhat, így az osztályfőnöki órához, a történelemhez, az erkölcstanhoz, vagy az életvitel és gyakorlati ismeretek tantárgyhoz. Ezeknek a továbbképzéseknek általában véve az a lényege, hogy minden pedagógus aktívan segíthesse a felnövekvő nemzedékeket abban, hogy elsajátítsák a gazdasági életben való boldoguláshoz szükséges ismereteket.

– Több akkreditált továbbképzés is van az országban. Alapvetően milyen tematikára számíthat az, aki egy ilyen képzésre jelentkezik?

– Ezt a témát több oldalról is körbe lehet járni, csupán egyik vetülete a pénzügyi rész, azaz a költségtervezés, számítások. A másik része azon gyakorlati tudnivalókat/ismereteket foglalja magában, amikkel a mindennapi életben találkozunk. Gondolhatunk itt a kölcsönfelvételtől a családi kassza tervezésén át egészen egy vállalkozás elindításáig. Vannak egyértelműen elméleti alapok, viszont jelentős szerepet kapnak a pénzügyi-gazdasági tevékenységek gyakorlati elemei is. A részt vevő tanárok globális ismereteket szerezhetnek például a pénzügyekről és a gazdasági élet működéséről, a magyar munkaerőpiac jellemzőiről vagy a vállalkozóvá válás feltételeiről. – Fontosak ezek az ismeretek, biztonsággal kell tudniuk használni bizonyos pénzügyi fogalmakat, hogy képesek legyenek a diákok kérdéseire válaszolni, sőt, akár felkészíteni őket a vállalkozóvá válás folyamatára.

Lényeges elem továbbá, hogy a képzések során a tanárok olyan módszerekkel ismerkedhetnek meg, amelyek segítségével motiválni tudják a tanulóikat a pénzügyeik tudatos kezelésére – itt nem feltétlenül banki dolgokra kell gondolni, kisebb gyerekeknél bőven elég lehet a zsebpénz helyes beosztásának témája. De olyan szakmódszertani ismereteket is el lehet sajátítani, amelyekkel képessé válnak a diákok kezdeményezőképességének és vállalkozói kompetenciájának fejlesztésére.

A képzések mindenképpen a Nat-hoz kapcsolódóan alakulnak, illetve az abban szereplő kulcskompetenciákhoz, hiszen ehhez a területhez is több fejlesztendő kulcskompetencia tartozik. Az egyik legfontosabb talán a szociális kompetencia.

– Kiknek, illetve mely korosztályt tanító pedagógusok számára lehet hasznos egy ilyen képzés?

– Azoknak a diplomájukat 20-30 éve megszerzett pedagógusoknak ajánlható, akik az alapképzésükben nem kapták meg a mai világban elengedhetetlen ismereteket. De talán minden pedagógusnak előnyös lehet szervezett formában hozzájutni új ismeretekhez, az információáramlason át az uniós elvárásokig számos témát érintve. S bár – szaktól függetlenül – főként középiskolai tanárok részvétele ajánlott, már az alsó tagozatos pedagógusoknak is hasznára válhat.

– Az OFI-ban most zajlik egy pénzügyi továbbképzési program fejlesztése. Milyen lesz ez a képzés?

– Jelenleg az etikus vállalkozói ismeretek című továbbképzésen dolgozunk. Egy már elfogadott kerettantervhez készítünk egy konkrét továbbképzést, ahol azt tanulhatják majd meg a pedagógusok, hogy az etikus vállalkozói ismeretek témakört hogyan tudják átadni középiskolás diákoknak. A képzés egyik specialitása, hogy a pedagógusok saját élményű gyakorlatokon keresztül ismerhetik meg a programot, a képzés végén egy konkrét üzleti tervet kell elkészíteniük, csakúgy, mint a diákoknak. De ez csak akkor fog működni egy iskolában, ha szinte az egész tantestület részt vesz a képzésben, az intézmény vezetője is elfogadja a programot, és beépítik a pedagógiai programjukba. Mondhatjuk úgy, hogy a tantestületnek is innovatívnak, vállalkozói szelleműnek kell lenni. A képzés kapcsán már vannak releváns iskolai tapasztalataink; maga a továbbképzés legkorábban nyártól indul.

Pedagógus-továbbképzés Akkreditációs Rendszer:
[www.pedakkred.oh.gov.hu/PedAkkred/
Catalogue/CatalogueList.aspx](http://www.pedakkred.oh.gov.hu/PedAkkred/Catalogue/CatalogueList.aspx)

Lehet-e bankkártyája egy kiskamasznak?

A gyerekek számára izgalmas témák jelennek meg a kerettantervekben

Szöveg: **Pintér Balázs**

A diákokat az átélhető, gyakorlatias feladatok, problémák izgatják – mondja **Merényi Zsuzsanna**, aki az új Nat gazdasági és pénzügyi nevelés témakörének lektora, szakmai hozzászólója, a vonatkozó kerettantervek egyik kidolgozója volt. Az Evangélikus Pedagógiai-szakmai Szolgáltató és Továbbképző Intézet munkatársa szerint mára az általános műveltség részévé vált a gazdasági-pénzügyi tájékozottság, ezért fontos ezzel már az iskolában foglalkozni.

– Milyen tapasztalatai vannak a pénzügyi-gazdasági ismeretek tanításában?

– Közgazdász tanár vagyok, az elmúlt 33 évben közgazdasági szakközépiskolában, gimnáziumban, szakiskolában, általános iskolában és a felsőoktatásban is tanítottam gazdasági, pénzügyi alapozó tárgyakat. A gazdasági ismeretek érettségi-tételkészítő bizottság elnökeként a gazdasági felsőoktatásba belépő gimnazistáknak szánt tantárgy sorsát is jól ismerem. Diákokon kívül tanárok képzésével is foglalkoztam, hiszen egy kicsit valamennyiünknek gazdászokká kell válnunk a saját életünkben, és diákjaink számára is.

– Ha nem kifejezetten ilyen irányú szakképzésről beszélünk, a diákok hogyan fogadják ezeket a tárgyakat, az efféle ismeretanyagot? Mivel lehet felkelteni az érdeklődésüket?

– Ha nem szakképzésről beszélünk, akkor semmiképpen nem az elméletre helyezjük a hangsúlyt. A diákokat mindenekelőtt az átélhető, nagyon gyakorlatias feladatok, problémák izgatják. Egyrészt az életkoruknak megfelelő gazdasági helyzetek inspirálók (nyithatnak-e bankszámlát, lehet-e bankkártyájuk, mikor, hogyan, mire vállalkozhatnak, mikor fektethetnek be pénzt, tőzsdézhetnek-e), másrészt olyan játékok, amelyben döntési helyzeteket próbálhatnak ki (egy település költségvetési vitája, családi gazdálkodás helyzetei, vállalkozói döntések és következményeik stb.). A gazdasági problémák azért izgalmasak, mert szerteágazó gondolkodásra ösztönöznek. Általában többféle döntés közül lehet választani. Mindegyik döntésnek vannak előnyei, hátrányai, kapcsolhatunk hozzájuk erkölcsi, társadalmi felelősséget is. Erre hamar ráéreznek a diákok, mert ez nem tipikus iskolai feladat, ahol egy megoldást keresünk.

– Mit jelent a diákok számára, ha ilyen gyakorlati ismeretekkel is találkozhatnak az iskola falain belül?

– Nem ritka, hogy a szülők köszönik meg, hogy ilyen témával foglalkozunk, mert bekerül a családi beszélgetésekbe egy-egy döntés értékelése. Találkoztam olyan tanulóval is, aki rájött, hogy ő ilyesmivel szeretne foglalkozni. Az is érdekes tanulság, hogy gyakran olyan diákoknak hoznak sikert ezek az órák, akik más tantárgyakban kevésbé jeleskednek. Ahol mérték is a változásokat, ott a tudatosabb információkeresés (döntésmegalapozás) volt a kézzel fogható eredmény.

– Mit vár attól, hogy az új Nat kiemeltebb tartalmazza a gazdasági és pénzügyi nevelést?

– A korábbi Nat-ban is megtalálható volt a kezdeményezőképeség és vállalkozói kompetencia, valamint a kiemelt fejlesztési területek között a gazdasági és pénzügyi nevelés témaköre. A 2012-es Nat abban különbözik, hogy a műveltségi területek mintegy felében megjelenik a gazdasági és pénzügyi ismeretkör. Az Ember és társadalom (társadalmi, állampolgári és gazdasági ismeretek), a Földünk-környezetünk (földrajz), az Ember és természet (fenntarthatóság problémája), az Életvitel és gyakorlat (munkavégzés, pályaaorientáció, családi gazdálkodás, a munka világa) is tartalmaz gazdasági, pénzügyi, vállalkozási témákat. További szolgáltatásokat tud tenni a matematika és az informatika tantárgy. Ha tantervi szinten az órákat összeszámoljuk, akkor még így is elkésérítően kevés, mégis azt jelzi, ami egyre nyilvánvalóbb: az általános műveltség része a gazdasági-pénzügyi tájékozottság. Nagyon nagy árat fizetett a társadalom a tájékoztatlanúságáért. Óriási felelősségünk van abban, hogy a következő generáció ne csak fogyasztóként éljen. Az elkölthető forintokat

meg is kell termelni. Bármilyen pályára kerülnek gyerekeink, nincs olyan tevékenység, amelynek ne lenne gazdálkodási, pénzügyi vonatkozása.

– Milyen munka előzte meg, hogy az új Nat-ban, majd a kerettantervekben hangsúlyosabban jelenjen meg ez a témakör?

– A piacgazdaság kiépülésével pénzügyi vállalkozások, bankok, civil szervezetek, alapítványok egyaránt sokat tettek azért, hogy a felnövekvő generáció jobban értse a gazdasági világot és megtalálja helyét, szerepét benne. A kezdeményezések egy része stabilan megfogant és bekerült az iskolák mindennapjaiba. Amikor felkérést kaptunk, hogy választható kerettanterveket írjunk, arra törekedtünk, hogy az iskolákban már meghonosodott, a helyi pedagógiai programba bekerült és bevált tevékenységek, tantervek elméleti hátterét, keretét megadjuk. Hadd folytassák az iskolák azt, amit már eddig is jól csináltak! A munkacsoportban helyet kapott civil szervezet és a bankszféra képviselője, s gyakorló szakemberként jómagam is.

– Hogyan jelenik meg mindez a tantervekben?

– Ez nehéz kérdés, mert az iskolák többségben csak a már korábban említett tantárgyak keretében jelenik meg. Nincsenek illúzióink: csak ha az illető tanár már felkészült a témából, esetleg részt vett ilyen továbbképzésen, akkor mer bátrabban ezzel a témával foglalkozni a tantárgya keretein belül. Ha nem, akkor kerüli a kérdést. E téren még sok lehetőséget látok, hogy a kollégák tudását jó képzésekkel és segédanyagokkal támogassuk. Tudunk iskolákról, amelyek a korábbi bevált módszerrel heti egy-egy órát szánnak rá egy meghatározott felső tagozatos évfolyamon, van iskola, ahol szakköri keretek között, és van, ahol alkalmanként – projekthét, vendégelőadók, trénerek meghívása, vállalkozások vására, iskolanapok – szakítanak időt erre. Több kezdeményezésről hallottam például az egész napos iskola délutáni programjai között.

– Pontosan milyen kerettantervek készültek, és ezek mely évfolyamoknak szólnak?

– A Vállalkozunk! I. és II. kerettantervet a 7–8. és 9–10. évfolyamos diákok számára készítettük, ez heti egy tanórát jelent. A Pénzügyi, gazdasági kultúra I. és II. kerettanterv a 7–8. és 9–10. évfolyam számára heti egy tanórát, a Munkapiac kerettanterv pedig a 9–10. évfolyam számára, szintén heti egy tanórát jelent. Ezen kívül a 11–12. évfolyamosok számára is készült két választható kerettanterv e tárgyban.

– Milyen módszerekkel kell tanítani, milyen főbb témakörökre kell kitérni ezeken az órákon?

– Vállalkozási témában nagyon bevált módszer, ha diákvállalkozásokat hozunk létre, és évi egy-egy vásárra készülünk a gyerekekkel. Ezt már felső tagozatosok és középiskolások is meg tudják csinálni, de ismernek alsó tagozatos tanító néniket is, akik bátran belevágnak. Gazdag tapasztalatokat hoz egy ilyen gyakorlati

munka, nagyon sokféle képességet fejleszt, önismeretre, együttműködésre tanít. Ha elméleti órára vállalkozunk, akkor is a gyakorlatias megközelítés a helyes út; döntési helyzetek, konkrét esetek vizsgálata lehet hasznos, és a vállalkozó személyén keresztül önismeretre, pályaorientációra is felhasználható. Ha a Pénzügyi, gazdasági kultúra tantervre építünk, akkor az egyes gazdasági szereplők helyzetébe éljük bele magunkat (család-háztartás, vállalkozások, állam, pénzügyi szereplők, világgazdaság) és ezek együttműködési területét, a piacot vizsgáljuk. Tisztázzuk eltérő szerepüket, érdeküket és az együttműködésük szükségességét is felismerjük, megtapasztaljuk.

A Munkapiac tantervvel ott érdemes foglalkozni, ahol várhatóan hamarabb kikerülnek a diákok az iskolából, és szeretnénk felvértezni őket, hogy a kiszolgáltatottságukat csökkentsék.

– Milyen előzetes felkészültséget feltételez egy ilyen tárgy a diákoktól, és milyet a pedagógusoktól?

– A diákoktól semmilyen, elegendő, ha hozzák a tapasztalataikat. Célszerű rányitni a szemüket a körülöttük lévő gazdasági világra, hogy tudatosítsák, „hozzák be” az élményeiket. Sokkal inkább a pedagógusoknak kell felkészülniük, többen félnek ugyanis az ismeretlen vizektől. Van, aki ezt feloldja azzal, hogy meghív szakértőket. De egy kicsit valamennyien gazdálkodunk, tehát saját gyakorlatunkat rendszerezve, megtámogatva ismeretekkel, önképzéssel és jó módszerekkel, játékokkal bátrabban belevághatunk a tanításba. Tudomásom szerint a *Pénziránytű Alapítvány* készít egy pedagógusképzési programot, amely kimondottan a nem közzgazdaságtan szakos tanároknak kíván segítséget nyújtani, ingyenes képzéssel. Most már „csak” a pedagógusok nyitottságára van szükség.

Mindenki adós. Elszámoltatható és felelősségre vonható azok által, akik hiteleznek neki. Az adós-hitelező kapcsolat korunk társadalmának minden szintjét meghatározza – ezzel kezdi Maurizio Lazzarato nemrég angol nyelven megjelent filozófiai-tudományos könyvét, az *Adósságba bocsátott embert*.

A hitelcsapda ugyanakkor, mint tapasztaljuk, nem pusztán tudományos metafora. Belőle pedig nem kizárólag, és talán nem elsősorban a pénzügyi megoldás jelenthet kiutat, hanem mindennek felismerése. A ráébredés. Hogy a *homo reciprocans*ból, a viszonyosságban élő személyből előbb *homo oeconomicus*, aztán ebből a gazdaságos alapon működő, számító emberből *homo aeratus*, eladósodott, eladott élőlény lett. Hogy a gyerekeink adóssággal születnek. Hogy a földünk a pénzt szolgálja. Hogy legpontosabban pénzben mérünk: hivatást, sikert, boldogulást.

Profit, veszteség, üzlet, befektetés, megtakarítás, fizetés, vállalkozás – ez egy nehéz szótár. Távol van a reggeli kakaó, a földrajz házi feladat és az otthonfelejtett uzsonnás doboz világtól. Távol van a családi élet vagy a tanári munka mindent átható, elszámolhatatlan nagyvonalúságától. Minden, ami iskola, független a pénztől. Pénzről „csak” az oktatáspolitikában szokás beszélni, nem az osztályteremben. Talán néha, a nem egyszer kissé steril szövegű matematikapéldákkal, vagy akkor, ha valakinek eltűnik a pénztárcája. És, persze, otthon sem illik beszélni róla. „Ne a gyerekek előtt!” – szól az anya az apához, amikor az nagyot sóhajt, hogy miből lesz kirándulásra való. A gyerek aztán csak találgat, miről, mennyiről beszél a csend.

Hiteles

Szöveg: **Aczél Petra** | Fotó: Nagy Gábor

Tudatosság – diktálja a mai pedagógiai kultúra; tudatosságra kell nevelni. Pénzzel, gazdálkodással és a jövővel kapcsolatban. Számomra ez a szó mindig varázslatosan semmitmondónak tűnt, helyette szívesebben használom a figyelem kifejezést. Azt a mozzanatot, amikor az észrevétel találkozik a jelentéssel, amikor értelmet nyer az összpontosítás, amikor felelősségünk lesz abban, amit megértettünk. Az a pillanat fontos, amikor a pénznek az ember életében funkciója lesz.

A pénzügyi nevelés ezért jó esetben nem a pénzről mond sokat, hanem az emberről. Arról, aki közösségben él. Ahol néha nem takarékoskodunk, hanem mindent egymásnak adunk – és szereteteinkben bízunk a biztosító társaságok helyett. Ahol annak a szónak, hogy adós, nincs jelentése, csak annak, hogy ajándék. A pénzügyi nevelés, ha nem merül ki a „monetáris instrumentumok” szótárának tanításában, a vállalkozói szerep feltétel nélküli kialakításában és az anyagiasság szocializálásában, akkor hozzájárulhat a felelős és figyelmes ember érleléséhez. Aki nem lesz adós a síkképernyős tévéért és a márkás műanyag napszemüvegért. Aki nem adósítja el azt, akinek ad, akár tanácsot, akár támogatást. Aki önmagától hiteles, nem mások által.

Fizetés után az egyik munkás odakiált a társainak: Mindnyájan a vendégeim vagyatok! Mi az, tán nyertél? Nem, csak eltévesztették: amit le akartak vonni, kifizették, és a fizetésem vonták le. Vagy egy másik szólás: Bruttó 100-at keresek, és 200-at viszek haza. A következő beszélgetés viszont már nem vicc: És mi a fizetési igénye? 150-200. Bruttóban vagy nettóban? Az mindegy, a lényeg, hogy 200-at kézhez kapjak.

Nemrég ünnepelték a magyar áfa (általános forgalmi adó) fennállásának negyedszázados évfordulóját, de a munkavállalók egy része még mindig nem érti, hogy mit jelent a bruttó és a nettó fogalma. S aki nem érti, az nem lehet tisztában a bért terhelő járulékokkal sem, az adók és a járulékok lényegével, az állam szerepével, a közteherviseléssel, a GDP-vel... Azzal, hogy valójában hogyan működik életünk kerete, az állam.

Korábban ezt az életből kellett elsajátítani, később a tananyag részévé vált. Egyetemi tapasztalataim szerint ezek az ismeretek ugyanúgy elemésztődnek, mint az alapvető történelmi, földrajzi, matematikai vagy nyelvtani ismeretek, olyasmik, mint, hogy hány megyéje van Magyarországnak, s esetleg melyek a megyeszékhelyek. Csend. Esetleg az: ha egy (nyelvi) jelenségből 123 egység van, akkor most hány százaléka ennek a 26 egység? Csend. A szófajokat nem kérdezzük, azokat „alapból” újra kell tanítani az egyetemen. Csak az általános és a középiskolában volt eddig róla szó. De ott nyilván a pénzügyi ismeretek vették el az időt.

Bölcsészhallgatóknak is tanítunk praktikus ismereteket. Például menedzselést. És ilyenkor szóba kerülnek a vállalkozások. Mindenki hallott már betéti társaságról,

Nettó iskolai tudás

Szöveg: **Balázs Géza** | Fotó: Nagy Gábor

korlátolt felelősségű társaságról, nonprofit kft-ről, részvénytársaságról. De mi ezek között a különbség? Na jó, ez nehéz, kezdjük az elején. Hogyan kezdjek hozzá egy vállalkozáshoz? Ez meg túl elvont, próbálkozzunk konkrét példával: Ki akarom adni és árusítani akarom egy könyvemet (kézműipari termékemet), hogyan kezdek hozzá? Tegyük fel, hogy elkészült a könyv, saját pénzemen (tőkém-ből) kinyomtattam, ott áll halomban a lakásomban, és még érdeklődő is van, jönnek, vásárolnának. De hogyan? A markomba nyomják a pénzt és jó napot? Persze, ez is lehetséges, de azért nem szabályos. Hát akkor, hogy szabályos?

Életszerű példáimmal akarom hallgatóimat a pénzügyi kultúra felé terelgetni. Ugye, szeretnek írni? Igen. Szeretnék, ha írásuk megjelenne valamely lapban vagy internetes fórumon. Igen, igen. Remek. Tételezzük fel, hogy annyira jók az írásaik, hogy még fizetnek is érte, mondjuk (életből vett példa) az irodalmi lapban 5.000 forintot. Hogy veszik fel a pénzt? Ha nem vállalkozók, nincs vállalkozásuk, akkor személyi kifizetésként veszik fel. És mennyit fognak kézhez kapni? De ha mégis van vállalkozásuk, akkor mire kérdeznek rá rögtön az ötezer forint honorárium felkínálásakor? Ezek már fogas kérdések. Ugyanaz az árny suhan át hallgatóim arcán, mint amikor a klasszikus retorika szabályait magyarázom. Egyébként is: azt mondta a tanár úr, hogy életszerű példa, ötezer forint. Ezért nem érdemes pénzügyi ismereteket tanulni!

Érdekes, hogy miközben az egyetemi hallgatók üres szemekkel bámulnak a bruttóra és a nettóra, addig bizonyos „közönséges halandók” mégiscsak értenek az áfához, a milliós áfa-visszatérítéshez, a papíron a határon túlra utaztatott árukhoz, a munkaerő-kölcsönzéshez, a fiktív számlázáshoz, az „elköltségeléshez”, a bejelentve négyórás, egyébként tizenkét órás állásokhoz, a kettős pénztárgépekhez, vagy a pénztárgépbe beütött tételek törléséhez. És nincs olyan tantárgy, nincs olyan iskola, amely ezt tanítaná, mégis nagyon sokan „felsőfokú” teljesítményt nyújtanak belőle.

Játékok és feladatok a gazdasági ismeretek általános iskolai oktatásához

7-8. osztályosoknak

Összeállította: **Kovács Éva**, gazdaságismeret szakos tanár, a Bulgárföldi Általános Iskola nyugalmazott intézményvezetője

A gazdasági ismeretek általános iskolai oktatásának szerepe

Az iskolai nevelésnek alapvető szerepe van abban, hogy a tanulók tudatos fogyasztókká váljanak, mérlegelni tudják a döntéseikkel járó kockázatokat, a hasznot vagy a költségeket, egészséges vállalkozói attitűd alakuljon ki bennük. Ismerjék fel a fenntartható fogyasztás és az egyéni érdekek kapcsolatát. Hozzájárul annak a képességnek a kialakításához, hogy megtalálják az egyensúlyt a rövidebb és hosszabb távú előnyök között. Elősegíti, hogy képessé váljanak a rendelkezésükre álló erőforrásokkal való gazdálkodásra, beleértve a pénzzel való bánni tudást is. Nemcsak az egyén létérdeke, hogy okos döntéseket tudjon hozni, amikor hitelekről vagy megtakarításokról van szó, hanem a társadalomé is. – Ezért is kell az iskolai nevelés során kellő figyelmet fordítani a gazdálkodással és a pénzügyekkel kapcsolatos képességek fejlesztésére, és a személyiségnevelés fontos részének kell tekinteni az okos gazdálkodás képességének a kialakítását, továbbá azt, hogy tudjanak eligazodni a fogyasztási javak, szolgáltatások, marketinghatások és viselkedésmódok között.

A kompetencia alapú oktatás fő fejlesztendő kulskompetenciái között is fontos helyet foglal el a kezdeményezőképeség és vállalkozói kompetencia fejlesztése. A kezdeményezőképeség és vállalkozói kompetencia segíti az egyént abban, hogy megismerje tágabb környezetét, és képes legyen a kínálkozó lehetőségek megragadására. A tudást, a kreativitást, az újításra való beállítódást és a kockázatvállalást jelenti, valamint azt, hogy célkitűzései érdekében az egyén terveket készít és hajt végre. Alapját képezi azoknak a speciális ismereteknek és képességeknek, amelyekre a gazdasági tevékenységek során van szükség. A vállalkozói kompetencia része a változáshoz való pozitív viszonyulás, az egyén saját – pozitív és negatív – cselekedetei iránti felelősség vállalása, a célok kitűzése és megvalósítása, valamint a sikerorientáltság.

Ahogy az alapképességek kialakítását is az általános iskolában kezdjük, ugyanúgy a többi képesség kialakítását sem elég a középiskolában elkezdni! Csak akkor válik készséggé, ha gyermekkorban kezdődik, ha gyermekfejjel elsajátítják. Márpedig a 13-14 évesek nagyon fogékonyak a gazdasággal kapcsolatos témákra. Ugyanakkor a modern alapműveltségnek szerves része kell, hogy legyen a közgazdasági személet, a közgazdasági ismeretek egy bizonyos köre, hiszen felértékelődtek az ilyen irányú ismeretek.

Játékok alkalmazása az oktatásban

A közgazdasági összefüggések bonyolultak és soktényezősök, nehezen átlátható összefüggések. Az általános iskolás tanulók számára csak játékosan lehet felfoghatóvá és érthetővé tenni. Játékokat vagy játékos elemeket széles körben alkalmazhatunk a tanuló oktatásának keretein belül. Segítségükkel a tanulók könnyebben sajátíthatják el a tényeket, ismerhetik fel az összefüggéseket is.

Játéktípusok és szerepük

- **Fogalom- és definíciókártyák:** a tananyaghoz kapcsolódó fogalom és hozzá tartozó definíció elkészíthető kártyaként. Ezek rendezése, párosítása nagyon sok játékra ad lehetőséget úgy a gyakorláshoz, mint a számonkéréshez vagy ellenőrzéshez.
- **Keresztrejtvények** megoldása gazdasági fogalmakkal: gyakorláshoz, rendszerezéshez és az elsajátítás szintjének méréséhez is használható.
- **Betűháló**
- **Gazdasági totó:** gazdasági fogalmak feleletválasztós feladatlapja
- **Ábrák**
- **Puzzle:** különféle szétvagdosott ábrák összerakása. A cselekedve tanítás elvét követve segíti a megértést.

Szemléltetés

A közgazdasági tárgyak oktatásában a szemléltetésnek speciális nehézségei vannak:

- a gazdasági események nem „állíthatók elő”, még azonos feltételek esetén sem azonosak a folyamatok, eredmények;
- nem függvényszerűek a kapcsolatok, hanem tendenciaszerűen érvényesülnek;
- mivel folyamatok, ezért nem lehet statikus formában vizsgálni az eseményeket;
- az ábrák leegyszerűsítik a valóságot.

Mégis, az életkori sajátosságoknak megfelelően a tanulóknak „látniuk” kell az egyes eseményeket, összefüggéseket. Az általános iskolás gyerekek képszerű élménye van, ezért nagyon fontos – a nehézségei ellenére is – az ábrák, rajzok, összefüggéseket mutató táblázatok használata. Az új ismeret szerzését közvetlen szemlélettel kell egybekapcsolnunk.

De fontos, hogy a megtanulandó minél több külső érzékre gyakoroljon hatást, és így rögződjön. Mivel itt

nem tudunk a „tárgyról” szemléletes képet nyújtani, így rajzokkal, ábrákkal világíthatjuk meg a lényegét. Ezek egyszerű, számukra is könnyen átlátható, a megértést közvetlenül segítő ábrák legyenek.

A használatos ábrák, táblázatok részegységekre történő szétvágásával puzzlejátékot kapunk. A játék során a diákok ezeket az ábrákat, táblázatokat használhatják, összerakhatják, és a látás-hallás mellett manipulálhatnak is velük. A cselekedtetés során mélyülhet az ismeretük, hiszen önmaguk állítják elő a végső változatot.

Gazdasági társasjátékok

A gazdálkodási alapismeretek oktatásának célja és lényege az alapfogalmak és alapösszefüggések, a gazdasági folyamatok logikájának megértése a gyerekekkel, hogy ezáltal felkeltsük az érdeklődésüket a gazdasági folyamatok mélyebb megismerése iránt. Erre kiválóan alkalmasak a gazdasági társasjátékok:

- számítógépes szimulációs játékok: pl. a JAM MESE programja;
- activity-játék [a kártyán szereplő tárgy/személy/fogalom kitalálása a) mutogatás, b) rajzolás, c) körülírás útján]: pl. vevő, adóellenőr, pénztárca, pénzváltás, szabad javak, kormány, zsebtolvaj, bankautomata, reklám, eladó, infláció, szükséglet, szűkösség, befektetés stb.;
- kiválogatások (borítékban megkapott, üzletek által kiadott prospektusokból kivágottnak alapján): szükségletek, jövedelem vagy költségvetési korlát szerint.

Szituációs helyzetgyakorlatok

A piaczgazdaság viszonyai között gyakorlatilag minden ember valamilyen módon a gazdaság szereplőjévé válik, így szinte nap mint nap gazdasági döntések egész sorát kell meghoznia. A gazdasági élet különböző szituációiban való eligazodás, az okos gazdasági döntés megtanulása valós szituációk és döntések modellezése nélkül nem lehetséges. Ez a cél csak úgy valósulhat meg, ha lehetőséget adunk a tanulóknak arra, hogy a valós gazdasági folyamatokban felmerülő problémákat, döntési helyzeteket és dilemmákat átéljék olyan játékos feladatokon, szituációkon keresztül, melyek a valóságot modellezik.

Néhány példa a gyűjteményből

I. SZITUÁCIÓS JÁTÉKOK

Szituációs játék 1.: Családi döntéshozatal

4 fős csoportok: apa, anya és két gyerek. Családi tanácskozás történik a megtakarított pénz felhasználásáról. Feladat, hogy a meghatározott szerepben győzze meg a család többi tagját, hogy az ő elképzelése valósuljon meg. (A szerepeket és a szerepekhez kapcsolódó igényt borítékból húzzák a gyerekek.)

- Te vagy az apa, a megtakarításból autót szeretnél.
- Te vagy az anya, családi nyaralást szeretnél Ausztriában.
- Te vagy az érettségi előtt álló gyerek, angol nyelvtanfolyamot és nyelvvizsgát szeretnél.
- Te vagy a kisebb gyerek, új kerékpárt szeretnél.

Szituációs játék 2.: Szükségletek és piac

1. Minden tanuló borítékban különböző dolgok képeit kapja meg (pl. mozijegy, uszodabelépő, vasúti jegy, stb. – áruházi prospektusokból, hirdető újságokból kivágva). Ezek valóságos termékeket és szolgáltatásokat szimbolizálnak.
 - A kapott borítékból mindenki kiválaszt 3 dolgot, és megindokolja a választását. Cél: a szükségletek rangsorolása, sokszínűségének és egyediségének érzékeltetése (preferencia-rendszer).
2. Előző feladat, de 3-4 fős csoportokban végzik a tanulók. Meg kell egyezniük a kiválasztott 3 képben.
3. Előző feladat elkölthető pénzösszeg meghatározásával (költségvetési korlát).
4. Minden tanuló kap egy csomagot, amelyben különböző tárgyak találhatók (kindertojás figurái, toll, tükör, mozijegy, radír, gyűrű stb.). A csomagok felén külön jelzés legyen!
 - 4.1 A tanulóknak 5 fokú skálán értékelniük kell, hogy mennyire elégedettek a kapott „ajándékkal”. Ezt felírják, illetve táblázaton rögzítjük az egész osztályra vonatkozóan.
 - 4.2. Elégedettségi fok növelésének lehetősége: csere (itt a jelzéses és jelzés nélküli csomagok tulajdonosai két piacot képviselnek). A cserék lebonyolítása után újból elégedettségi értékelés, az érték feljegyzése.
 - 4.3 A piac kiterjesztése, mindenki egyazon piacon cserélhet. Újbóli elégedettségi értékelés, az értékek feljegyzése.
 - 4.4 A csere következményeinek, tanulságainak levonása (számok alapján is), egyénileg és az egész csoportra vonatkozóan.
5. Mindenki írja fel egy cédulára kézzel, hogy mi a feleslege, azaz, amit el akar cserélni, és egy másik cédulára pirossal, hogy mire van szüksége, azaz mire akarja a feleslegét elcserélni.
 - Mindenki tegye ki az asztalra maga elé a céduláját, vessék egybe a keresletet és a kínálatot. Akik tudnak, cseréljenek! Ha nem tudnak cserélni, keressenek egy olyan terméket, amelyet mindenki elfogadna a saját termékéért.

Szituációs játék 3.: Piac

A szituációs játék az óra keretein belül történik, 10-15 percet vesz igénybe. Az óra hátralévő perceiben a látottak elemzésére kerül sor.

A játékhoz szükségünk lesz 3 eladóra és néhány vevőre. Az eladók ugyanazt a terméket árulják, és céljuk, hogy a vevők tőlük vegyék meg az árut. A vásárlók előre elkészített játékpénzzel vagy valamilyen csereeszközzel fizetnek, melynek vásárlóerejét előre meghatároztuk.

Előkészületek:

Szükségünk lesz valamilyen termékre, például almára (amit pl. az osztálypénzből vásároltunk), vagy az általuk készített terméket is eladhatják. (Ehhez segítséget kérhetünk más tanároktól is, például a rajz szakos kollégától, hogy a játékot megelőzően valamilyen apróbb dolgokat készíthessenek a rajzórán.) Lehetséges termékek például: papírmásé gyümölcs, levélpapír, virág...

Az eladókat a játékot megelőző héten már kiválasztjuk, és megkérjük, hogy készüljenek fel rá. A gyerekek különböző típusú eladókat személyesítenek meg. A szerepeket egymás közt beszéljék meg. Először is találjon ki a termékhez valamilyen reklámot, vagy olyan stratégiát, amely az eladásban segítségére lehet. Előre határozza meg termékének árát, és azt szükség esetén módosítsa. Az óra előtti szünetben az osztályterem átalakítására szükség lesz. Ki kell alakítani 3 standot padokból, amelyen az eladók saját elképzeléseik szerint helyezik el termékeiket. A standok a terem elejében helyezkednek el, hogy a szituációs játékból kimaradók jól megfigyelhessék az ott lejátszódó folyamatot.

Gyerekeknek adott instrukciók:

Képzeljétek el, hogy egy piacon vagytok. 3 különböző típusú eladó ugyanazt a terméket kínálja megvételre a vásárlóknak. Az eladónak igazodniuk kell a vásárlók igényeihez, megfelelő reklámmal kell standjukhoz csalogatniuk őket. A vásárlók igyekezzenek a legalsónyabb áron hozzájutni a termékhez, alkudozni lehet (sőt kötelező). A többiek figyeljék meg a vásárlók és az eladók reakcióit a következő szempontok szerint:

- az eladó milyen rugalmasan tud igazodni a piacon felmerült változásokhoz;
- melyik reklám segítette leginkább a termék eladását;
- melyik típusú eladó tudta jobban eladni a termékét.

Szituációs játék 4.: Lakatlan sziget

Képzeljétek el a következő szituációt: Vitorlástúrán vagytok a barátaitokkal a tengeren. Június van, a táj csodálatos, az idő kellemes. Eddig gond nélkül haladtatok előre, ma azonban nagyon beborult, erős szél fúj, és hatalmas hullámok csapkodják a vitorlást. Továbbra is az előre megbeszélt úti tervnek megfelelően haladtok, és remélték, ha esni is fog az eső, biztosan nem lesz hosszantartó. Később azonban egyre sötétebb felhők jönnek, el is ered az eső, egyre jobban kezd zuhogni, az erős szél pedig úgy csapkodja a vitorlákat, hogy azok majdnem szétszakadnak. Érzitek, hogy most már igazán bajban vagytok. Váratlanul hatalmas hullám csap át a vitorlásra, ami felborul, és a hajó legénysége a vízben találja magát. Mindenki kétségbeesetten úszik a legközelebbi part felé. Kifáradva, a hideg víztől és izgalomtól remegve, de végül is mindenki kikapaszkodik a partra.

A probléma: Egy kicsiny lakatlan szigetre kerültetek, és fogalmatok sincs arról, mennyi ideig kell ott maradnotok. Később a hullámok kivetik a partra a vitorlás maradványait, amelyből egy pár tárgyat ki tudtok menteni.

Környezet:

- homokos, sziklás part
- a sziget belsejében hegyvidéki környezet
- sűrű fenyőerdők
- forró nyár, gyakori záporok
- reggel és este köd
- változékony időjárás
- őzek, nyulak, sirályok, sasok, halak és kagylók is vannak
- a legközelebbi település több mint 200 km-re van
- forrást is találtok

Megmentett felszerelés:

- 1 iránytű (rádió nincs)
- 2 esőkabát
- 1 doboz gyufa
- 3 kés
- 3 mentőmellény
- 2 evező
- 1 kis fejsze
- nedves ruhák (ami rajtatok van)

A feladat: Túlélni a katasztrófát.

Az óra menete:

1. Osszuk csoportokra az osztályt (kb. öt ember jusson egy csoportba).
2. Minden csoport kapja meg a környezeti jellemzők és a megmentett felszerelések listáját, valamint a feladatlapot.
3. Minden csoportnak 15 perce van arra, hogy felmérje a helyzetet és kidolgozza a túlélési stratégiáját.
4. Ha letelt az idő, minden csoportból olvassa fel valaki a tervet.
 - A táblán rögzítsük a különböző tervek alapvető pontjait.
5. Beszéljük meg a következő kérdéseket:
 - Mit fogtok termelni?
 - Hogyan?
 - Ki fogja termelni?
 - Milyen erőforrásokat használtok?
 - Milyen eszközöket?
 - Hogyan osztjátok el a megtermelt javakat? (Mindenki kap? Azok kapják, akik megtermelték?)
 - Ki dönti el az elosztás módját?
 - Kell-e vezető? Ki legyen az?
 - Mi történik azzal, aki nem csinál semmit? (lusta vagy beteg)
6. Hasonlítsuk össze az egyes csoportok különböző túléléssel kapcsolatos döntéseit.
 - Mi alapján hoztátok meg döntéseiteket?
 - Mit vettetek figyelembe a végleges döntés meghozatalánál?
7. Összegezzünk.
A Mit?, Hogyan? és Kinek? kérdésre minden társadalom kidolgozza a maga választát, figyelembe véve a lehetőségeket, erőforrásokat, megvizsgálva az alternatívákat, számításba véve az egyes választások költségeit és előnyeit.

Feladatlap a Lakatlan sziget c. szituációs játékhoz:

- 1.) Gyűjtsétek össze, hogy milyen szükségleteiteket kell kielégíteni ahhoz, hogy túléljétek a hajótörést!
- 2.) Gyűjtsétek össze, hogy milyen javakra és szerszámokra van szükségetek ahhoz, hogy előállítsátok azt, ami az alapvető szükségleteitek kielégítéséhez kell!
- 3.) Milyen szolgáltatásokra van szükség?
- 4.) Vegyétek számba, hogy mi áll a rendelkezésetekre? (a hajóról kimenekített tárgyak, a sziget kincsei, valamint az emberi erőforrások)
- 5.) Döntsetek el, hogy mit/miket fogtok termelni!
- 6.) Hogyan fogjátok megtermelni, hogyan szervezitek meg a szolgáltatásokat? (önellátás, közös termelés,

kell-e vezető, hogyan választjátok, kik dolgozzanak, döntéseket hogyan hoztok, stb.)

- 7.) Hogyan (milyen szempontok szerint) fogjátok elosztani a megtermelt javakat és szolgáltatásokat?

Szituációs játék / további ötletek

További szituációk lehetnek:

- falugyűlés (externális hatások)
- tőzsde-játék
- álláskeresés – felvételi beszélgetés
- családi költségvetés vitája
- fogyasztói reklamáció
- költségvetési játék

II. VETÉLKEDŐK

A játékos gyakorlás és az ismeretek alkalmazásának lehetősége mellett segíti a pozitív önértékelés, a versenyszellem, a csapatért munkálkodás készségének kialakulását.

Vetélkedő: Kisvállalkozások tervezése

- Elképzelt helyzet szerint, de valóságos helyszínrajz, térképen megjelölt hely alapján. Milyen vállalkozásba kezdenél az iskola mellett megjelölt helyen?
- Játékos feladatlapok üzleti vállalkozások beindításának személyi és tárgyi feltételeihez.
- Tényleges vállalkozás megszervezése: pl. karácsonyi, húsvéti vásár a saját maguk által készített dísz tárgyakból, tanszervásár, bolhapiac. – A valóságos gazdasági élet teljes modellezése történik meg, kialakítja a vállalkozói szemléletmódot, segítséget nyújt a pályaorientációhoz, ugyanakkor ráirányítja a figyelmet az együttműködés fontosságára.

III. GAZDASÁGI JÁTÉKOK

Vállalkozás I. – Gyártás és értékesítés

Minden csapatnak a mellékelt vázlat alapján terméket kell gyártania. Ezek a termékek a következők lehetnek: papírlapból készített csákó, repülő és hajó, amelyek különböző értékűek. Minden csapat maga dönti el, hogy milyen termékeket gyárt.

A gyártáshoz szükséges eszközöket a csapatok pénzért vásárolhatják meg. Megfelelő mennyiségű pénzhez jutni a gyártás kezdete előtt, az elméleti feladatok megoldásával lehet.

A piac képviselői (a felvásárlók) csak a megfelelő minőségű, azaz megfelelően pontosan hajtogatott termékeket veszik át; minőségi kifogás esetén az átvételi ár csökken.

Mivel a csapatok nem egyformán szerepelnek, eltérők lehetnek később a rendelkezésükre álló eszközök mennyisége is, ezért a játék közben nincs megtiltva a csapatok közötti kereskedés. Eszközöket, anyagokat lehet egymástól vásárolni.

Játék közben a valós élethez hasonlóan változhatnak az árak, változhatnak a keresett termékek jellemzői, és

változhat az egyes termékek iránti felvásárlói kereslet is, ezért fontos arra is figyelni, hogy a csapatok ne halmozzák fel a készterméket, hanem adják le a felvásárlónak. A leadott termékekért a csapatok pénzt kapnak, amelyet ismételten visszaforgathatnak, vásárolhatnak érte alapanyagot.

A vetélkedőt az a vállalkozás (csapat) nyeri, amelyik a legnyereségesebben tudott termelni.

A játék pénzegysége: bugi

Árlista	
Fehér papír	100 bugi/lap
Olló	100 bugi
Ceruza	50 bugi
Vonalzó	50 bugi

A játék közbeni változtatásnál:

Piros papír	200 bugi/lap
-------------	--------------

Átvételi árak:

Piros hajó	550 bugi
Piros repülő	500 bugi
Piros csákó	400 bugi
Fehér hajó	350 bugi
Fehér repülő	300 bugi
Fehér csákó	200 bugi

Vállalkozás II. – Gyártás és értékesítés

Minden csapatnak a mellékelt vázlat alapján terméket kell gyártania. Ezek a termékek a következők lehetnek: papírból kivágott kör, négyzet, téglalap, háromszög, amelyek különböző értékűek. Minden csapat maga dönti el, hogy milyen termékeket gyárt.

A gyártáshoz szükséges eszközöket a csapatok pénzért vásárolhatják meg. A megfelelő mennyiségű pénzhez jutni a gyártás kezdete előtt, az elméleti feladatok megoldásával lehet.

A piac képviselői (a felvásárlók) csak a megfelelő minőségű, azaz megfelelő méretű termékeket veszik át, tehát pontosan kell mérni, rajzolni és ollóval kivágni, minőségi kifogás esetén az átvételi ár csökken.

Mivel a csapatok nem egyformán szerepelnek, eltérők lehetnek később a rendelkezésükre álló eszközök mennyisége is, ezért a játék közben nincs megtiltva a csapatok közötti kereskedés. Eszközöket, anyagokat lehet egymástól vásárolni, bérelni.

Játék közben a valós élethez hasonlóan változhatnak az árak, változhatnak a keresett termékek jellemzői, és változhat az egyes termékek iránti felvásárlói kereslet is, ezért fontos arra is figyelni, hogy a csapatok ne halmozzák fel a készterméket, hanem adják le a felvásárlónak. A leadott termékekért a csapatok pénzt kapnak, amelyet ismételten visszaforgathatnak, vásárolhatnak érte alapanyagot, illetve bármilyen eszközt.

A vetélkedőt az a vállalkozás (csapat) nyeri, amelyik a legnyereségesebben tudott termelni.

Az eszközök árai		Átvételi árak	
Papírlap	200 Ft	Téglalap	300 Ft
Körző	300 Ft	Négyzet	200 Ft
Vonalzó	300 Ft	Kör	500 Ft
Ceruza	200 Ft	Háromszög	150 Ft
Olló	400 Ft		

Vállalkozás III. – Vállalkozás tervezése (költség, név, reklám)

Képzeld el, hogy egyéni vállalkozó vagy, és műtyürek gyártásával keresed a kenyered. Egy hónapban 800 műtyüreket vagy képes előállítani.

A műtyürek előállításának egy hónapra eső költségeit az alábbi táblázat tartalmazza:

Költség	Érték (bugi/hó)
Bérleti díj (helyiségbérlet)	500 bugi
Összes bérköltség és járulékai	700 bugi
Anyagköltség	230 bugi
Szállítási költség	60 bugi
Rezszi (energia, telefon, stb.) költségek	80 bugi
Reklám	30 bugi

Feladat:

- Határozd meg azt az árat, ami mellett árbevételeid éppen fedezik a felmerült költségeidet (azaz ahol a műtyürek eladásából származó havi bevétel megegyezik a havi összes költséggel)!
- Találj a műtyüreknek egy konkrét formát, vagyis határozd meg, hogy mit is készítesz!
- Adj nevet a vállalkozásodnak!
- Reklámozd termékedet!
- Tervezz emblémát!
- Találj ki szlogent!

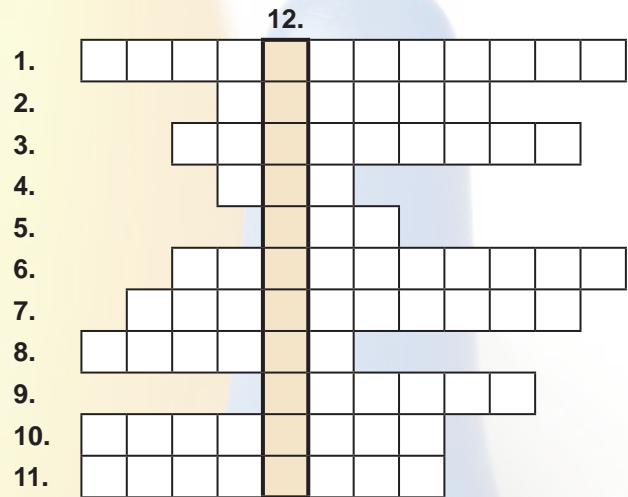
Vállalkozás IV.

A tanulók az iskola környékének vázlatos térképét kapják kézhez 4-5 fős csoportokban. A térképen minden fontosabb középület, szolgáltató és kereskedelmi egység fel van tüntetve. Az iskola közelében megjelölt helyen kell egy elképzelt vállalkozást indítani. Meg kell indokolni a választást!

IV. KERESZTREJTVÉNYEK

1. Emberi szükséglet kielégítését célzó tevékenység, melynek során új anyagi javak nem jönnek létre. (szolgáltatás)
2. Valamely ország törvényes fizetőeszköze más országban. (valuta)
3. A legkisebb társadalmi-gazdasági egység. Célja: a családhoz tartozók szükségleteinek kielégítése. (háztartás)
4. Az állam által az üzleti vállalkozások és magánszemélyek jövedelmei után begyűjtött pénzösszeg. (adó)

5. Olyan hasznos termék vagy szolgáltatás, amelyet nem saját szükségletre, hanem eleve eladási célból hoznak létre. (áru)
6. A termelési tényezőket összerendező, saját vagyonát kockáztató, profitra törekvő személy. (vállalkozó)
7. Az emberek kielégítésre váró igényei. (szükséglet)
8. Bármely – vállalat vagy magánszemély tulajdonában lévő – értéktárgy. (vagyon)
9. A külföldi pénz nem készpénz formája (számlapénz-forma). (deviza)
10. Az árszínvonal tartós emelkedése, a pénz értékcsökkenésének folyamata. (infláció)
11. Az az árumennyiség, amit a vevők az éppen érvényes áron megvásárolni képesek és hajlandók. (kereslet)
12. A rendelkezésre álló lehetőségek (erőforrások) ésszerű felhasználására irányuló törekvés. (gazdálkodás)

V. BETŰHÁLÓK

Az alábbi betűháló 20 db – az üzlettel, gazdasággal kapcsolatos – szót rejt. Cél: a lehető legtöbb szó felkutatása!

T	R	I	A	K	Ö	Z	Ö	S	V	Á	L	L	A	L	A	T
R	É	S	Z	V	É	N	Y	T	Á	R	S	A	S	Á	G	A
É	R	L	S	E	B	I	T	Ő	L	K	A	P	E	P	O	L
S	T	K	Ö	B	T	S	E	Z	L	O	R	P	G	I	T	A
Z	É	K	Ö	L	B	Z	A	S	A	Z	T	O	Y	Ü	K	P
V	K	Ö	T	V	É	N	Y	D	L	T	Á	T	E	Z	B	Í
É	P	T	B	A	N	K	R	E	K	E	R	E	S	L	E	T
N	A	V	A	L	U	T	A	Z	O	R	U	B	Ü	E	V	V
Y	P	É	N	Z	D	E	V	I	Z	A	T	I	L	T	É	Á
Z	Í	N	K	R	T	I	Z	V	Á	L	T	Ó	É	R	T	N
S	R	Y	A	O	K	Ö	L	T	S	É	G	Z	S	A	E	Y
B	E	T	É	T	I	T	Á	R	S	A	S	Á	G	I	L	O

(vállalat, részvénytársaság, kötvény, bank, kereslet, valuta, pénz, deviza, váltó, költség, betéti társaság, részvény, értékpapír, tőzsde, vállalkozás, áru, egyesülés, üzlet, bevétel, alapítvány)

Fenyő D. György: **Tanárparadoxon****44 tanács** osztályfőnököknek

..... folytatás

36. Kérdezzen!

A szülők zöme kérdésekkel, nevelési problémákkal sőt kudarcélményekkel megy be az iskolába, akár, ha be kell mennie, akár, ha önszántából keresi fel az osztályfőnököt. Ha középiskolásokról van szó, akkor azzal az élménnyel is, hogy a gyereke nap mint nap távolodik tőle, és önállósítja magát. Kérdésekkel vannak tele a szülők, még ha nem is fogalmazzák meg ezeket a kérdéseket. Ha az osztályfőnök érzéketlenül elkezd azonnal beszélni, magyarázni, tanácsokat és elvárásokat megfogalmazni, értékelni, vélhetően a legfontosabb dolgok nem kerülnek szóba.

Az osztályfőnök amúgy is csak egy szűk szeletét látja a gyereke életének, érdemes ezért kérdezni a szülőket. Abból kiderül, mi nyomasztja a szülőket, milyen otthoni, személyes, családi vagy életvezetési problémákkal küzd a gyerek, és kiderül, miben kérnek a szülők tanácsot az osztályfőnöktől. Mert a szülők nagy része úgy tekint a tanárra, mint szakemberre, aki sok olyan életkorú gyermeket látott már a pályája során, mint amilyen az ő gyereke; aki tanult pszichológiát, pedagógiát, akinek gyakorlata van ilyen idős gyerekek kezelésében. A szülőknek viszont nincs, nem lehet nagy gyakorlata, egy-két-három, ritkábban több gyermeket nevelnek, és általában nyomasztó számukra, hogy miközben szeretnék minél jobban nevelni a gyereküket, nincs visszajelzésük, nincs visszacsatolás, nem látják, hogy amerre a fiuk/lányuk halad, az mindennapos vagy rendkívüli út-e, hová visz, mi lesz a végkifejlete, és így tovább. Vagyis a szülő gyakran tanácsot, megerősítést, ötleteket vár a gyereke osztályfőnökétől, s hogy miben van szüksége leginkább tanácsra, az csak akkor derül ki, ha az osztályfőnök előbb mer kérdezni, és nem akar minden problémát azonnal a szülő nyakába zúdíttani.

37. Nem az a jó szülő, aki szidja a gyerekét!

Gyakori vélemény a tanárok között, hogy azokkal a szülőkkel nehéz együttműködni, akik mindig védik a gyereküket, bezzeg a másik, az látja, mennyi gond van a gyerekkel. Az, ha a szülő mindenben egyért az osztályfőnökkel, nehezen nevelhetőnk tartja ő is a gyerekét, belátja, mennyi bajt okoz a fia / lánya az iskolában, kétféle okra vezethető vissza. Ezek közül még mindig az

a jobb, amikor a szülő megfelelni vágyásból ad mindig igazat az osztályfőnököknek. Azt gondolhatja, ha így viselkedik, ezzel megszerzi a gyereke számára szükséges jóindulatot, hamarabb szabadul vagy kevesebb szidást kell még meghallgatnia. Ennél nagyobb baj van, ha a szülő meggyőződésből ad igazat a problémákat soroló osztályfőnököknek, ha maga is megtoldja gyereke bűnlajstromát, ha igazolva látja a tanár szavaiban, hogy baj van, ha feldühödve megígéri, hogy majd ő elintézi a problémát. Ez ugyanis a szülő agressziójáról árulkodik, arról, hogy valami (véltetően nagy) baj van a szülő és a gyerek közötti kapcsolatban. Sokkal biztatóbb az, ha a szülő védi a gyerekét, ha megértő vele, ha nem akar rálicitálni a tanári szidalmakra. Sok osztályfőnök ezt úgy fogja föl, hogy a szülő nem akar együttműködni az iskolával, holott arról van szó, hogy a szülő természetes módon védi a saját nevelését, a család értékrendjét, félti és védi a gyerekét. Jobban lehet bízni az olyan szülőben, aki védi az osztályfőnökkel vagy a szaktanárokkal szemben a gyerekét, mint abban, aki minden tanári figyelmeztetésben jó alkalmat talál arra, hogy a gyerekét szidja.

38. Bízni kell az időben!

A nevelés hosszú távú dolog. A nevelés eredménye is hosszú távon látszik meg. Nagy a kísértés az osztályfőnök számára, hogy minden tettétől azonnali hatást várjon. Ha rászól a gyerekekre, hogy ne szemeteljenek az utcán, attól nem kell azt várni, hogy soha többet ne dobjanak el egyetlen papírfecnit sem az utcán; még akkor sem kell ezt várni, ha jó lenne, ha így történne. Azt pedig végképp nem lehet egy ilyen rászólástól várni, hogy a gyerekek tudatos környezetvédőkké váljanak tőle, akármilyen jó lenne is. Az osztályfőnök tettei, mondatai, elvárásai, preferenciái beépülnek a gyerekek értékrendjébe és magatartásrepertoárjába, de lassan, fokozatosan. Ha egy gyerek mindig mindent azonnal teljesít, amit az osztályfőnök mond, azt inkább gyanúval kell kezelni, mint örömmel. Vagy olyan szolgálékúságra utal ez, a felsőbbség kritikátlan kiszolgálására, az igazodás kényszerére vagy vágyára, amire jó lenne nem nevelni a gyereket. Vagy a társadalmi mimikri sikeres elsajátítására: ha ezt mondja az osztályfőnök, még mindig könnyebben megúszom, ha végrehajtom, amit mond, mintha elkezdenék vitázni.

Nem érdemes tehát arra törekedni, hogy az osztályfőnök minden felszólításának vagy vágyának azonnal engedelmeskedjenek a gyerekek. Ha hagyunk időt arra, hogy belássák, mit miért kér, tilt vagy tanácsol az osztályfőnök, sokkal mélyebb, tartósabb lesz a hatás. Arról sem szabad megfeledkezni, hogy nem az osztályfőnöké az egyetlen hatás, elvárásrendszer, aminek a gyerekeknek meg kell felelniük. Ott van rajta kívül még tíz-tizenöt tanár, azon kívül ezernyi külön és egymásnak gyakran ellentmondó, vagy akár egymást kioltó hatás, és a gyerekek nagy része igyekszik sok elvárásnak megfelelni, még ha nem tud is mindegyiknek.

Az eredmények érzékelésében nagyon sokat segítenek a pedagógiai ciklusok, az iskolai létezés periódusai. Mikor a gyerekek otthagyják az alsó tagozatot, a tanító fel tudja mérni, mit sikerült elérnie, a gyerekek pedig igyekeznek úgy viselkedni, mint nagy alsósokhoz méltó, akik nemsokára felsősök lesznek. Ugyanez ismétlődik meg nyolcadik és a középiskola végén: a váltás, a búcsúzás, a felnővés fokozatainak átélése segít a gyerekeknek abban, hogy beépítsék magukba mindazt, amit az előző négy (hat, nyolc) évben megtanultak, láttak, megfigyelték. Ha valaki ment már osztálykirándulásra tizenkettedik végén az osztályával, valószínűleg mélyen átélte ezt. Úgy viselkednek a gyerekek ilyenkor, mint akik visszamondják az osztályfőnöknek mindazt, amit magatartásban, a világhoz való viszonyban megtanultak tőle. Látványosan, akartan felnőttként viselkednek, éretten, felelősen, mintha maguk is összegeznék, mit tanultak az életről az osztályfőnöküktől.

De még ennél is nagyobb időtávlatokban érdemes a pedagógiában gondolkodni. Minden osztálynak van utóélete, a gyerekek önálló fejlődése pedig végképp nem zárul le egy-egy pedagógiai ciklus lezárultával. És ha az osztályfőnök nem csak azért nevelte a gyerekeket, hogy ne csináljanak semmi bajt az iskolai ünnepeken vagy ne szóljon rá az igazgató, hogy milyen neveletlenek a folyosón a tanítványai, akkor úgyszólván az a célja a nevelésnek, hogy valamikor átvegyék azokat az értékeket a diákok, amelyekben az osztályfőnök hisz.

39. Szabad hibázni! Minden hiba kijavítható!

Éppen azért, mert a nevelés hosszú távú folyamat, interakciók, gesztusok és mondatok egész hosszú sorából áll össze, nagyon nehéz valamit végleg, végérvényesen elrontani benne. Természetesen lehet: ha egy osztályfőnök nagyon figyelmetlenül, lélektelenül, bután vagy agresszívan csinál mindent, akkor természetesen rossz a munkája. De ha csak bizonytalankodik, rossz korszakai vannak, nem találja a megoldást bizonyos problémákhoz vagy nem találja az utat bizonyos gyerekekhez, de keresi a jó megoldásokat, hajlandó és tud figyelni arra, mi történik az osztályában, akkor bármilyen elkövetett hibát helyre lehet hozni. Nagyon emberi munka a tanáré, emberek vesznek részt a pedagógiai folyamatokban, gyerekek és felnőttek, és az osztályterembe behozzák a maguk teljes személyiségét és teljes életét. Mennyi otthoni teendőtől, gondtól, feladattól kell valamennyire függetlenítenie magát az osztályfőnöknek, hányszor kell át- és hány különböző emberre kell ráhangolódnia.

Ezért mi sem természetesebb annál, mint hogy hibázik, nem is egyszer. Nem kell ettől félni, mert bármi kijavítható: a következő pillanatban, a következő napon vagy a következő tanévben. Ehhez persze bizalom és önbizalom kell, hogy tudniillik az osztályfőnök képesnek lássa önmagát arra, hogy a hibáit kijavítsa; és bíznia kell az osztályában, hogy elfogadják mindenféle újrakezdést, adnak esélyt neki és egymásnak-önmaguknak arra, hogy egy rossz beszélgetést, egy összeveszést, egy rossz gesztust vagy egy elhamarkodott ítéletet az osztályfőnökük kijavítson. Nem kell állandóan helyesbítene magát, nem is kell mindig explicitté tennie, hogy most valamit másként csinál, mint előző nap vagy előző évben, erre maguktól is rájönnek a gyerekek. Időnként természetesen erre is szükség lehet, mert akkor nem következetlenségnek vagy önellentmondásnak érzékelik a gyerekek a tanár eltérő gesztusait vagy döntéseit.

40. Lehetőleg minden konfliktust azonnal meg kell oldani! Nem szabad a haragot sokáig cipelni!

Minden emberi kapcsolatban fontos lehet, hogy a konfliktusok ne húzódjának el, ne tartsanak sokáig. A hosszan elnyújtott konfliktus mérhetetlenül sok feszültséget gerjeszt az emberben. Ugyanígy a sokáig húzódo konfliktus nagyon sok feszültséget gerjeszt a gyerekcsoportokban is. Márpedig ahol megoldatlan feszültségek vannak a levegőben, ott nehéz másra figyelni, nehéz tanulni, koncentrálni, nehéz empátikusnak és alaposnak lenni. Mert a gyerekek energiáit maguk a feszültségek emésztik föl, figyelmüket azok kötik le. Érdemes ezért mindent helyben, lehetőleg azonnal megoldani. Ha összevész az osztály és az osztályfőnök a kiránduláson, lehetőleg még ott oldódjon is meg a konfliktusuk. Ha kitesz valaki egy gyereket az órájáról, mert az rosszkodik, lehetőleg azonnal óra után beszéljen vele. Ha úgy érzi az osztályfőnök, hogy egy kiváló ötletét vagy játékát tette tönkre egy gyerek az állandó ellentmondásával, ezt azonnal mondja meg, és lehetőleg még aznap derüljön ki, mi volt az ellenkezés oka. Nem kell ilyenkor feltétlenül el is fogadni a gyerekek érveit, de nyílttá, világossá kell tenni a helyzetet. És nem érdemes megsértődni vagy bosszút forralni.

41. A tanár a felnőtt!

Az emberi helyzeteket elsősorban az az ember határozza meg, akié az adott helyzetben a hatalom, a kezdeményezés joga és lehetősége. A tantestületi értekezletek hangulata és hatékonysága elsősorban az igazgatótól függ. Valószínűleg sokan ismerik azt az érzést, hogy értelmes, tanárokból álló iskolai tantestületek megbeszélése is mennyire félre tud siklani azon, hogy valaki rosszul, értetlenül vezet egy megbeszélést. Az a tapasztalat szintén közismert, hogy bizonyos munkahelyek légköre jó, másoké elviselhetetlen, és hogy ennek az oka

elsősorban, döntően a vezetőben, a főnökben keresendő. Ha ez így van felnőttek között, akkor különösképpen így van egy olyan szituációban, amikor gyerekek alkotják a (beosztotti) csoportot, és egy felnőtt a vezető. Ha a tanár a vezető, ő a felnőtt, ő végzett egyetemet vagy főiskolát, ő értékeli, minősíti a gyerekek munkáját, teljesítményét, akkor hogyan lenne az ő kezében összehasonlíthatatlanul több eszköz arra, hogy az osztály életét meghatározó módon befolyásolja. Ha egy osztály szétesett, ellenállást tanúsít vagy érdektelen, akkor is tudnia kell az osztályfőnöknek: ő van fölül, neki kell okosnak, kezdeményezőnek lennie. Nem igaz, hogy sok lúd disznót győz, nem igaz, hogy a gyerekek meg tudják akadályozni az osztályfőnök legjobb törekvéseit is. Csak akkor akarják megakadályozni, ha a tanár valamit nem jól csinált. Ezért minden helyzetben tudnia kell a tanárnak, hogy ő a felnőtt, ő van felül, és ez biztosíthatja számára azt a fölnyit, amivel valóban meg tudja oldani a nehéz szituációkat is.

42. Önelemzés, önvizsgálat, önkorrekción

Ha egy osztályfőnök úgy érzi, valami nem úgy működik az osztályában, mint szeretné, érdemes alapos önvizsgálatot tartani. Mi lehet az oka annak, hogy nem jól működnek a dolgok? Erre pedig nem lehet az a válasz, hogy a körülmények nem kedveznek, vagy a gyerekek összetétele nem megfelelő. Ha mások a körülmények, mint szeretne volna az osztályfőnök, alkalmazkodni kell hozzájuk. Ha a gyerekek nem olyanok, mint amilyenek az osztályfőnök szeretné őket, akkor arra kell törekednie, hogy a munkája végeztével, négy évvel később majd olyanok legyenek. Mert a tanári munka – Gabnai Katalin szellemes hasonlatát kölcsönvéve – olyan, mint a szabó mestersége: hozott anyagból dolgozik. A szabó sem sértődhet meg azon, hogy franciakockás anyagot hoznak neki, hanem arra törekszik, hogy abból az anyagból a lehető legjobb öltönyt hozza ki. Az osztályfőnöknek sem érdemes arra törekednie, hogy valami elvont eszménynek megfelelő gyerekek kerüljenek ki a kezei közül, hanem arra, hogy a lehető legjobbakká, legérdeklődőbbekké, legnyitottabbakká váljanak a gyerekek.

Éppen azért, hogy hatékony legyen az osztályfőnök munkája, nem érdemes más okokat és magyarázatokat sem keresnie, ha valamiről úgy érzi, nem jól megy. Vizsgálja mindig azt, hogy ő maga mit csinált, és keresse meg azt, hogy mit csinálhat másképp. Nem azért, hogy önvádakkal illesse magát. Nem is azért, mert mindig az osztályfőnök a hibás, messze nem ezért. Hanem azért, mert egészen csak a saját gyakorlatát uralja, vagyis csak azon tud változtatni. A népet nem lehet leváltani, tudjuk Brechtől, az osztályba járó gyerekeket sem lehet leváltani. Az iskolarendszeren, a kollégáin szintén nem nagyon tud változtatni, a társadalmi körülményeken még kevésbé. Akkor tehát érdemes mindig azt vizsgálni, amin tud változtatni: a saját gyakorlatát.

43. Legyen bátran ember! Legyen bátran önmaga!

A komoly, tekintélyes, tradicionális iskola nagyon messze áll a személyességtől. Az osztályzás, értékelés, számonkérés, továbbhaladás vagy bukás inkább a félelem légkörét sugallják, mintsem jókedvet. A tanterv, tanmenet, tananyag, tudásszint, vizsga, érettségi valami komorságot sugallnak. Az iskolaépületek elzárkózást hirdetnek, a tanári szobák a fontosság tudatát. De mindezen keretek között emberek dolgoznak, élnek, beszélnek, tanítanak, tanulnak, szeretnek, vitatkoznak, nevelnek és nevelődnek, és eltöltenek négy, nyolc, tizenkét évet diákként, és tíz, húsz, harminc évet tanárként. Fárasztó lenne ez a sok komolyság, elidegenítő lenne ez az egész, ha nem emberek népesítenék be. De szerencsére emberek a tanárok és emberek a diákok, a maguk erényeivel és gyengéivel, tehetségükkel és gyengéikkel együtt. Akkor pedig mindannak helye van az iskolában, ami emberivé teszi azt: örömeik, jókedvük, humoruk, rokon- és ellenszenvüknek.

A szaktanárokból mint emberekből, legalábbis egy részükből a diákok keveset érzékelnek, bár éppen az a jó az iskolában, hogy ők is emberek, ők is tisztelhetők vagy megmosolyoghatók. Az osztályfőnökből azonban sokkal többet érzékelnek a gyerekek, mármint az osztályfőnök lényéből, személyiségéből, szokásaiból és vonzódásaiból. És ez nem baj, sőt: ebben a személyes közegben lesz az osztályfőnök minden mondatának és gesztusának sokkal nagyobb súlya, jelentősége, mint bármelyik kollégájának.

44. Keresse meg az örömet az osztályfőnökségben! Csinálja örömmel!

Minden munkát jobb úgy csinálni, ha az ember szereti. Minden munka jobb lesz, ha aki csinálja, örömmel csinálja. De vannak olyan munkák, amelyeket igazán csak örömmel érdemes csinálni. Visszatérve kiinduló analógiánkhoz, a színészethez: ha egy színész tudja ugyan a mesterségét, de nem örömmel játszik, az mindig átjön a rivaldán. Ha egy osztályfőnök tudja ugyan a mesterségét, de nem érdeklik a gyerekek, nem szívesen van közöttük, nem jelent neki magának is örömet az osztályfőnökség, akkor nem nagyon érdemes csinálni. De meg is fordíthatjuk: ha egy osztályfőnök felfedezi az osztályfőnökségben az örömszerzés lehetőségét, akkor biztosan nem fogja rosszul csinálni a munkáját. Ha felfedezi például, hogy pályáján nem sok, legfeljebb nyolc alkalommal lehet osztályfőnök, tehát nem érdemes egyszer sem komolytalanul vennie. Ha felfedezi, hogy mindannyiszor új és új emberekkel kerülhet kapcsolatba, ami önmagában is érdekes. Ha felfedezi, hogy az osztályfőnökség fiatalon tartja, mert mindannyiszor meg kell ismerkednie (vagy: megismerkedhet) egy újabb nemzedék kultúrájával, szokásaival, értékeivel. Ha felfedezi, hogy az osztályfőnökség nemcsak elvégzendő munka lehet, hanem – mellette – önépítés és örömforrás is.

Honlap és képzések a sikeres pályaválasztáshoz

Szöveg: **Pintér Balázs**

A TÁMOP 2.2.2.-12/1 kiemelt projekt megvalósítóinak célja pályaeorientációs szakemberek képzése, valamint egy komplex információs honlap kialakítása. Török Rékával, a Nemzetgazdasági Minisztérium osztályvezetőjével, a projekt vezetőjével a Nemzeti Pályaeorientációs Portálról és a pedagógusok pályaválasztási kérdésekben kiemelt szerepéről beszélgettünk.

– Hol tart jelenleg a projekt megvalósítása?

– A tavalyi év végére minden eszközfejlesztésünk elkészült: a szakmabemutató kisfilmek, a foglalkozás-bemutató leírások, a különféle kérdőívek és tesztek. Fontos része volt a projektnek az is, hogy előkészítő tanulmányokat,

kutatásokat végeztünk. Ezekre azért volt szükség, hogy a honlap eszköztrendszerét minél inkább az általános iskolások és a középiskolások igényeire tudjuk szabni. Folytatjuk, folytatjuk a képzéseket is, hiszen a pályaeorientációs konzulens és Nemzeti Pályaeorientációs Portál-felhasználó képzés keretében négyezer fő képzését vállaltuk.

– Hogyan épül fel a Nemzeti Pályaeorientációs Portál?

– A pályaeorientacio.munka.hu címen elérhető honlap egyfajta komplex információs gyűjtőhely. Többcsatornás, ami azt jelenti, hogy külön az általános iskolásoknak és külön a középiskolásoknak szóló aloldalai vannak, az adott korosztály nyelvezetének megfelelő stílusban. Természetesen felnőtteknek szóló aloldalakkal is rendelkezik: külön a munkavállalóknak, álláskeresőknek, külön a fiatalokat segítő és érdeklődő pedagógusoknak, és külön a szülőknek, illetve tanácsadó szakembereknek szóló felületekkel.

– Milyen lehetőségeket nyújt az oldal?

– A portálon naprakész adatbázisok találhatóak meg, az általános és középiskolások számára az érdeklődési területüket felmérő és kompetencia-kérdőívek érhetők el. A kérdőívek alapján az oldal foglalkozásajánlatot nevez meg. Sőt, aki regisztrál a honlapon, az teljes portfóliót állíthat össze magának: minden, az illető pályaválasztási döntéséhez fontos információval, a kérdőívek eredményével, a számára érdekes és hasznos kisfilmekkel. Ebben az e-portfólióban cselekvési tervet is lehet készíteni. Ez olyan, a tervezést, döntést segítő összeállítás, amelyet a szülő vagy egy pedagógus bevonásával ki lehet elemezni. Azt szeretnénk, ha a portálnak helye lenne a közoktatásban, hiszen sokat segíthet a diákoknak.

– Fontos részei a projektnek a képzések és továbbképzések. E tekintetben milyen eredményeket értek eddig el?

– Az említett négyezer fős keretből már csaknem 2700 fő végezte el a pályaeorientációs konzulens képzésünket,

a résztvevők több mint hatvan százaléka pedagógus. A projekt tervezésekor azt a célt tűztük ki, hogy minél több oktatási intézményben legyen legalább egy pedagógus, aki pályaeorientációs tevékenységet is végez. A résztvevők a harmincórás képzést nagyon hasznosnak találják, elégedettek annak tartalmával. Ennek során a pedagógusok és más szakemberek elsajátítják mindazokat a tudnivalókat, amelyek a pályaválasztási, pályaeorientációs tanácsadás során egy sikeres konzultáció levezetéséhez szükségesek. Nemrég zajlott le a Szakma mesterei elnevezésű kurzusunk első szakasza is, amely májusban folytatódik. A kurzus három napja alatt a delegált szakemberek előadásokat hallhattak, és módszertani workshopokon vehettek részt. Megjelentek többek között az oktatási szektorból a Klebelsberg Intézményfenntartó Központól a szakképzési területeken tevékenykedő pedagógusok, pedagógiai szakszolgálatok szakemberei, továbbá a munkaügyi szervezet és a kamarák tanácsadói is. E továbbképzés célja kettős: egyrészt a módszertani ismeretek átadása, másrészt az, hogy egyfajta hálózat szerveződjön. A mintegy százfős kurzuson minden megye képviseltette magát öt-öt szakemberrel, akik pályaeorientációs tevékenységgel foglalkoznak az intézményükben. A kurzus lehetőséget ad arra, hogy a szakemberek találkozzanak egymással, megismerjék a megyéjükben dolgozó többi kollégát, és szorosabbá váljon a köztük lévő együttműködés.

– Milyen feladatok vannak még hátra?

– A pályaeorientációs portálnak fontos szerepe van abban, hogy erősödjön a kapcsolati háló. A Tanácsadók Virtuális Közösségébe nemcsak azok tudnak regisztrálni, akik a Szakma mesterei kurzust elvégezték, hanem azok is, akik a harmincórás képzést sikerrel vették. Szeretnénk ezeket a szakembereket összefogni a pályaeorientációs országos hálózatban. A honlap segítségével a felhasználók el tudják érni a munkájukhoz szükséges eszközöket, tananyagokat, valamint módszertani segítséget kapnak a további munkájukhoz. A projekt befejeztével hosszútávon a Nemzeti Szakképzési és Fejlesztési Hivatal koordinálja majd a hálózatot. A kiépítendő országos hálózatban a pedagógusoknak fontos szerep jut, hiszen pályaválasztási kérdésekkel sokrétűen találkoznak az oktatási intézményekben. Kiemelt szempont, hogy hasznos konzultációkat szervezzenek, képesek legyenek szakszerű tanácsokat adni, valamint megfelelő módon bevonni a szülőket.

SZÉCHENYI 2020

MAGYARORSZÁG
KORMÁNYA

Európai Unió
Európai Szociális
Alap

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

Összeállította: **Indri Gyula**

április 8. II. RÁKÓCZI FERENC – SZÉCHENYI ISTVÁN

A magyar történelem két kiemelkedő alakja is ezen a napon hunyt el. Rákóczi 1735-ben, míg Széchenyi 1860-ban. Mindkettőjük élete összefonódott egy-egy szabadságharcra, melyek bukása után többé nem látták viszont Magyarországot. Az egyiknek 24 év adatott még a távoli Törökországban, Rodostóban, a másikkal 12 év a közeli Ausztriában, a döblingi elmeegógyintézetben. Az egyik beletörődött a száműzetésbe, a másik beleroppant. Két idézet is idekívánkozik. Az első így szól: „A hazáért és a szabadságért. Szándékom hazám teljes boldogságát megvalósítani.” A második pedig: „Sokan azt gondolják: Magyarország – volt; én azt szeretném hinni: lesz!” Egyiküket egyszerűen „a fejedelem”, a másikat „a legnagyobb magyar” jelzővel illetjük még ma is.

április 14. TÓTH ÁRPÁD

Debrecen az elmúlt több mint 200 évben sok költőt-író bocsátott útjára. Ezek közé tartozott Tóth Árpád is, aki ugyan Aradon született 1886. április 14-én, de 3 éves korától Debrecenben nevelkedett. Önéletrajzában így emlékezett gyerekkorára: „Apa szobrász volt, én

meg rajzoló csodagyerek, akiből festőművészt jósoltak, s így a szoborgyűró és képmásoló foglalatosságokat igen természetesnek találtam, ellenben annál ámulóbb tisztelettel gondoltam a vers- és könyvcsináló ismeretlenekre. Ady volt számomra az első élő ember, aki ebből a titokzatos, magasabb rendű fajtából élém került. Vidéki újságíró volt akkor, s jó barátsággal élt édesapámmal. Gyakran járt hozzánk, s én a félénk, csöndes gyerek végtelen áhítattal bámultam föl rá.”

Nemcsak öröklött művészi hajlama, de fizikuma is meghatározta későbbi pályáját. Sokat betegeskedett, gyenge volt a szeme és a tüdeje. Érettségi után Pestre került magyar-francia szakos bölcsészhallgatónak. Tanulmányait ugyan nem fejezte be, de életre szóló barátságot kötött Kosztolányival, Babitscsal, Karinthyval és Juhász Gyulával. Diploma nélkül tért vissza Debrecenbe. Hogy ingyen járhatson színházba, kritikusnak jelentkezett a Független Újsághoz, a Debreceni Nagy

Újságban pedig önálló rovatot szerkesztett, a Ludas Matyi című satirikus mellékletet.

Eközben már versei is megjelentek különböző irodalmi folyóiratokban, s 1913-ban, Karinthy Frigyes ajánlásával napvilágot látott első kötete, a *Hajnali szerenád*. Ekkor már Pestre költözött, és ő is eljárt azokba a kávéházakba, ahol az irodalmi élet színe-java megfordult. Barátaival nemcsak költői, hanem műfordítói csatákat is vívtak. A fordítások értékén lehet vitatkozni, de az biztos, hogy Poe *Hollóját* és Verlaine *Őszi sanzonját* ő ültette át magyarra a legtökéletesebben. Illetts ez a két vers érzékeny alkatához, hiszen mindenki melankolikus, borongós költőnek ismerte. Csak barátai tudták róla, hogy a zárkózott külső mögött egy játékos, társaságkedvelő ember rejtőzik. Amikor 1928-ban, mindössze 42 évesen meghalt, Szabó Lőrinc így emlékezett rá: „Tudott szórakozni, egész lelkéből, s egészen nagy társaságokat egymaga csodálatosan elszórakoztatott. Sakkjáték, mindenféle fejtörő és furcsaság éppúgy érdekelte, mint a régi francia nyelvtan vagy az ófelnevelés ragozás, vagy az angol szótár százféle titka: a hógolyózás és hóember-szobrászat éppúgy, mint hosszú, mozgó ujjai között a karikatúra-rajzoló ceruza vagy a kéken füstölő szivar.”

április 16. ANATOLE FRANCE

Keves író van, akiről annyi ellentmondásos véleményt hangoztattak, mint Anatole France-ról, aki 1844. április 16-án született. Nevezték „undorító szellemi ripacs-nak” éppúgy, mint az „utolsó klasszikusnak”. Sokan

szerették hiteltenségéért, és sokan az emberiségbe-emberségbe vetett hitéért.

Anatole France, bár sosem járt Magyarországon, sokat tudott rólunk. Éveken keresztül személyi titkára volt ugyanis az Ady köréhez tartozó Bölöni Györgyné, becenevén Itóka. Ő lett lelki támasza legnagyobb szerelme elvesztésekor, általa ismerte meg a magyar költészetet és a magyar ételeket, az ő segítségével bonyolította kiterjedt levelezését, és ő volt az, aki 30 évnyi harag után helyreállította barátságát a híres szobrásszal, Rodinnel. Később elszakadtak egymástól, de France halálának évében még sor került egy utolsó találkozásra. Az asszony akkor így jellemezte a 80 éves mestert:

„Testi öregségről panaszkodik éppen, arról, hogy az aggkorral kínos, gyötrő fájdalmak járnak. A testi öregségről szól csupán, mert a szelleme friss, élénk, érdeklődő. Haladóbb 80 éves kora dacára, mint sok fiatal emberé. Védelmébe vesz, pártfogol ma is minden új emberi törekvést, eszmét, melynek fejlődés, haladás az iránya. Minél tovább hallgatom szelíd, szomorú szavait, annál erősebb a meggyőződés, hogy csak külsőleg változott. Bölcsessége, múltba és jövőbe látása inkább mélyült, tisztult. Nem zavarja többé az élet semmi szenvedelme. De lelkesedésének tüze, 80 éve dacára, nem hamvadt el.”

Iránytű

Összeállította: **Indri Dániel**

Fókuszban a pedagógusminősítés és a pedagógiai tudásmenedzsment-rendszer fejlesztése

Idén folytatódik a pedagógus-előmeneteli rendszer bevezetése: csaknem 15 ezer pedagógus vesz részt minősítővizsgán vagy minősítési eljáráson, valamint elkezdődnek a tanfelügyeleti ellenőrzések is. A TÁMOP 3.1.15 kiemelt uniós projektben az Oktatási Hivatal egyik feladata a pedagógusminősítési és a tanfelügyeleti rendszer bevezetésének támogatása. A projekt keretében megtörténik a minősítési eljárások és a tanfelügyeleti ellenőrzések tervezése, előkészítése, szervezése, lebonyolítása, az ehhez szükséges logisztikai és informatikai háttér biztosítása, továbbá a hosszú távú és hatékony működtetést szolgáló minőségbiztosítási rendszer kiépítése.

A projekt további vállalása a Köznevelési Információs Rendszer (KIR) továbbfejlesztése annak érdekében, hogy a KIR egységesebb adatkezelést és közös támogató funkciókat biztosítson a felhasználóknak. Az Oktatási Hivatal konzorciumi partnere a projektben az Oktatáskutató és Fejlesztő Intézet (OFI). Az OFI célja a pedagógiai innováció és tudásmenedzsment-rendszer elméleti megalapozása, a tartalmi és módszertani innovációk támogatása, valamint a pedagógiai tudásmenedzsment-rendszer fejlesztése és a pedagógusok horizontális tudásmegosztásának támogatása. A TÁMOP-3.1.15-14-2014-0001 Köznevelési reformok operatív megvalósítása című kiemelt projekt az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap (ESZA) és Magyarország költségvetése társfinanszírozásával valósul meg 2015. szeptember 30-ig. A projekt támogatási összege 4,09 milliárd forint.

PÁLYÁZAT Álláspályázat

A **Benkő István Református Általános Iskola és Gimnázium** felvételt hirdet hivatását szerető, egyetemi végzettséggel rendelkező pedagógusok számára.

Műveltségi területek: **magyar, történelem, matematika, fizika, informatika, testnevelés.**

Jelentkezési határidő: 2015. 05. 22.

Cím: 1043 Budapest, Nyár utca 4.

e-mail: igazgato@benkoref.hu

Elindult az OFI tankönyvkatalógusa

A **tankönyvkatalogus.hu** oldalon elérhető adatbázisban megtekinthetők az OFI által kiadott 2015/2016. tanévre szóló tankönyvek. A korábbi Apáczai Kiadó Kft. és a Nemzedékek Tudása Tankönyvkiadó Zrt. kiadványait is az OFI kínálatában találhatják meg. Az érdeklődők a tankönyvek borítóképét, tartalomjegyzéket, néhány oldalas betekintőt és rövid ismertetőt találhatnak az oldalon. A tankönyvjegyzéken szereplő tankönyveken kívül fellelhetők kiegészítő kiadványok is, amelyeket az OFI boltjaiban lehet megvásárolni.

Mintabolt várja az érdeklődőket a 1085 Budapest, József körút 63. sz. alatt, illetve a Pedellus Tankönyvboltban (1143 Budapest, Szobránc utca 6-8.), emellett a KELLO-pontokon lévő boltok is árusítanak OFI által kiadott tankönyveket, a KELLO webshopján pedig online vásárlásra van lehetőség. A kísérleti tankönyvek teljes terjedelmükben olvashatók és letölthetők az **etananyag.ofi.hu** weboldalról, ahol a kiadványokhoz kapcsolódó számos digitális tartalom is elérhető. A tankönyvrendelés az elmúlt évekhez hasonlóan a Könyvtárellátó Nonprofit Kft. (KELLO) felületén zajlik, az OFI tankönyveit is onnan rendelhetik meg.

Zökkenőmentes a pedagógusminősítés

Április 9-én és 10-én tartották a 2015. év első pedagógusminősítési eljárásait. A két nap alatt országsszerte 476 minősítési eljárásban 128 általános iskolai tanár, 111 középiskolai tanár, 116 tanító, 103 óvodapedagógus és 18 egyéb munkakörű, pedagógus besorolású dolgozó vett részt. A megkérdezett pedagógusok a felkészülés során alapdokumentumként használták az Útmutató a pedagógusok minősítési rendszeréhez című összeállítást, mely elérhető az Oktatási Hivatal honlapján (www.oktatas.hu/kiadvanyok).

A minősítési szakértők egybehangzóan állították, hogy megfelelő felkészítést kaptak az Oktatási Hivatal által szervezett pedagógusminősítési szakértői továbbképzésen, az oktatási segédanyag (jegyzet) egyértelműen támogatta a szakmai tartalmak, valamint az eljárásrend egyes elemeinek elsajátítását. Az első két nap tapasztalatai alapján elmondható, hogy a pedagógusminősítési eljárásokat mind a minősítésre váró pedagógusok, mind a minősítésben közreműködő intézményvezetők/intézményi delegáltak feladatait illetően megfelelő előkészítés előzte meg, így azok zökkenőmentesen megvalósultak. 2015-ben 15 000 pedagógus vesz részt minősítésen, közülük csaknem 3600 fő a 2014/2015-ös tanév 2. félévében.

PÁLYÁZAT

Virág Benedek Pályázat

A Professzorok Batthyány Köre tudományos pályázatot ír ki a magyar ifjúság számára az alábbi témákban:

1. Két EU-tagország oktatási rendszerének az összehasonlítása

2. Tudás és információ. A műszaki fejlődés hatása a műveltségre

A pályázat célja, hogy támogassa a tudományokkal elkötelezetten és elmélyülten foglalkozó fiatalok szakmai kibontakozását. Korhatár: be nem töltött 20. év. Pályázni önálló, a Virág Benedek Pályázat számára készített pályaművel lehet.

Terjedelem: maximum 1 ív (40.000 leütés).

A pályaműveket nyomtatott és elektronikus formában kell benyújtani a Professzorok Batthyány Köre részére elektronikus vagy postai úton:

Postacím: 1067 Budapest, Eötvös u. 24. I. 16.

E-mail: pbk-titkar@bla.hu

A jelszóval ellátott pályaművek beadási határideje: 2015. július 31.

A pályázatokat a Professzorok Batthyány Köre tagjaiból alakult bizottság bírálja el.

A sikeres pályázók között több díjat osztanak ki, a fődíj 50.000 Ft.

A Professzorok Batthyány Köre által alapított Virág Benedek díjak kiosztására 2015. október 22-én, a nyertes művek bemutatására rendezett konferencián kerül sor.

Bővebb információ: www.bla.hu/professzorok

Tájéoló program a gimnáziumokban

A gazdasági kamaráknak 2013 óta van lehetősége szervezett keretek között a pályaeorientáció segítésére. 2015-től ezt a pályaeorientációs tevékenységet a Kamara kibővítette a gimnáziumok irányába is. A Hódmezővásárhelyi Szakképző Iskola három tagintézménye szakoktatóinak, a Csongrád Megyei Kormányhivatal Munkaügyi Központ, illetve a Csongrád Megyei Pedagógiai Szakszolgálat pályaválasztási tanácsadóinak munkáját összehangolva a Kamara a **Tájéoló program** keretében biztosít lehetőséget a diákoknak feltérképezni a munka világában alapvetőnek számító gyakorlati kompetenciáikat.

A Tájéoló program célja az életpálya-tervezés támogatása, melynek egyik sarokköve, hogy az egyénnek saját élményekre és tapasztalatokra támaszkodva legyen képe arról, milyen tevékenységekben tud jó teljesítményt nyújtani, melyeket végez szívesen, milyen kihívások bosszantóak számára, és melyek azok, amelyekbe szívesen fektet többletmunkát. (promenad.hu)

PÁLYÁZAT

„Milyen kérdést intéznék a miniszterekhez, ha képviselő lennék?”

Az Országgyűlés és a Nemzetközi Gyermekmentő Szolgálat pályázatot hirdet gyermekintézmények számára a **Gyermekek Világnapja** alkalmából. A nyertes gyermekek részt vehetnek az ősszel megrendezésre kerülő **V. Gyermek- és Ifjúsági Országgyűlés** ülésén az Országházban. Pályázni egyénileg, illetve 20 fős csapatokkal lehet, 8–18 év közötti fiatalok részvételével. **A pályázat formája:** a tervezett kérdések leírása és azok indoklása, minimum egy A4-es oldal terjedelemben, elektronikus vagy postai úton benyújtva.

A pályázat beérkezési határideje: 2015. június 1. JELIGE: „Ha képviselő lennék...”

Postacím: 1066 Budapest, Teréz krt. 24.

E-mail: ngysz@gyermekmento.hu

A nyertesek kiértékelésének határideje: 2015. szeptember 7.

Bővebb információ: www.gyermekmento.hu

Átlagosan 20%-kal lettek olcsóbbak a tankönyvek

Az idei tankönyvrendelésnél a legfőbb változás az volt, hogy sokkal több, harminc nap állt rendelkezésre a tankönyvek kiválasztására és a rendelések rögzítésére, illetve a kiadványok további húsz százalékkal lettek olcsóbbak. Czunyiné Bertalan Judit köznevelési államtitkár elmondta: a tankönyvellátásra vonatkozó eddigi tapasztalatokat összegezve változtatták meg a következő tanévre a tankönyvrendelési felületet. Jelentősen könnyebbé és egyúttal biztonságosabbá is vált a folyamat. Hozzátette: a Nemzeti Pedagógus Karral és az egyházakkal folytatott egyeztetések nyomán több változtatással találkozhattak az intézmények; a tankönyvcsomagok átlagára 12 ezer forint körül mozog. Idén újabb évfolyam kapja majd ingyenesen a könyveket, így a térítésmentesség már az általános iskola első három évfolyamára kiterjed.

Az új rendszerben közel háromszázezren juthatnak majd ingyenesen a kiadványokhoz, a fenti évfolyamon túl további diákok is kaphatnak támogatást rászorultság, gyermekvédelmi alapon. Czunyiné Bertalan Judit jelezte: folyik a tankönyvek tartalmi fejlesztése az Oktatáskutató és Fejlesztő Intézetnél, újabb évfolyamokra fejlesztettek ki kiadványokat, a véleményezésben több száz pedagógus vesz részt. Emellett a tankönyvek elosztásában és az iskolákba eljuttatásában is praktikusabb, logikusabb rendszert alakítanak ki – közölte a köznevelési államtitkár. (kormany.hu)

Programajánló

Összeállította: **Indri Dániel**

Egy Csepp Figyelem

Országszerte

Az Egy Csepp Figyelem Alapítvány 2013-ban indította el *Belevalók* elnevezésű, ingyenes, diabéteszhez kapcsolódó oktató programját. A képzés célja, hogy felkészítse az óvónőket, dadusokat, iskolapedagógusokat a cukorbeteg kisgyerekek óvodai gondozására, valamint megkönnyítse a diabéteszrel élő gyerekek óvodai és iskolai felvételét, beilleszkedését a közösségekbe. Jelenleg Magyarországon mintegy 5000, 18 év alatti cukorbeteg gyermek él, körülbelül 98 százalékuk egész életében inzulinadásra szorul. Az Egy Csepp Figyelem Alapítvány félnapos, a cukorbetegséggel kapcsolatos szakmai előadásokra és gyakorlati bemutatókra épülő továbbképzési programot indít, elsősorban bölcsődei gondozók és pedagógusok számára. Az oktatási nap elméleti és gyakorlati részből áll, amelynek keretében szakemberek ismertetik a következő témákat: cukorbeteg mintanap, mintaétrend, szituációs gyakorlatok, vészhelyzetek elhárítása, életből vett példák, a használati eszközök megismertetése. Az ingyenes továbbképzést követően a résztvevők tisztában lesznek azzal, hogy ha bekerül egy cukorbeteg gyermek a közösségbe, akkor mi a teendő, mire kell odafigyelni esetükben.

www.egycseppfigyelem.hu/programjaink/belevalok

Nevelési-oktatási programok az egész napos iskolák számára

Budapest, május 29.

A 2015. május 29-én Budapesten rendezendő zárókonferencia keretében mutatják be mind a nevelési-oktatási programokat, mind azokat a jó gyakorlatokat, amelyek a fejlesztés során felszínre kerültek. A TAMOP 3.1.1-11/1-2012-0001 XXI. századi közoktatás (fejlesztés, koordináció) II. szakasz 3. alprojekt a köznevelés területén komplex nevelési-oktatási

programok kidolgozására, valamint jó gyakorlatok átvételével történő fejlesztésre vállalkozott elsősorban az egész napos iskolaszervezési formát választó iskolák számára. A programok a kerettantervek által le nem kötött időkeretre – elsősorban tanórán kívüli foglalkozásokra – nyújtanak pedagógiai és szakmai támogatást a közoktatási intézmények számára. A programok az Oktatás-kutató és Fejlesztő Intézet honlapján válnak hamarosan nyilvánossá és 2015 szeptemberétől kerülhetnek bevezetésre.

A nevelési-oktatási programok témái:

1. Az egész napos iskola keretprogramja alsó és felső tagozat számára, mely a felzárkóztatás – az általános iskola és a szakképzés közötti átmenet – megkönnyítését is szolgálja.
2. Témaspécifikus programok a természettudományos nevelés, a komplex művészeti nevelés és a gyakorlati életre nevelés területén.
3. Az ökoiskolai nevelési-oktatási program az Ökoiskola cím kritériumrendszerének teljesítéséhez nyújt teljes körű segítséget.

Az egész napos iskolák számára kidolgozott nevelési-oktatási programok sikeres pedagógiai alternatívát kínálnak a pedagógiai gyakorlat megújítására. A nevelési oktatási programok kidolgozása 42 iskola 55 fejlesztő csapatával, 242 pedagógus bevonásával történt. Az iskolák nemcsak a programok kidolgozásában vettek részt aktívan, hanem a programok visszajelzések alapján történő véglegesítésében is. Mindehhez az OFI munkatársai folyamatos szakmai segítséget, továbbképzéseket és hálózatépítési lehetőséget biztosítottak. A nevelési-oktatási programok

tartalmazzák mindazokat a gyakorlati megvalósításhoz szükséges elemeket (a pedagógiai koncepció; a tanulási-tanítási program; a program moduljai; a tanulási-tanítási és értékelési eszközei; a programhoz tartozó pedagógus-továbbképzés; a támogató rendszer terve), amelyek segítik a programok bevezetését. (<http://www.ofi.hu/>)

A magyar képesítési keretrendszer bevezetése – Szakmai konzultációval egybekötött konferencia

Budapest, MOM Kulturális Központ, május 6.

Az Oktatási Hivatal MKKR Nemzeti Koordinációs Pontja felkérésére a Tempus Közalapítvány a társadalmi konzultációt elősegítő konferenciát szervez a Magyar Képesítési Keretrendszer bevezetéséről. A konferencia célja elsődlegesen a hazai oktatási, munkaerő-piaci szereplők és társadalmi partnerek tájékoztatása, valamint a további fejlesztési feladatok tudatosítása. Az MKKR és további kapcsolódó eszközök megfelelő alkalmazásának, használatba vételének előfeltétele – az eredeti célok mentén – a tanulási eredményeken alapuló gondolkodás általánossá válása, beépülése a képzésfejlesztési és oktatási, értékelési folyamatokba. Ennek érdekében a konferencián elhangzó helyzetfeltáró és szemléletformáló előadásokat a résztvevők bevonására építő konzultatív délutáni műhelyek követik, melyek a programban felvázolt kérdések mélyebb megértését, megvitatását, és nem utolsósorban a felek közötti bizalomépítést szolgálják az MKKR bevezetése kapcsán. A konferencia hivatalos nyelve a magyar, az angol előadás alatt szinkrontolmácsolást biztosítunk. A részvétel ingyenes, de előzetes regisztráció szükséges.

www.tpf.hu/rendezveny/3002/a-magyar-kepesitesi-keretrendszer-bevezetese

folyoiratok.ofi.hu

címen elindult új portálunk

Az oldalon az **Oktatáskutató és Fejlesztő Intézet** összes folyóirata elérhető.

Mostantól friss hírekkel, tanulmányokkal, képgalériákkal várjuk kedves látogatóinkat.

econventio

kerekasztal közhasznú egyesület

Úgy érzed, van
érzéked a
pénzügyekhez?

Elegendő tudásod van
ahhoz, hogy boldogulj a
mindennapi életben?

econventio teszt 2015

pénzügyi vetélkedő középiskolásoknak

idei nyereményeink

- 5 darab **Samsung Galaxy S5** okostelefon
- a legaktívabb iskolák egy-egy csapatot küldhetnek az **ECONVENTIO nyári pénzügyi táborba**

Tedd próbára magad!

Gyere még ma a
teszt.econventio.hu oldalra,
és kezdj neki a kitöltésnek!

2015. február 09. és
május 08. között

